

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DIŞİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

8'inci Toplantı
10 Temmuz 2024 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Türkiye'nin çevresindeki risk ve tehditlere, İsrail'in Gazze'deki katliamlarına, son toplantıdan bu yana gerçekleştirilen ziyaretlere ve kabullere, hain FETÖ terör örgütünün gerçekleştirdiği darbe girişiminin 8'inci yıl dönümüne, Kıbrıs Barış Harekâtı'nın 50'nci yıl dönümüne, Komisyonunda bekleyen uygun bulma kanun tekliflerine, Genel Kurula sevk edilen kanun tekliflerine ve Komisyon üyeliğine seçilen Muğla Milletvekili Metin Ergun'a "Hoş geldiniz." dediğine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, görüşülen kanun teklifleriyle ilgili muhalefet şerhlerine ve tüm katılımcılara teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

III.- KARARLAR

1.- Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyonuna kendi çalışmalarıyla ilgili olarak doğrudan yazışma yapma yetkisi verilmesine ilişkin karar

2.- Gündemin 12'nci sırasında yer alan (2/1662) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık ve Tıp Bilimleri Alanlarında İş Birliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin gündemin 8'inci sırasına alınmasına ilişkin karar

IV.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- 4/6/2024 tarihli Komisyon toplantısında uygun bulma kanun tekliflerinin görüşülmesi sırasında Savunma Sanayii Başkanlığına yöneltilen bazı sorulara ve kendilerinden talep edilen ek bilgilere ilişkin görüşme

2.- 4/6/2024 tarihli Komisyon toplantısında uygun bulma kanun tekliflerinin görüşülmesi sırasında İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne yöneltilen bazı sorulara ve kendilerinden talep edilen ek bilgilere ilişkin görüşme

V.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1646), (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre)

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi Birimi («BM Kadın») Arasında Ankara'da BM Kadın Ülke Ofisi Kurulmasına İlişkin Mektup Teatisi Yoluyla Yapılan Ev Sahibi Ülke Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2175)

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uruguay Doğu Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2200)

4.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bolivarcı Venezuela Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2199)

5.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2185)

6.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti ile Tunus Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Alanı Tesis Eden Ortaklık Anlaşması ile Kurulan Türkiye-Tunus Ortaklık Konseyinin 1/2023 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2186)

7.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Türk Yatırım Fonu Arasında Ev Sahibi Ülke Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2265)

8.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık ve Tıp Bilimleri Alanlarında İş Birliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1662)

9.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mali ve Teknik İş Birliğine İlişkin Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1640)

10.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2105)

11.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti ile Mozambik Cumhuriyeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2102)

12.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2101)

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın, Kayseri'de başlayan Suriye'nin kuzeyinde devam eden olaylarla ilgili bilgi almak istediğine, Komisyonda Türkiye'nin dış politikasında önemli gördükleri meseleleri konuşabilmeleri gerektiğine, Dışişleri Bakan Yardımcısı Burhanettin Duran'ın atanmasını Bakanın SETA kökenli olması ve bu atamanın siyasi olması nedeniyle eleştirdiğine ve Dışişleri Bakanlığının "Ortadoğu ve Suriye Politikamız ile Bağlantılı Olarak Ortaya Atılan İddialar Hakkında" başlıklı açıklamasına ilişkin açıklaması

2.- Dışişleri Bakan Yardımcısı Burhanettin Duran'ın, İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın açıklamasındaki Kayseri'de yaşanan olaylarla ve Dışişleri Bakanlığının açıklamasıyla ilgili bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

3.- İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın, Dışişleri Bakan Yardımcısı Burhanettin Duran'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

DIŞIŞLERİ KOMİSYONU

8'inci Toplantı

10 Temmuz 2024 arőamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dışışleri Komisyonu saat 14.11'de açılarak iki oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Fuat Oktay,

Türkiye'nin çevresindeki risk ve tehditlere, İsrail'in Gazze'deki katliamlarına, son toplantıdan bu yana gerçekleştirilen ziyaretlere ve kabullere, hain FETÖ terör örgütünün gerekleőtirdiė darbe girişiminin 8'inci yıl dönümüne, Kıbrıs Barış Harekâtı'nın 50'nci yıl dönümüne, Komisyonunda bekleyen uygun bulma kanun tekliflerine, Genel Kurula sevk edilen kanun tekliflerine ve Komisyon üyeliğine seçilen Muğla Milletvekili Metin Ergun'a "Hoş geldiniz." dediğine,

İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Görüşülen kanun teklifleriyle ilgili muhalefet şerhlerine ve tüm katılımcılara teşekkür ettiğine,

İlişkin açıklama yaptı.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyonuna kendi çalışmalarıyla ilgili olarak doğrudan yazışma yapma yetkisi verilmesi,

Gündemin 12'nci sırasında yer alan (2/1662) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık ve Tıp Bilimleri Alanlarında İş Birliğine Dair Anlaşmanın Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin gündemin 8'inci sırasına alınması,

Kabul edildi.

4/6/2024 tarihli Komisyon toplantısında uygun bulma kanun tekliflerinin görüşülmesi sırasında Savunma Sanayii Başkanlığına yөнeltilen bazı sorulara ve kendilerinden talep edilen ek bilgilere,

4/6/2024 tarihli Komisyon toplantısında uygun bulma kanun tekliflerinin görüşülmesi sırasında İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğine yөнeltilen bazı sorulara ve kendilerinden talep edilen ek bilgilere,

İlişkin görüşme yapıldı.

Görüşmelerine Komisyonun 21/5/2024 tarihli 6'nci Toplantısında baőlanan, Cumhurbaşkanlığınca TBMM Başkanlığına sunulan, 27'nci Yasama Döneminde görüşölmediğinden kadük kalan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1646), (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre), tümü üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak İ Tüzük'ün 77'nci maddesi kapsamında önceki dönem Komisyon raporunun ve metninin benimsenmesi oylanarak kabul edildi.

İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un,

Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Cinsiyet Eőtliėi ve Kadının Güçlendirilmesi Birimi ("BM Kadın") Arasında Ankara'da BM Kadın Ülke Ofisi Kurulmasına İlişkin Mektup Teatisi Yoluyla Yapılan Ev Sahibi Ülke Anlaşmasının Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2175),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uruguay Doğu Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2200),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bolivarcı Venezuela Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2199),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2185),

Türkiye Cumhuriyeti ile Tunus Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Alanı Tesis Eden Ortaklık Anlaşması ile Kurulan Türkiye-Tunus Ortaklık Konseyinin 1/2023 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2186),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Türk Yatırım Fonu Arasında Ev Sahibi Ülke Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2265),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık ve Tıp Bilimleri Alanlarında İş Birliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1662),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2105),

Türkiye Cumhuriyeti ile Mozambik Cumhuriyeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2102),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2101),

Tümü ve maddeleri üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Cumhurbaşkanlığınca TBMM Başkanlığına sunulan, 27’nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden kadük kalan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mali ve Teknik İş Birliğine İlişkin Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1640), tümü ve maddeleri üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı,

Kayseri’de başlayan Suriye’nin kuzeyinde devam eden olaylarla ilgili bilgi almak istediğine, Komisyonda Türkiye’nin dış politikasında önemli gördükleri meseleleri konuşabilmeleri gerektiğine, Dışişleri Bakan Yardımcısı Burhanettin Duran’ın atanmasını Bakanın SETA kökenli olması ve bu atanmanın siyasi olması nedeniyle eleştirdiğine ve Dışişleri Bakanlığının “Ortadoğu ve Suriye Politikamız ile Bağlantılı Olarak Ortaya Atılan İddialar Hakkında” başlıklı açıklamasına,

Dışişleri Bakan Yardımcısı Burhanettin Duran’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine;

Dışişleri Bakan Yardımcısı Burhanettin Duran, İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı’nın açıklamasındaki Kayseri’de yaşanan olaylarla ve Dışişleri Bakanlığının açıklamasıyla ilgili bazı ifadelerine,

İlişkin açıklama yaptı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 18.06'da toplantıya son verildi.

10 Temmuz 2024 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.11

BAŞKAN: Fuat OKTAY (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa CANBEY (Balıkesir)

SÖZCÜ: Ceyda BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir)

KÂTİP: Derya BAKBAK (Gaziantep)

BAŞKAN FUAT OKTAY – Dışişleri Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Değerli Bakan Yardımcımız, kamu kurumlarımızın saygıdeğer temsilcileri, değerli basın mensupları, değerli katılımcılar; Dışişleri Komisyonunun 28’inci Yasama Dönemi 10’uncu Toplantısını açıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır, görüşmelere başlıyoruz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay’ın, Türkiye’nin çevresindeki risk ve tehditlere, İsrail’in Gazze’deki katliamlarına, son toplantıdan bu yana gerçekleştirilen ziyaretlere ve kabullere, hain FETÖ terör örgütünün gerçekleştirdiği darbe girişiminin 8’inci yıl dönümüne, Kıbrıs Barış Harekâtı’nın 50’nci yıl dönümüne, Komisyonunda bekleyen uygun bulma kanun tekliflerine, Genel Kurula sevk edilen kanun tekliflerine ve Komisyon üyeliğine seçilen Muğla Milletvekili Metin Ergun’a “Hoş geldiniz.” dediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündeme geçmeden önce, yine, her zaman olduğu gibi, birkaç hususta görüşlerimizi ifade etmek isterim.

Çevremizdeki, Türkiye’nin çevresindeki risk ve tehditler azalmadan, hatta bazıları da daha da büyüyerek devam etmekte. Bunun en çarpıcı ve hepimizin içini acıtan örneği ise yine İsrail’in Gazze’deki bugüne kadar 38 binden fazla masum sivilin hayatına mal olan katliamları. Ülkemizin bu kriz konusunda en başından beri izlediği ilkeli ve açık tutumunda bir değişiklik yok. Türkiye olarak ilk günden beri nereden ve hangi gerekçeyle gelirse gelsin masum sivillere yönelik her türlü saldırı, şiddet ve eziyetin karşısında olduk, olmaya devam edeceğiz. İsrail’in ve sivillere yönelik saldırıların sorumlusu olan İsrailli yöneticilerin adalet önünde hesap vermesi gerektiğini savunduk. Sorunun asıl sebebinin İsrail’in on yıllardır devam eden ve giderek genişleyen işgal ve baskısı olduğunu özellikle ifade ettik. Hem Filistin hem de İsrail için kalıcı barış ve istikrarı sağlamalarının tek yolunun iki devletli çözümün derhâl uygulanması olduğunu savunduk. İsrail’in saldırganlığı karşısında durulmadığı takdirde çatışmanın bölgemize ve hatta daha da geniş bölgelere yayılabileceğini her ortamda ve her fırsatta anlattık. İsrail’in sivillere yönelik katliamları artık dünya kamuoyunun geniş tepkisini almış durumda, İsrail ve yöneticileri soykırım suçuyla yargılanmakta, iki devletli çözüme olan uluslararası destek de güçlenmiş bulunmaktadır. Ancak bunlara rağmen İsrail Hükümeti, saldırganlıktan vazgeçmiyor, şimdi de Lübnan’a yönelik saldırı hazırlığı içerisinde olduğu herkesin malumu. İsrail, artık akıl ve mantıkla değil, başındakilerin iktidarını koruma telaşıyla yönetilen bir ülkeye dönüşmüş durumda. Ümit ederiz, verdikleri destekle İsrail’in bu tavrının devamını sağlayan ülkeler de aklıselim yola dönerler.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli katılımcılar; son toplantımızdan bu yana Mısır’a Dışişleri Bakanlığımızla eş güdüm içerisinde planlanan bir ziyaret gerçekleştirdik. Kahire’de Mısır Temsilciler Meclisi Başkanı ve Senato Dışişleri Komisyonu Başkanıyla bir görüşmemiz oldu. Gazze başta olmak üzere bölgesel konulardaki gelişmeleri değerlendirdik. Parlamentolarımız ve komisyonlarımız arasında

temas ve iş birliğimizi canlandırma konusunda da mutabık kaldık. Ayrıca, ülkemizi ziyaret eden Japonya Temsilciler Meclisi Dışişleri Komisyonu Başkanı ve üyeleriyle görüşmelerimiz oldu. İkili ilişkilerimizin yanında çok taraflı ve bölgesel konuları ele aldık. Japonya'yla BM reformu konusunda benzer düşüncelere sahip olduğumuzu gördük.

Değerli arkadaşlar, 15 Temmuz, sekiz yıl önce, FETÖ terör örgütünün, hain FETÖ terör örgütünün gerçekleştirdiği darbe girişiminin yıl dönümü. Bu hain girişim, tüm dünyaya, gerektiğinde milletimizin kendisine yönelen tehditler karşısında nasıl yekvücut mücadele ettiğini göstermiştir. Binlerce yıllık tarihimizden aldığımız bu dayanışma duygusu, yıllar ve kuşaklar geçse de milletimiz içinde kuvvetle varlığını korumaktadır. Bu hain girişimin sorumlularının adalet önüne çıkartılması yönündeki çabalarımıza ve FETÖ'yle mücadelemize kararlılıkla devam edileceğini buradan bir kez daha ifade etmek isterim.

20 Temmuz da Kıbrıs Türklerine yönelik hain planın akamete uğratılmasını sağlayan Kıbrıs Barış Harekâtı'nın 50'nci yıl dönümü. Kıbrıs'ın temsili hakkında adada yaşanan tüm çatışmaların müsebbibi olmalarına rağmen Kıbrıs'ın temsilini Rum tarafına teslim edenler iyi anlamalılar ki Türkiye her zaman KKTC'nin ve adadaki Türklerin her şartta yanında olacaktır; her durumda ve her zaman Kıbrıslı Türklerin yanında, arkasında, beraberinde olacaktır; her şartta.

Bir başka husus da bugüne kadarki yine hâlihazırda Komisyonumuzda bekleyen uygun bulma kanun teklifi sayımızı ifade etmek isterim, her zaman bildirdiğimiz gibi: Şu an itibarıyla 46. Bunlardan 12'sini bugün ele alıyoruz. Komisyonumuzda yine 28'inci Yasama Döneminde onaylanarak sevk edildiği Genel Kurulda bekleyen kanun teklifi sayımız hâlihazırda 65'tir. Genel Kurulda onaylanarak kanunlaşmış bulunanların sayısı ise 47'dir.

Basın mensuplarına müsaadelerinizle ben teşekkür ediyorum. Bundan sonrasına basına kapalı olarak devam edeceğiz, arkadaşlarımızı dışarıya davet ediyoruz.

Gündemimizdeki tekliflerin görüşmelerine geçmeden önce, yine, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2 Temmuz 2024 tarihli 97'nci Birleşiminde İYİ Parti Grubuna düşen üyelik için yapılan oylama sonucunda Dışişleri Komisyonu üyeliğine seçilen Muğla Milletvekili Metin Ergun'a hoş geldiniz diyorum ve bu vesileyle kendilerine yeni görevlerinde başarılar diliyorum. Hoş geldiniz tekrar.

METİN ERGUN (Muğla) – Teşekkürler.

III.- KARARLAR

1.- Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyonuna kendi çalışmalarıyla ilgili olarak doğrudan yazışma yapma yetkisi verilmesine ilişkin karar

BAŞKAN FUAT OKTAY – Bilindiği üzere, Dışişleri Komisyonu bünyesinde Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyonu kurulmasına yönelik önerge Komisyonumuzun 26 Aralık 2023 tarihli toplantısında kabul edilmiş ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı tarafından 8 Ocak 2024 tarih ve 16 sayılı Kararı'yla Komisyonumuz bünyesinde alt komisyon kurulması uygun görülmüştür.

Bahse konu alt komisyona kendi çalışmalarıyla ilgili olarak doğrudan yazışma yapma yetkisi verilmesi hususunu sözlü olarak oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

IV.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- 4/6/2024 tarihli Komisyon toplantısında uygun bulma kanun tekliflerinin görüşülmesi sırasında Savunma Sanayii Başkanlığına yöneltilen bazı sorulara ve kendilerinden talep edilen ek bilgilere ilişkin görüşme

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yine, 4/6/2024 tarihli Komisyon toplantısında uygun bulma kanun tekliflerinin görüşülmesi sırasında Savunma Sanayii Başkanlığı ve İçişleri Bakanlığına yine sayın Komisyon üyelerimiz tarafından bazı sorular yöneltilmiş ve ek bilgi talebinde bulunulmuştu. Bu kapsamla ilgili -Bakan Yardımcımız da buradalar, zannediyorum ilgili kurumlarımız da buradalar- ilgili arkadaşlara söz vereceğim. Zannediyorum, Savunma Sanayii Başkanlığı ve Millî Savunma Bakanlığı yetkililerimiz konuyla ilgili buradalar. Diğer konuda, İçişleri Bakanlığı Nüfus İşleri Genel Müdürlüğü idi zannediyorum. Savunma sanayisi alanında üçüncü bir ülkede -soru bu çerçevede idi- ortak üretim yapılması ve iç onay süreci konusunda bilgi talebinde bulunmuştuk. Yine, savunma sanayisinde özellikle teknoloji paylaşımı ve ihracat konusu, Türkiye'nin menfaatleri bakımından uzun dönemli düşünüldüğünde doğru adımların atılıp atılmadığı ve silah satışlarında verilen silahların kimler tarafından nasıl kullanıldığı gibi konularla ilgili bazı sorular olmuştu üyelerimizce, eğer bu konuda hazırlığınız varsa Sayın Bakan Yardımcımıza söz veriyorum veya ilgili kurum temsilcilerimize.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN – Sayın Başkanım...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben bu arada bir kez daha size hayırlı olsun demek istiyorum. Bakan Yardımcımızın da zannediyorum Komisyonumuza ilk gelişi, tekrar hayırlı olsun size de.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN – Evet, teşekkür ederim efendim.

Sayın Başkanım, kıymetli milletvekilleri; Dışişleri Bakan Yardımcısı olarak gündeme getirilen 12 tane anlaşmayla ilgili buradayım. Zatıalilerinizin sormuş olduğu konu savunma sanayisiyle ilgili, bu konuda cevabı ilgililer verecekler.

Buyurun.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Mustafa Şeker, buyurun lütfen.

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA MURAT ŞEKER - Sayın Başkanım, çok değerli milletvekillerimiz; bugün sizlere konuyla ilgili bilgi arz edeceğim. Tabii, neşet ettiği konu; geçen Komisyon toplantısında savunma sanayisi iş birliği anlaşmaları gündeme geldiği için konu gündeme gelmiş. Öncelikle savunma sanayisi iş birliği anlaşması nedir, niçin yapıyoruz bu anlaşmayı; kısa bir giriş yapmak istiyorum.

Savunma sanayisi iş birliği anlaşmaları, çok bağlayıcılığı olmayan çerçeve anlaşma, ilgili ülkeyle aslında savunma sanayisinde ilişkilerimizi geliştirme amacıyla yaptığımız anlaşmalar. Bu anlaşmalar bizim için bir fırsat, bir araç, o ülkeyle, ilgili makamlarla diyalogumuzu artırma, görüşmelerimizi artırma, ziyaretleri artırmak için oluşturduğumuz bir mekanizma. Bu anlaşma çerçevesinde yılda en az 1 defa bir toplantı ya bizim ülkemizde ya da ilgili ülkede gerçekleştiriliyor. Bu toplantılarda eğer ülkemizde ise ilgili muhatap ülkeden gelen makamlar, askeri temsilciler ağırlanıyor, ülkemizin kabiliyetleriyle ilgili firmalarımızın sunumları ve tesis gezileri, gerekiyorsa da demo faaliyetleri yürütülüyor, bu şekilde ürünlerimizin ihracatına yönelik bizim için güzel bir araç oluyor; bu savunma sanayisi iş birliği anlaşmalarını bu anlamda önemsiyoruz. Tabii, bu anlaşmalar içerisinde birtakım şeyler var, bunların hepsi yapılacağı anlamına gelmiyor, bunlar somut projeye dönüştükçe her bir proje bazında özel olarak inceleniyor, değerlendiriliyor, bu kapsamda bunlarla ilgili kararlar alınıyor.

İhracatla ilgili kararlar, 5201 sayılı bir Kanun’umuz var, oradan başlıyor. 5201 sayılı Kanun’umuz aslında ihracata tabi yani kontrole tabi silah, mühimmat gibi ürünlerin nasıl kontrol edileceğine ilişkin bir kanun, Millî Savunma Bakanlığımıza yetki veriyor. Bu kanuna istinaden de Millî Savunma Bakanlığımızın Bakanlar Kurulu kararıyla çıkardığı bir yönetmelik söz konusu, o da 2007 yılında çıkmış bir yönetmelik. Bu yönetmelikte de bunun nasıl işletileceği bütün detaylarıyla anlatılmış durumda.

Şimdi, bu girişten sonra ilgili ülkelerle yaptığımız çalışmalarda ortak üretim, teknoloji transferi gibi konular nasıl karara bağlanıyor, bununla ilgili bir bilgi arz etmek istiyorum. Firmalarımız bir ülkede iş geliştirmek istiyorlarsa o ülkede bir ihracat faaliyeti yapmak istiyorlarsa, ihracat izniyle ilgili bir firmamız somut bir faaliyet gerçekleştireceği zaman bahsettiğim kanun ve yönetmelik çerçevesinde Millî Savunma Bakanlığımıza başvuruda bulunuyor yani bu başvuru içerisinde de bu ihracata konu olan ürünü, ilgili ülkeyi, hangi makama satış yapacağını burada belirtiyor. Millî Savunma Bakanlığımız da ilgili yönetmelik doğrultusunda bu satışla ilgili olarak hem Genelkurmay Başkanlığının hem Dışişleri Bakanlığımızın hem de bu ürünle ilgili haklara sahip olmamız vesilesiyle Savunma Sanayii Bakanlığımızın olumlu görüşünü alıyor. Tabii, bütün kurum ve kuruluşlarımız kendi ihtisas alanlarıyla ilgili değerlendirmelerde bulunuyor. Dışişleri Bakanlığımız çok doğal olarak siyasi açıdan bakıyor. Dışişleri Bakanlığımız ilgili ülkeye bir satış yapıp yapılamayacağına karar verip bizlere bildiriyor. Yani burada bir örnek verebilirim, işte Hindistan mesela dünyadaki en büyük 5 silah ithalatçısı ülkeden biri -silah ithalatı çok büyük bir Pazar- 100 milyar dolara yakın ithalat yapıyorlar ancak tabii, bizim siyasi konjonktür gereği Pakistan’la olan dostluğumuzdan dolayı Dışişleri Bakanlığımız bize hiçbir şekilde Hindistan’a herhangi bir ürün ihracatı için olumlu görüş vermiyor, biz de bu anlamda firmalarımıza herhangi bir izin vermiyoruz ya da işte çok sıcak bir konu Ukrayna savaşı. İşte Ukrayna-Rusya savaşında da bazen değişik talepler oluyor değişik ülkelerden, burada da Dışişleri Bakanlığımızın bize ilettiği görüş doğrultusunda... Mesela biz Ukrayna’ya sadece savunma amaçlı ürünlerin ihracatını gerçekleştiriyoruz ama saldırı amaçlı bir ürünün ihracatına izin verilmiyor gibi birkaç örnekle bunu somut hâle getirebilirim. Bu bilgileri verdikten sonra ihracatına olumlu görüş verilirse tabii Millî Savunma Bakanlığımız ve Genelkurmay Başkanlığımız da askerî ilişkiler açısından buna bakıyor yani ilgili ülke ile olan askerî ilişkilerimiz yani bu kabiliyetin o ülkeye verilmesi, verilmemesi perspektifinden onlar değerlendiriyorlar.

Ortak üretim, teknoloji transferi gibi konular ise bizim Başkanlığımız tarafından değerlendiriliyor yani burada da tabii değişik boyutlara bakıyoruz. Ürünün hassasiyeti bizler için çok önemli yani ihracatı söz konusu olan ürün bazen çok basit bir ürün olabiliyor. Diyelim ki işte bir balistik koruyucu yelek ihraç edeceğiz yahut da bir kask ihraç edeceğiz, bunlar çok önemli şeyler değil yani bunlarla ilgili biz çok rahat bir şekilde izinler veriyoruz ama hassas bir ürünümüz ihracat edilecekse orada çok detaylı çalışmalar yapılıyor.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani isteyen firmanın istediği yere, istediği kişiye, istediği ülkeye kendi başına silah satma yetkisi yok, satamaz.

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA MURAT ŞEKER – Kesinlikle satamaz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Dolayısıyla gerekli araştırmalar, gerekli izinler verildikten sonra ancak bu mümkün.

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA MURAT ŞEKER – Evet, tabii, üretim izni yani orada bir üretim yapacaksa da... Yani satmak tabii bir boyutu, bir ülkeye bir ürünün satılması var ama o ülkede bir üretim yahut da teknoloji transferi söz konusuysa bunlar da ayrıca değerlendiriliyor yani bununla ilgili izinler de ayrıca veriliyor.

Tabii, bundan sonra söyleyeceğim birkaç şey biraz hassas, belki tutanaklara girip girmemesi sizlerin takdirinde Sayın Başkanım ama birkaç örnekle açıklarsak...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ama söylediğiniz şeyler tutanaklara girecektir, dolayısıyla girmemesi gerektiği konusunda önceden bizim o kararı almamız gerekir, o zaman ona göre açıklamalarınızı yapın.

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA MURAT ŞEKER – O zaman şu şekilde, çok detaya girmeden bilgi vereyim: Yani diyelim ki bir elektronik harp sistemi satılıyorsa, verilecekse -yani diğer ilgili ülkenin bize olan yakınlığına göre bu ürün- bir kere Silahlı Kuvvetlerimize verdiğimiz ürünün aynısını vermiyoruz yani bu, bir kere, temel bir kuralımız ama muhatap olduğumuz ülkenin dostluk seviyesine göre onlara belki bizim sahip olduğumuz kabiliyetin bir tık altını, biraz daha azaltılmış bir kabiliyetini veriyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yok, anladım yani “Gerekli hassasiyetler de kendi ülke savunması açısından dikkate alınarak bu işler yürütülüyor.” diyorsunuz.

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA MURAT ŞEKER – Evet yani bu şekilde gerekli kontrolleri yapıyoruz.

Tabii, şu da yapılıyor: Çok hassas ürünlerde o ürünlerin takibi de gerçekleştiriliyor yani o ülkenin hani bu ürünü sattıktan sonra başka bir üçüncü ülkeye satışını yapmayacağına ilişkin taahhüdü de bizler için yeterli olmayabiliyor; hassas ürünler için söylüyorum. Yani bazı ürünler var ki -yani bunu her ülke yapıyor- üzerine GPS koyuyorsunuz ve o ürünün yerini takip ediyorsunuz. Yani o ürün eğer sizin söylediğiniz yerin dışına çıkarılırsa zaten onu takip ediyorsunuz. Bazen yeri geliyor, yıllık gidip o ürünler yerinde duruyor mu, envanterde duruyor mu diye kontrolünü de yapıyorsunuz yani bu gibi tedbirler yapılıyor, onun yanında belki yazılımsal bazı tedbirler de alınıyor.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Bu da zaten yine karşı tarafın bilgisi dâhilinde yapılan şeyler, gizli olarak değil yani anlaşmanın içerisindeki olan şeylerden bahsediyoruz.

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA MURAT ŞEKER – Tabii ki.

Yani dolayısıyla buradaki şeyimiz böyle ama üretim ve teknoloji transferi konusunda da ayrı bir değerlendirme yapılıyor. Ya, üretim biraz daha az hassas, onu belirtebilirim yani bir üretimin başka bir ülkede yapılıyor olmasına biraz daha olumlu yaklaşıyoruz, oradaki tek bakışımız tabii ekonomik olup olmadığı. Yani oradaki hacim nedir, o ülkenin bizden alacağı miktarı ne kadar yahut da o ülke üzerinden başka ülkelere yapabileceğimiz bir satış söz konusu mu, bunlara bakıyoruz. Mesela işte birkaç örnek vereyim, çok fazla da böyle örneğimiz yok ama mesela ASELSAN’ın Pakistan’da bir telsiz fabrikası var, orada telsiz üretiliyor ama tabii, bunun “know-how”ı bizde yani biz parçaları oraya gönderiyoruz, onlar üretiyor, bazı özel yazılımları onlar geliştiriyor. Şimdi, Baykar mesela İHA üretiyor, çok sayıda satış yapıyor. Şu ana kadar bir ülkede Baykar’ın üretim tesisi var, o da Ukrayna’da yani orada da çok sayıda bir alım olduğu için kurulmuş durumda, şimdi de Akıncı platformuyla ilgili olarak Suudi Arabistan’la görüşme hâlinde çünkü orada da çok ciddi bir hacim var üretimle ilgili.

Tabii, burada baktığımız bir konu da şu: Özellikle Körfez ülkesi gibi finans gücü yüksek olan ülkelerde üretim bizim için anlamlı hâle geliyor çünkü sadece onların ihtiyacı için değil, bazı ülkeler bu ürünleri almak istiyorlar ancak finansmanları yeterli olmuyor. Özellikle Afrika’daki bazı ülkeler TB2 almak istiyor ya da bizim bir ürünümüzü almak istiyor ancak finansmanı yeterli değil, onun için de bu tür çözümler oluşturuyoruz. Yani Körfez ülkesinde üretilip oradan bir üçüncü ülkeye satışı ve onların finansmanı ile satılması bizim için de savunma sanayisi ihracatı için önemli bir kabiliyet kazandırıyor.

Tabii, son konu teknoloji transferi yani teknolojinin de oraya verilmesi, o çok daha hassas bir konu. Yani burada çok dikkatli oluyoruz, çok özel değerlendirmelerden geçiyor, hani burada belki birkaç tane artık kardeş diyebileceğimiz ülkeyle belli konularda bu tür anlaşmalara izin veriliyor.

Genel olarak bunları özetleyebilirim, ilave detay soru varsa cevaplayacağım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Millî Savunma Bakanlığımızın bu konuda ilave bir açıklaması var mı?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI TEKNİK HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ TÜMGENERAL HÜSEYİN DUMAN – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bakan Yardımcım Celal Sami Tüfekci Bey’in selam ve hürmetlerini arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Aleykümselam, teşekkür ederiz.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI TEKNİK HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ TÜMGENERAL HÜSEYİN DUMAN – Sayın Başkanımızın arz ettiği hususlara ilave olarak Sayın Başkanım, biz bütün son kullanıcı belgesi olsun, ihracat izinleri olsun, bütün bu süreci Dışişleri Bakanlığıyla Genelkurmay Başkanlığımızla ve Savunma Sanayii Başkanlığımızla koordine içinde yürütüyoruz. Dışişleri Bakanlığımızın uygun görmediği hiçbir ülkeye ihracat iznini kendi başımıza vermiyoruz, özellikle yerli ve millî olarak üretilmiş harp silah araçlarımız ve teçhizatımız konusunda da Savunma Sanayii Başkanlığımızdan görüş almadan hiçbir ihracat işlemi gerçekleştirmiyoruz.

Geçen toplantıda gündeme gelmiş olan, Sayın Başkanım, son kullanıcı belgesi taahhüdünün yerine gelmemesi durumunda, buna ilişkin bilgi ve belgelerin ortaya çıkması durumunda, elimizdeki enstrümanlar Dışişleri Bakanlığıyla koordineli olarak yapılacak işlemler konusunda ortak bir mutabakat arayışımız oluyor, verilen harp silah aracının sadece kendisi değil aynı zamanda idame işletme safhasında yedek parça ihtiyaçları konusunda karşılıklı bağımlılık devam ettiği için o ülkeye ihracat izinlerini askıya almak suretiyle yaptırım uygulamak ve bunu Dışişleri Bakanlığı ne zamana kadar devam ettirin derse o zamana kadar devam ettirme konusunu beraber yürütüyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Benim merak ettiğim bir konu var. Şimdi, biz kendi silahlarımız, kendi satış konularımızla ilgili hassasız; Komisyonumuzdan da bununla ilgili sorular geldi, ben teşekkür ediyorum. Dolayısıyla Türkiye’nin ileriki aşamalarda herhangi bir sıkıntıya düşmemesi anlamında önemli ama aynı zamanda başkalarının ürettiği silahların Türkiye’ye karşı kullanılması söz konusu. Bizim gösterdiğimiz bu hassasiyeti diğer ülkeler göstermiyor mu yani Amerika Birleşik Devletleri’nin silahlarının bize karşı kullanıldığını biliyoruz, Rusya’nın ürettiği silahların bize karşı kullanıldığını biliyoruz, Avrupa ülkelerindeki birçok ülke ürettiği silahların terör örgütleri tarafından bize karşı kullanıldığını biliyoruz; aynı hassasiyeti onlar göstermiyorlar mı veya onlarınki niye gündem olmuyor da biz bu kadar hassas olmamıza rağmen Türkiye’ninki çok farklı şekilde spekülatif açıklamalarla gündem oluyor?

Bu konuyla ilgili Sayın Duran, siz de isterseniz cevap verebilirsiniz, bir görüşünüz var mı?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN – Efendim, bu tür...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani hatırlarsanız bu ilk İHA’ların, SİHA’ların satılması aşamasında “Türk SİHA’ları vurdu.” şeklinde çok yoğun kullanılıyordu, o zaman bizim de itirazımız vardı: “Türk SİHA”sı diye bir şey olamaz. Bir yer vurulduğu zaman, “Amerikan F-16’sı vurdu şurayı...” veya şimdi, İsrail sivilleri öldürdüğü zaman kimin şeyiyle öldürüyor? “Amerika’nın şu bombasıyla, bilmem kimin şu bombasıyla öldürüldü.” diye kimse bu açıklamayı yapmıyor, bunu da sorgulamıyor. Çok ilginç

şekilde Türkiye'nin bu konuda sorgulanıyor olmasını ben bu vesileyle farklı saiklerle bir algı oluşturma çabası olarak da değerlendirdiğimi ifade etmek isterim. Yani diğer ülkelerle ilgili görüşlerinizi de öğrenmek isterim yani Türkiye'ye karşı kullanılan silahlar özellikle terör örgütleri tarafından...

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Buna bağlı olarak Kanada'nın da bir ambargosuna maruz kaldık.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet...

YUNUS EMRE (İstanbul) – Sayın Başkanım, ben de bir soru ekleyebilir miyim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Estağfurullah, buyurun.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Teşekkürler.

Tabii, öncelikle hoş geldiniz..

5201 sayılı Yasa'ya referansta bulundunuz, ben de siz söyledikten sonra baktım, 2004 yılında kabul edilen denetim meselesiyle ilgili bir kanun olduğunu anladım. Yani uygulama bakımından tabii herhâlde şöyle bir değişiklik oldu: 2004'ten günümüze Türkiye'de savunma sanayisi alanında çok ciddi değişimler oldu ve tabii, hani ihracat kapasitesinde de anladığım kadarıyla, bildiğim kadarıyla çok ciddi bir değişim oldu. O nedenle bu mevzuat acaba böyle bir denetimin yapılabilmesi bakımından yeterli durumda mıdır, karşılaşılan pratik sorunlar var mıdır, bu konuyu sormak istiyorum.

İkincisi ise Dışişleri Bakanlığının görüşlerine başvurduğunuzu açıklamıştınız ama eğer yanlış anlamadıysam, bu, daha çok Türkiye'nin dış politikası, dış politika öncelikleri, çıkarları bakımından değerlendirmeleri içeriyor ve o ülkeyle ikili ilişkiler bakımından. Ama acaba bu değerlendirmelerin içerisine dâhil midir diye merak ettiğim iki husus var: Biri tabii, çok siyasi istikrar problemi yaşayan kimi ülkeler oluyor, sık sık birtakım darbe girişimleri olan, darbeler gerçekleşen, yönetimlerin değiştiği ve tabii, bu değişen yönetimlerin politika değişikliklerinin de -ilk bahsettiğiniz- Türkiye'nin dış politika öncelikleri bakımından bir değişimi beraberinde getirebileceğini düşünebiliriz. Özetle, bu da acaba değerlendirmelerin içerisinde mi yani bir ülkede ciddi bir istikrar problemi görülüyorsa, darbe ya da darbe tehlikesi gibi meseleler varsa bu değerlendirmelerin içerisinde bu var mıdır ki yakın zamanda böyle örnekler olduğunu da basında okumuştuk. Yine, bu kapsamda da bu sorunun içerisinde de bir de tabii yani kimi durumlarda bu ihraç edilen silahlarla insanlığa karşı suç niteliğinde olabilecek saldırılar da gerçekleştirilebilir, bu da acaba bu değerlendirmelerin içerisinde mi, geçmişte böyle örnekler acaba var mı, biliyor musunuz; bunu da sormak istedim.

Teşekkürler.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Duran, buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN – Sayın Başkanım, öncelikle sizin gündeme getirmiş olduğunuz bu Türkiye'yle ilgili olarak Türkiye'ye karşı kullanılan silahlarla ilgili; bu, ülkemizin yakından takip ettiği bir husustur. Bu tür silahlar tespit edildiğinde ilgili ülkelerin temsilcileri davet edilerek bunlardan açıklama istenmektedir. Tabii, bunlar tespit edilse bile süreçleri açısından farklı mazeretlerle de karşılaştığımız görülüyor. Diyelim ki mesela, Kaleşnikof gibi çok sayıda olan ve her yerde bulunabilecek olan silahların yaygın olduğu, işte kendilerinin satış yapmadıkları, bunlara farklı şekillerde ulaşmış olduğu yönünde değerlendirmeler yapılıyor. Daha net, somut tutanaklarla gösterdiğimiz durumlarda ise bunların çalındığını, kendilerinin satmadığını söyleyerek birtakım bahaneler üretilmektedir ama Komisyon üyelerimiz ve siz emin olun ki biz bu konuları çok yakından takip ediyoruz ve muhataplarımız da çeşitli bahaneler üretmiş olsalar bile bunun bizim tarafımızdan yakın bir şekilde takip edildiğini biliyorlar ve biz de takipçisi oluyoruz.

Türkiye'nin -satmış olduğu- savunma sanayisine ilişkin konularla ilgili gündeme gelen haberler, sizin de çok yerinde işaret ettiğiniz gibi aslında biraz ülkelerin konumuna dair yapılmış haberlerle dezenformasyonlarla ortaya çıkıyor. Yani ülke ismi vermek istemiyorum ama bizimle rekabet hâlinde olan bazı ülkelerin özellikle bunu çok kullandıklarını görüyoruz. Bizim temin etmiş olduğumuz savunma sanayisi silahlarında uluslararası kurallar ve angajman kurallarına dikkat edilmesi yönünde satış sözleşmelerimizde çok açık hükümler mevcuttur ve bunu teyit altına alıyoruz.

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA MURAT ŞEKER – Sayın Vekilim, belki hani küçük bir ekleme de ben yapabilirim.

Dışişleri Bakanlığımızın tabii hassas değerlendirmesi var ama siz de takdir edersiniz ki bir anlaşma yapıyoruz, uluslararası anlaşma ve bizim taraftan da en azından o ülkedeki istikrar çok önemli yani o gözle bakıyoruz. Nihayetinde bununla ilgili bir para akışı olması gerekiyor ya. O ülkede istikrar yoksa zaten biz oraya satış yapmıyoruz yani paramızı hani düzgün bir şekilde alamayacağımız bir ülkeyle iş birliğine ya da bir satış ortamına girmiyoruz zaten. Biz de en başından firmalarımızı o şekilde yönlendiriyoruz. İstikrarlı, hani bizimle anlaşmasını yapacak ve anlaşmasına uyacak, belki de geçmiş itibarı güçlü ülkelerle çalışmaya çalışıyoruz yani her ülkeye de hani gidip bu şekilde bir satış yapma çabası içerisinde olmuyoruz.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Sorularımı sormadan önce geniş bir soruyla başlamak istiyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ama gündemimize daha geçmedik, bir açıklama daha alacağız, belki de hiç gündeme geçmeden bugünkü toplantı bitebilir böyle giderse.

Buyurun.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Yok, yok, bu, gündemle ilgili değil ama Savunma Sanayiinden gelen bazı beyanlara karşılık, gördüğüm çelişkili bazı şeyler vardı, bunları teyit etmek istiyorum.

“Anlaşma yapmadan önce satış yapmıyoruz.” dediniz, doğru mu? “Bunlarla belli askeri çerçeveler, çerçeve anlaşması imzalanmadan yani ülkemizden, işte Dışişleri Bakanlığından, bu Komisyondan, bu Genel Kuruldan bu çerçeve anlaşmaları çıkmadan önce bir satış yapmıyoruz.” dediniz, doğru mu?

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA MURAT ŞEKER – Firmalarımız bir ülkede satış yapabilmek için ilgili makamlarımız öncelikle Millî Savunma Bakanlığımıza başvuruyorlar; Millî Savunma Bakanlığımız, Genelkurmay Başkanlığımız, Dışişleri Bakanlığımız ve bizimle koordine ediyor. Bu satışın uygun olup olmadığına devlet olarak karar verdikten sonra firmamıza izin veriyoruz “Sen bu ürünü bu ülkeye satabilirsin.” diye. Ondan sonra firmamız o ülkede satışla ilgili teklifti, işte, sözleşmeyi gibi süreçleri yürütüyor. Bizden izin almadan böyle bir şeye giremiyor.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Anlaşma zorunluluğu yok mu?

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA MURAT ŞEKER – Yok.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Çünkü şu olaya getireceğim, sizin de haberdar olduğunuz muhtemelen yani umuyorum ki inceleme yaptığınız... 18 Mart 2024'te Somali'deki TB2 “drone”larıyla öldürülen 23 tane siville ilgili dosyadan haberdarsınızdır, zaten size gelmiştir ama

Türkiye ile Somali arasında savunma ve ekonomi iş birliği anlaşması Şubat 2024'te imzalanıyor ancak TB2 “drone”lar Somali’deki havalimanında 12 Eylül 2022’de görüldüğü yani anlaşmadan iki yıl önce. Nasıl olmuş bu?

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA MURAT ŞEKER – Anlaşmalar birbirinden bağımsız. Satış yapmamız için o anlaşmanın olması gerekmiyor yani bir ülkeyle o anlaşma olmadan da satış yapabiliriz yani bunlar birbirleriyle ilişkili şeyler değil.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Peki, o zaman bu TB2 “drone”larının kullanımı, takibi veya bunların karışacağı olaylarla ilgili firmanın veya işte Savunma Sanayii Başkanlığının veya Savunma Bakanlığının dâhiliyeti nedir tam olarak? Onların insafına mı kalıyor Somalililer?

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA MURAT ŞEKER – Şöyle: Biz firmadan satış sırasında son kullanıcı belgesi istiyoruz, ilgili ülkeden. Bir ürünümüzü herhangi bir ülkeye satarken bir son kullanıcı belgesi gönderiyoruz, o ülkeden onu doldurup bize vermelerini istiyoruz. O da Millî Savunma Bakanlığımız tarafından onaylanıyor. Bu belgede istenen şey: Bunun üçüncü bir ülkeye satılmayacağıyla ilgili taahhüt alıyoruz aslında yani benim o ülkeye sattığım bir ürünü onun başka bir gruba, başka bir ülkeye, başka bir -terör örgütü gibi- yere devretmesini engellemeye çalışıyoruz. Diyoruz ki: “Bu ürünü sadece sen kullanabilirsin, senin dışında herhangi bir yere bunu devredemezsin, kullandırtamazsın.” Bunun taahhüdünü alıyoruz.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Peki, aracı firmalar satabiliyor mu? Örneğin “Sağlam” diye bir firma var, Savunma Bakanlığından satın alıyor ama gidiyor, Afrika’da dilediği yere satıyor.

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA MURAT ŞEKER – Yok, öyle bir şey yok, öyle bir şey olmaz.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Ama iddianame okudum; dün, oturdum, bununla ilgili, “By Sağlam” denen firmanın aldığı askeri birçok teçhizatı götürüp Afrika’da sattığına dair iddianamede okudum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – İddianameden yola çıkarak, tabii, burada ilgili bakanlığın veya kurumun iddianameye cevap vermesi diye bir şey doğru olmayabilir.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Yok, yok, teyitli bilgiler. Yani hüküm de giymiş bu beyefendi; madem hani iddianame şey görmüyor, o hâlde, bu beyefendi bu suçlardan ötürü hüküm de giymiş, bu silahları agresif taraflarla paylaştığı ve bu şekilde faaliyette bulunduğu için hüküm de giymiş bu yapı. O yüzden soruyorum, ikna olmadım yani.

ZAFER SIRAKAYA (İstanbul) – Bu konudan mı hüküm giymiş?

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Evet yani Savunma Sanayiiyle birlikte iş yaparken Savunma Sanayiinden aldığı teçhizatları hem ajanlık faaliyetleri hem espionaj faaliyetleri yürütmek için kullandığı için hüküm giymiş birisi, evet.

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA MURAT ŞEKER – Sayın Vekilim, sadece şunu belirtebilirim: Biz ihracat iznini onun üreticisine veriyoruz. Zaten bu işi, ihracatı yapan -bu ürün hangi ürüne yani bir elektronik harp sistemiyse ASELSAN’a veriyoruz, bir GÖKBAY helikopteri satılacaksa TUSAŞ’a veriyoruz, İHA satılacaksa belki Baykar’ın ya da TAI’ninki- hangisiyse o firmaya izin veriliyor. Kime izin veriysek o firma o izne istinaden o satışı gerçekleştiriyor yani onun dışında birinin bu ürünü alıp satabilmesi...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Onun dışında herhangi bir şey varsa da zaten hüküm giyiyor diyorsunuz. Müeyyidesi var yani şey değil.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Beyefendi hüküm giydi ama tahliyeyle birlikte hüküm giydi, on altı yıl ceza alıp aramıza döndü. O yüzden hükümden çok ikna olamıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, tüm soruları alsak, bu kısmı bitirsek.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun Cemalettin Bey.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) – Teşekkür ederim.

Somali'yle ilgili kısımda -hani üstüme vazife değil ama- geçmişte biz benim büyükelçi olduğum dönemde bir anlaşma imzalamıştık, Savunma İş Birliği Anlaşması, belki eski anlaşmaya binaen yapılmıştır, ona bir şey demiyorum.

Benim sorum sadece iki ülkeyle ilgili, o da iç savaşın hâlihazırda devam ettiği iki ülke; biri Etiyopya, biri Sudan. Etiyopya'da Tigray bölgesine yönelik Türk SİHA'ları kullanıldı diye haberler çıktı, gerçeğini bilmiyoruz ama Türkiye Etiyopya'ya İHA, SİHA satıyor mu onu öğrenmemiz mümkün mü? Çünkü orada basbayağı bölgeye yönelik bir iç savaş var.

İkincisi de Sudan'da askeri yönetim bölündü biliyorsunuz, bir bölüm başka yani "Hızlı Destek Birlikleri" adlı diğer gruba karşı ciddi bir savaş yürütüyor. Burada da hükûmeti kontrol eden -şu anda Port Sudan'a gitti hükümet- o kısma yönelik, onlara yönelik bir satış oldu mu? Onlardan bu konuda bir talep olduğunu duymuştuk. Bu konuda bilgi verirseniz memnun olurum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sayın Salıcı...

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Öncelikle teşekkür ediyorum. Bu konunun Dışişleri Komisyonunda konuşuluyor olması kıymetli.

Benim daha önceki Komisyon toplantılarından bir tanesinde dile getirdiğim bir örnek vardı. Örnek şöyle yani bütün modeller elimde yok şu anda ama özetleyeyim: İstanbul'da bulunan "Assuva Savunma Sanayi" diye bir firma Kore'ye "drone" satıyor, "drone" silahsız. Bunu satan firmanın sahibi kabul ediyor, bununla ilgili bir gazetecilik yapılıyor ve kendisiyle bir röportaj yapılıyor, bunu kabul ediyor ve aynen şöyle söylüyor: "Ben Kore'ye sattım." Kore'ye satmış olduğu "drone" bir şekilde Hamas'ın eline geçiyor, İsrail'e yönelik 7 Ekim saldırılarında silah eklenmiş, mühimmat eklenmiş şekilde kullanılıyor yani ilk satışta mühimmat yok, SİHA değil bir "drone" ve satan firmanın da şöyle bir şeyi var: "Benim orada bayım var, ben bunu bayime satıyorum, onun daha sonra nereye gideceğini benim kontrol etme şansım yok." Yani bir şey açısından bakarsak ifadesi makul yani bunu bir ticari faaliyet olarak görüyor. Şimdi hani sizin açıklamalarınızdan benim gördüğüm, anladığım, herhangi bir şekilde bir ülkeye yani Türkiye'den başka bir ülkeye silah satışı gerçekleşirken orada, mevzuatta ya da denetimde bir eksiklik olmadığını ifade ediyorsunuz. Şimdi, bu örnek başka bir örnek yani bu örnek sizin ifade ettiklerinizin dışında bir örnek. Buna benzer vakalarla karşılaşıyor mu ya da karşılaşıyor ise -ortada bir örnek var zaten- hani burada bizim tutumumuz ve siyasi sorumluluğumuz ne oluyor, ülke olarak siyasi sorumluluğumuz ne oluyor? Onu bir ifade ederseniz memnun olurum.

Bir diğeri: Baykarın Ukrayna'da üretimi var, doğru. Şimdi, savaş bölgesi. Savaş bölgesinde yani Rusya'nın bilerek, bilmeyerek, kazara bu üretim tesisini vurma riski var mı? Yani bunu nasıl değerlendiriyor, Bakanlık en azından bunu nasıl değerlendiriyor? Umarım tabii böyle bir şey olmaz, böyle bir şey daha önce de olmadı muhtemelen. Böyle bir şeyi, muhtemelen böyle bir riski göz önünde bulunduruyordur Bakanlık diye düşünüyorum.

Onun dışında, Savunma Sanayii Başkanlığına dair vermiş olduğumuz soru önergeleri, daha önce dile getirdiğimiz konular var ama hani gördüğüm kadarıyla mesele burayla sınırlı olursa daha şey olacak.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani daha anlamlı olur yani çerçeve...

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Tabii, tabii yani iç işleyişine dair bayağı bir eleştirim var, onları hariç tutuyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, gerekirse onu başka bir zaman, başka bir çerçevede tekrar görüşebiliriz.

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA MURAT ŞEKER – Sayın Vekilim, ben “drone”la ilgili bir bilgi vereyim Assuva firması için.

Tabii, öncelikle şunu söylemem lazım: Bu kanunla aslında “kontrole tabi liste” diye bir listemiz var yani her şey ihracat iznine tabi değil. Yani o listede olan şeyler bu prosedüre giriyor. Eğer o listenin dışındaysa, hele özellikle bu küçük “drone”lar ve silahsızsa belki o listede olmayabilir, emin değilim, onu belki işte Hüseyin Duman Generalimiz de burada, o da kontrol eder. Hani öyle bir şey olmuş olabilir, şeyini bilmiyorum ama sadece şunu söyleyeyim: Yani siz şu anda girip, Alibaba’dan o “drone”un yani bir kamikaze “drone”un bütün parçalarını sipariş edip evde yapabilirsiniz yani bu malzemeler geliyor, yapılabiliyor; maalesef yani geldiğimiz, dünyanın geldiği teknoloji çağında böyle bir gerçek var, hani bunu da engellemek çok mümkün değil. Hani, herhangi bir kişi Alibaba’ya girip, siparişini verip bir “drone”un silahısını da yapılabiliyor; istediğinizi yapılabiliyorsunuz, böyle bir şeydeyiz.

Yani Baykarın Ukrayna’daki üretim tesisiyle ilgili şunu söyleyebilirim: Bu tesis savaştan önce kurulmuş bir tesis, onu öncelikle belirtmek istiyorum yani savaştan sonra kurulmuş bir tesis değil. Bu savaştan, Rusya’yla olan savaştan çok önce Ukrayna ile Baykar arasında yapılan bir anlaşma çerçevesinde orada kurulmuş bir tesis, hani oradaki o tesisi koruma görevi Ukrayna’ya ait, bize ait değil çünkü tesis onların. Yani bu tesisi biz onlara veriyoruz, bizim tesisimiz değil orası, artık o Ukrayna Hükûmetinin yetkisinde diye değerlendiriyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI TEKNİK HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ TÜMGENERAL HÜSEYİN DUMAN – Sayın Başkan...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI TEKNİK HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ TÜMGENERAL HÜSEYİN DUMAN – Tümgeneral Duman.

Sayın Başkanım, sayın milletvekilimizin sorduğu ilk soruyla müsaadenizle başlayayım.

Son sekiz yılda savunma sanayisi sektöründe çok büyük bir atılım gerçekleşti. Tesis güvenlik belgesine sahip firma sayısı 6 kat arttı, üretim izin belgesine sahip firmamız 3 kat arttı, savunma sanayisinde çalışan ve kişi güvenlik belgesi soruşturması yürüttüğümüz kişi sayısı da 2,5 kat arttı. Tabii, bu artış, mevzuatın genel kanun çerçevesinde çok büyük bir değişikliğe ihtiyaç duyulmasa da yönetmelik tarafında biraz daha detaylarda çağımızın ve ihtiyaçlarımızın değiştiği ortamda değişiklik ihtiyaçları doğurdu. Bu kapsamda, mesela biz Covid döneminde yerinde tesis güvenlik belgesi denetimi yapmanın getirdiği sıhhi zorlukları aşabilmek için uzaktan “Zoom” üzerinden kameralarla o tesisin gerekli güvenlik tedbirlerini yerine getirdiğini incelemek için böyle usuller geliştirdik ve bunu mevzuatta yaptığımız değişikliklerde de yansıtabildik.

İkinci husus, Sayın Başkanım, Sudan konusunda; Dışişleri Bakanlığımızın da talimatıyla, iç savaş başladığından bu yana hiçbir ihraç izni verilmemiş durumdadır.

Bunun dışında, az önce bahsettiğiniz silahsız “drone” ve model uçak tarzı elektronik araçlar ve hobi araçları sivil kullanım için geliştirilmiş olduğu için bunların halkın erişimine açık olan kısmıyla ilgili herhangi bir izne tabi bir durum söz konusu değildir ancak art niyetli kişiler tarafından bunun askerî amaçlı kullanıma çevrilmesi mümkündür. Zirai ilaçlama amaçlı olan “drone”lar şu anda 50-60 kilogram yüke kadar taşıyabilme kapasitesine sahip. Hem ticari hem sivil hem de askerî amaçlı kullanım olanlarda askerî amaçlı olduğu biliniyorsa kesinlikle bizim iznimize tabi ama değilse bu tür modifikasyonlar yapılabilir. Kontrole tabi listede, Sayın Başkanım, mesela kurusıkı tabancalar yoktur, yivsiz av tüfekleri yoktur ama daha üstü ve askerî orduların donanmasında, donatımında kullanılacak olan her türlü harp, silah, araç ve elektronik malzemeler dâhil teçhizatlar bizim listemizdedir.

Arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) – Etiyopya konusu ne oldu?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI TEKNİK HİZMETLER GENEL MÜDÜRÜ TÜMGENERAL HÜSEYİN DUMAN – Etiyopya konusunda izin verilmiş.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Sayın Başkan...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sayın Şahin, son sözü verelim bu konuyla ilgili ve şeyi bitirelim isterseniz.

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Peki yani tekrar bunlarla ilgili son iki sözü verelim ve bitirelim bence. Bir konuya daha gireceğiz, gündeme geçeceğiz oradan.

Buyurun lütfen.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

İnsansız hava araçları hayatımıza son on yıldan bu yana çok ciddi bir şekilde girmiş durumda. Biz, 2015 yılında Çin’e bir ziyaret düzenlediğimizde Çin’de marketlerde herkesin alabileceği şekilde satılabiliyordu bu ürünler, “drone”lar, şimdi de internette istediğiniz yerden bu siparişi verebiliyorsunuz. Kullanım alanı da son derece yaygınlaştı. Artık yemek firmaları bile yemek servislerini “drone”larla, birtakım işte o nakliye işlerini yapanlar, şehir içerisi kargo işlerini yapanlar “drone” üzerinden bu çalışmaları, bu hizmetleri vermeye başladılar. Tabii alan çok hızlı geliyor, hızlı geliştiği için de biraz yönetilmeye muhtaç bir alan. Bunun birtakım açıkları mutlaka olacak, istismar alanları mutlaka olacak, işte devletler de hükümetler de bu istismar alanlarını kapatmak adına çaba sarf edecekler ama bugün benim için sevindirici olan şu: Bundan on yıl on beş yıl öncesine kadar işte bu tür komisyonlarda ülkemizin ihtiyacı olan silahlar Türk Silahlı Kuvvetlerine, bize niye satılmıyor gibi birtakım eleştiriler, biz bu silahlara niye erişemiyoruz gibi birtakım eleştiriler yükseltilirken bugün bu silahları biz niye satıyoruz, nasıl satıyoruz gibi bir değişimin, bir dönüşümün içerisindeyiz. Bu da ülkemiz adına büyük bir kazanım diye düşünüyorum. Bu süreçte ülkemizi son on yılda, on beş yirmi yılda bu noktaya, silah alamazken silah satabilen ve sattığı silahlar sorgulanır hâle getiren herkese ben teşekkürlerimi sunuyorum; Allah razı olsun.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Sayın Altunyaldız...

ZİYA ALTUNYALDIZ (Konya) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Ben de birkaç hususun altını çizmek istiyorum. Özellikle Oğuz Kaan Bey’in belirttiği bu hususların Komisyonda müzakere ediliyor olması hususu... Gerekli zaman gerektiği ölçüde ve kapsamda tabii ki müzakere edilmelidir ve doğrudur da. Bu anlamda, eminim, Başkanlığımız bu tür müzakereleri yapmaya da devam edecektir, sonuçta Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu. O nedenle bu tür konular konuşulmaya ve müzakere edilmeye devam edecektir.

Diğer taraftan, Yunus Bey de “2004’ten beri ciddi gelişmeler oldu.” dedi. Gerçekten şunu özellikle ifade etmek istiyorum: Savunma sanayisi meselesi sadece savunma stratejisinin ötesinde bir konu, özellikle çok farklı paktların, organizasyonların ya da örgütlerin içerisinde olsanız da bugün gelişen trendler ülkelerin stratejik özerkliğini her zamankinden daha çok önemseydiği bir dönemi çağırıştırıyor, buna yakınsama yapıyor. Bu nedenle de ülkemizin özellikle savunma sanayisindeki, Cumhurbaşkanımızın önderliğinde ortaya koyduğu, bağımsız, kendi kendine yetebilen ve gerçekten savunmasını gerçekleştirebilen bir ülke konumuna gelme stratejisinde çok önemli mesafeler aldık ifade edildiği gibi. Burada çekici güçler var ülkede biliyorsunuz, büyük firmalarımız var ki bunların zaman zaman 4’ü, zaman zaman 5’i dünyanın en büyük 4 savunma sanayisi firması arasına girer.

Bir de ülkenin dört bir tarafına yayılmış tedarik zinciri vardır. Bu, son derece kıymetlidir; niye kıymetlidir? Çünkü başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere yüksek teknoloji evrimini ve sanayileşmedeki doku değişimini ülkeler savunma sanayisindeki yüksek teknoloji gerçekleştirmelerinden esinlenerek ya da orayı takip ederek yaparlar yani genel olarak sanayi dokusunu evriltmenin en önemli manivelalarından biri savunma sanayisindeki elde ettiğimiz başarıları, yüksek teknoloji hamlelerinizi diğer sektörlerle yayabilmektir. Şu anda, ülkemizin de bu anlamda yapmaya çalıştığı, yaptığı da budur ve bu çerçevede, hepinizin bildiği gibi, savunma sanayisinde hem proje sayısında hem kendi kendine yeterlilik oranlarımızda çok önemli mesafeler elde ettik. Özellikle bugün, bir taraftan, güçlü bir şekilde, bir NATO üyesi ülke olarak zaman zaman ülkemizin stratejik savunma sanayisindeki özerkliğini kısıncırcasına bazı ülkeler tarafından ortaya konan tutumları bertaraf etmeye çalışırken, diğer taraftan da yapmış olduğumuz savunma sanayisi ürünlerini gerçekten dünya barışına hizmet edici şekilde kullanmaya ve küresel barışın bir aracı olması yolunda değerlendirmeye devam edeceğiz. O çerçevede gelinen noktayı son derece kıymetli ve değerli buluyorum. Bu çalışmalarını da aralıksız sürdürmeye devam edeceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

Ben bu konuların Komisyonumuzda görüşülmesinin son derece değerli olduğunu düşünüyorum çünkü her bir üyemiz zaten Türkiye’nin çıkarları doğrultusunda görüşlerini dile getiriyor. Ola ki süreçlerde herhangi bir eksiklik varsa da onun geliştirilmesiyle ilgili de bir vesile oluyor yani Meclis aslında Komisyon aracılığıyla denetim görevinin de yerine getirilmesine katkı vermiş oluyor.

Müsaade ederseniz gündemimize geçsek eğer çok farklı bir şey değilse...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sorarsam açılacak, sormayayım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Peki yani şöyle yapalım isterseniz Utku Bey.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Başkan Yardımcısı geldi, burada diye dedim ama yoksa konu ilerleyecek. En iyisi öyle yapalım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Tamam, şöyle yapalım: Gündemimize geçelim, bir başka sorumuz vardı, onu da sona bırakalım olmazsa. İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğümüz de burada, hem Komisyon üyelerimiz için de bir motivasyon şeyi olsun o, o açıklamayı, vatandaşlıkla ilgili kısmı da sona bırakalım, gündemden sonra da onu şeye alalım, o kısmı sona bırakalım.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Gündemden sonra Savunma Sanayii Başkanlığına yönelik sorularımız olacak, devam edecek miyiz?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yok, onu ayrı bir gündemle isterseniz... Yani şunu yapabiliriz: Bunu ben önceden de size söylemişim, herhangi bir kurumumuzla ilgili, ya, şu kurumumuzu da davet edelim, bu kurumla alakalı şöyle, şu konuları görüşelim şeklinde talebi olursa üyelerimizin aslında davet ederiz, görüşürüz. Bence güzel de olur yani ayrı bir gündemle onu yapalım.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Savunma Sanayii Başkanı davet ederseniz...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Olur, ayrı bir gündemle yapabiliriz. Hatta gerekirse belki şunu bile yapabiliriz: Komisyon olarak gideriz, ziyaret ederiz, gelişmeleri yerinde görürüz ve soru-cevap kısmını yerinde bile yapabiliriz.

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA MURAT ŞEKER – Sayın Başkanım, onu teklif edecektim. Millî Savunma Komisyonumuzu ağırladık mesela kurumumuzda. Aynı zamanda şirketlerimize de götürdük yani büyük şirketlerimizi de gezdirdik.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Bence güzel de olur yani nedir, ne değildir, fiilen yerinde üyelerimizde görmüş olur, soru-cevapla birçok şey daha da netleşmiş olur; onu da yapabiliriz, isterseniz öyle yaparız.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – O da olabilir.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Öyle yapacaksak o zaman buna karar vermiş olalım. Siz bir tarih çalışırsanız, bizim arkadaşlarımızla birlikte bir tarih belirleyelim, üyelerimizin de uygun olduğu dönemde yeni yasama yılında bunu yapalım.

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA MURAT ŞEKER – Tamam, biz takip ederiz Sayın Başkanım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Tamam, peki, teşekkür ediyorum.

Bugünkü gündemimizde 12 teklifin görüşülmesi yer almaktadır. Bugün yine ele alacağımız gündem maddeleri 5 Temmuz 2024 Perşembe günü dağıtılmış, ayrıca Millet Meclisi uzantılı e-posta adreslerinize de gönderilmiştir.

V.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1646), (TBMM İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre) (*)

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemin 1'inci sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/1646) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

27'nci Yasama Döneminde görüşülmediğinden kadük kalan teklif İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş tarafından 3/10/2023 tarihinde yenilenmiş olup 4/10/2023 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak da Adalet Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklif hakkında 21/5/2024 ve 4/6/2024 tarihli toplantılarda Dışişleri Bakanlığımız tarafından Komisyonumuza gerekli bilgilendirme yapılmıştır. Bahse konu antlaşmanın Katar Devleti adına imzacısının Başsavcı Sayın Ali Bin Fetais Al-Marri olduğuna ilişkin teyit bilgisi 7 Haziran 2024 tarihinde Dışişleri Bakanlığımıza bildirilmiştir. Bakanlığımız da yine 11/6/2024 tarihinde bu konuda (*) (2/1646) esas numaralı Kanun Teklifi 21/5/2024 tarihli 6'ncı Toplantı Tutanağı'na eklidir.

Komisyon Başkanlığımıza gerekli bilgilendirmede bulunmuştur. Hatırlayacağınız gibi, bu, önceki iki toplantımızda ertelediğimiz, bunun netleştirilmesiyle ilgili sorguladığımız bir konuydu. Böylelikle, Komisyonumuzda daha önceki toplantılarda tartışılan konu çözüme kavuşmuş olduğundan teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

İç Tüzük'ün 77'nci maddesi kapsamında önceki dönem komisyon raporunun ve metnin benimsenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1646) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Zafer Sırakaya, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi Birimi ("BM Kadın") Arasında Ankara'da BM Kadın Ülke Ofisi Kurulmasına İlişkin Mektup Teatisi Yoluyla Yapılan Ev Sahibi Ülke Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2175) ()*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemin 2'nci sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/2175) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi Birimi ("BM Kadın") Arasında Ankara'da BM Kadın Ülke Ofisi Kurulmasına İlişkin Mektup Teatisi Yoluyla Yapılan Ev Sahibi Ülke Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Anılan teklif İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş tarafından (2/2175) esas numarasıyla 28/5/2024 tarihinde esas komisyon olarak Dışışleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiştir. Teklif daha sonra Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun 4/6/2024 tarihli toplantısında görüşülmüş ve tali komisyon raporu 12/6/2024 tarihinde Komisyon Başkanlığımıza gönderilmiştir. Tali komisyon raporu 5/7/2024 tarihinde üyelerimizin Millet Meclisi uzantılı e-posta adreslerine gönderilmiştir, raporun bir sureti de yine fiziki olarak Komisyon üyelerimize iletilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere sözü Dışışleri Bakan Yardımcısı Sayın Duran'a veriyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN – Sayın Başkanım, kıymetli milletvekilleri; BM Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi Birimi Avrupa ve Orta Asya Bölge Ofisi 28 Şubat 2014 tarihinde imzalanan Ev Sahibi Ülke Anlaşması uyarınca İstanbul'da faaliyet göstermektedir. Bununla birlikte BM Kadının Türkiye'de bir ülke ofisi mevcut olmayıp ülkemizde gerçekleştirdikleri faaliyetler hâlihazırda Ankara'da BM Kalkınma Programı çatısı altında faaliyet (*) (2/2175) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

gösteren BM Kadın Program Ofisi tarafından yerine getirilmektedir. Ülke Ofisinin yetki, sorumluluk ve görevlerinin belirlenmesi ve anılan ofisin faaliyetlerinin münferit bir hukuki çerçeve doğrultusunda yürütmesini teminen Bölge Ofisi Anlaşması hükümlerinin uyarlanarak ülke ofisine uygulanması yoluyla Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi Birimi arasında Ankara’da BM Kadın Ülke Ofisi kurulmasına ilişkin mektup teatisi yoluyla yapılan Ev Sahibi Ülke Anlaşması 27 Şubat 2024 tarihinde New York’ta imzalanmıştır. Söz konusu anlaşmayla BM Kadının ülkemizdeki diğer BM program veya kuruluşlarına bağlı olmaksızın daha etkin şekilde faaliyet gösterebilmesi, tüzel kişilik kazanarak hukuki, idari işlemlerini münferiden yürütebilmesi, ülkemiz makamlarıyla doğrudan iş birliği yapabilmesi ve hesap verilebilirliğin artırılmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

Teklifle ilgili söz almak isteyen veya sorusu olan arkadaşlarımız varsa söz verebilirim.

Buyurun Sayın Emre.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Teşekkürler.

Şimdi, tabii, Türkiye’de çok temel bir konu, malumunuz, toplumsal cinsiyet eşitliği ve bu bakımdan Türkiye’nin geçmiş dönemde tartıştığı hususların başında da İstanbul Sözleşmesi’nden Cumhurbaşkanı imzasıyla Türkiye’nin çekilmesi konusu yer alıyor. Ben, tabii, Dışişleri Bakan Yardımcımız da buradayken Dışişleri Bakanlığının bu konu üzerindeki görüşlerini sormak istiyorum. Malumunuz, bu görüşmekte olduğumuz anlaşma da başlığı itibarıyla Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi Biriminin ilgili. Sonuç olarak İstanbul Sözleşmesi’nin gerek hazırlanmasında gerek Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi Başkanlığını ilgili dönemde eski Dışişleri Bakanı, sonraki dönem Dışişleri Bakanı olan Sayın Çavuşoğlu’nun yaptığı dönemde İstanbul’da kabul edilen bu sözleşmeden Türkiye’nin ayrılması hakkındaki Bakanlığın görüşlerini sormak istiyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sayın Duran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN – Teşekkür ederim.

Sayın Milletvekili, Türkiye Cumhuriyeti olarak İstanbul Sözleşmesi’nden çekilme kararımız bu mevzuatın içerisindeki hukuki sürece uygun olarak yapılmıştır. Esasen, bu sorulan soru gündemle alakalı olmamakla beraber şu kadarını söyleyebilirim: Bizim kendi iç hukukumuz kadına karşı şiddete yönelik sıfır tolerans gösteren güçlü öğeler içermektedir. Dolayısıyla bu konuda herhangi bir geri adım atılmadığını ve hukuk sistemimizin de kadına karşı şiddete sıfır toleransı uygulama durumunda olduğunu söyleyebilirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

Başka sorusu olan?

Utku Bey, buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben de Sayın Duran’a yeni görevinde başarılar diliyorum.

Benimki bir sorudan ziyade belki bir genel görüş; Sayın Duran her ne kadar “Söylenen konu bu konuyla ilgili değildir.” dedi ama biz Komisyonumuzda Türkiye Cumhuriyeti’nin ulusal çıkarlarını ilgilendiren her konuyu, bazen en ilgili olmayan, olmadığı düşünülen konularda bile, yorumlarımızla zenginleşmesine, iktidar tarafında oturanların en azından fikirlerimizle zenginleşmesine katkı sağlamak için ifade ediyoruz. Ben de bu noktada Sayın Emre’nin bıraktığı yerden şunu söylemek istiyorum: Öncelikle, biz, uluslararası kuruluşların, özellikle Birleşmiş Milletler ve benzeri uluslararası kuruluşların Türkiye’de merkezleri olmasını destekliyoruz, önemsiyoruz. Uluslararası kuruluşlarla ilişkilerinde Türkiye’nin güçlü olmasından yanayız. O yüzden de bu anlamaya da tabii ki destek vereceğiz ama belki hatırlatmakta, vurgulamakta bir kere daha fayda var. Kadının güçlendirilmesi, cinsiyet eşitliği gibi bir alanda böylesine önemli bir uluslararası organizasyona kalıcı ev sahipliği yapmaya da niyetlendiğimiz bir dönemde, bizim kendi içimizde de yani Türkiye’de de bu cinsiyet eşitliği ve kadının güçlendirilmesi konusunda kendi attığımız adımlara, yasama olsun, yürütme olsun, dikkat etmemiz gerekiyor. Neden bahsediyorum? Anayasa Mahkemesinin kararları var, biliyorsunuz, en basitinden, işte bu hafta görüşeceğimiz yargı paketinde -ya da önümüzdeki günlerde- Anayasa Mahkemesinin aslında kadınların haklarını güçlendirecek şekilde aldığı kararlara rağmen, mesela, yürütme organının tavsiyesiyle, iktidar partisindeki değerli arkadaşlarımız Anayasa Mahkemesi kararını hiçe sayan düzenlemeler getiriyorlar; soyadıyla ilgili düzenlemeden bahsediyorum. Benzer şekilde siz az önce “sıfır tolerans” dediniz ancak yanınızda bulunan Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının temsilcisi de biliyor ki Türkiye’nin her yerinde, 81 ilinde aslında -tabii ki uğraşıyorlar, emeklerini hiçe saymıyorum ama- bu sıfır tolerans, sıfır tolerans değil; sıfır tolerans olsa bu kadar kadın öldürülmez yani bunu biliyoruz hepimiz ve iyileşmesi için uğraşıyoruz. Bizim de bütün eleştirilerimiz, nerede eksiklik varsa yani kanunda, mesela, uygulamada eksiklikler... Bunları her birimizin şehrinde ben onlarca sayabilirim, kendi şehrimde de tüzülerek söylüyorum, maalesef ve bunların hepsi de ihmallere nedeniyle oluyor. Bu sıfır toleransa özellikle de hem işte güvenlik görevlileri hem yargı birimleri hem Aile Bakanlığının ilgili birimlerinin zaman zaman eksiklikleri, ihmalleri nedeniyle... İşte, daha... Geçen yani her gün var aslında, gazetelerde görüyorsunuzdur, maalesef tehdit edilen kadınlar korunmadığı, korunamadığı için öldürülüyorlar. O yüzden hani “sıfır tolerans” diyerek sanki burada bir sorun yokmuş gibi bir şey yaratmayalım. Biz evimizde de gereken önlemleri yasama olarak, yürütme olarak ne gerekirse alalım ama özellikle bize düşen, yasama olarak -Meclisten çıkardığımız kanunlar da aynı bunun gibi yani- bunu nasıl destekliyorsak, önemlidir hem Türkiye hem dünya açısından diyorsak kendi ülkemizde de kadınların statüsünün iyileştirilmesi konusunda doğru adımları atma çağrısında bulunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum Sayın Çakırözer.

Sayın Bakbak, buyurun lütfen.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Başkanım, yani göreve geldiğimiz günden beri kadınlarla ilgili gerçekten çok önemli çalışmalar yürütüldü, yürütülmeye de devam ediyor. Sayın Cumhurbaşkanımız bu konuda gerçekten çok hassas davranıyor. Öncelikle, Anayasa’nın 10’uncu maddesine göre “Kadın ve erkek eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçirilmesini sağlamakla yükümlüdür.” ilkesi geldi 2004 yılında. Kadın-erkek fırsat eşitliği daha güçlenerek pozitif ayrımcılık ilkesini getirdik. Türk Medeni Kanunu’nda “Aile birliğinin yönetiminde eşlerin eşit söz hakkı vardır.” ilkesi, maddesi yürürlüğe konuldu 2002 yılında. Türk Ceza Kanunu’nda töre ve namus cinayetleriyle ilgili, ağırlaştırılmış suç kapsamına alınmasıyla ilgili 2005 yılında bir düzenleme yaptık. “Aile içi kadına karşı şiddet suçtur.” ilkesini getirdik. Cinsel saldırının tanımı ilk defa yine bu dönemde yapıldı. 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun 2012 yılında getirildi. Boşanmış

eşe karşı işlenen şiddet, tıpkı nikâhlı eşe işlenmiş gibi ağırlaştırılmış suç kapsamına alındı. Şiddet ön izleme merkezlerini kurduk, 81 ilde kuruldu bu ve 1 milyonun üzerinde kişi buradan faydalandı. Kadın konukevlerimizi kurduk, 2002’de 8 iken bu, 2023’te 159’a çıkarıldı. Kadın Aile Destek Uygulaması KADES’i hayata geçirdik ve etkin şekilde kullanılmaya da devam ediliyor bugün de ve 6 milyon 28 bin kişi tarafından bu sistem indirildi cep telefonuna ve 1 milyon 15 kişi ihbarda bulunarak bu sistemden faydalanıldı. Elektronik kelepçe uygulaması 2015 yılında yedi gün yirmi dört saat olarak takip edilmekte. Ben de Kadına Karşı Şiddet Araştırma Komisyonunda görev almıştım ve bu inceleme merkezine direktman giderek nasıl izlendiğini tek tek gözümüzle de gördük. Mesela, birisi alt yoldan geliyor, öbürü üst yoldan gidiyor. Aslında üst ve alt yoldan gittiği hâlde karşılaşma durumunda bile müdahale edildiği -bu sistemin- gözümüzde çok ciddi bir şekilde, dikkatli bir şekilde dile getirilmekte. Yine, Mobbing Genelgesi tacizin önlenmesi açısından getirildi. Ayrıca, aile mahkemeleri kuruldu, bu mahkemelerin evli hâkimler tarafından yürütülmesi sağlandı.

Gelir vergisinden... Yine, kadının güçlenmesi bizim için çok önemli, bazı kadınlar dışarı gidip iş hayatına giremiyorlar ama evde ürettikleri ürünler var ve bunların vergiden muaf olması valilikler tarafından sağlandı. KEFEK kuruldu, Türkiye Büyük Millet Meclisinde 2009 yılında Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunu kurduk. Ev kadınlarının kendi istekleriyle emekli olabilmelerini, kılık kıyafet özgürlüğünü getirdik; çocuklarımız, kızlarımız üniversitelerde okuyamıyordu ve istedikleri iş alanında kadınlarımız çalışma imkânına sahip değildi. Bugün herkes istediği gibi giyinme hakkına sahip ve her istediği işte çalışabilme yetkisine sahip. Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve On Birinci Kalkınma Planı’nda hak, fırsat ve imkânlardan eşit biçimde yararlanması ilkesini getirdik ve İş Kanunu’nda eşit işe eşit ücreti getirdik çünkü kadın ve erkek aynı işte çalışıyordu ama aynı maaşı alamıyordu yahut farklı tanımlamalarla, farklı ayrımcılıklarla karşı karşıya kalıyorlardı. Bu şekilde ayrım yapılamaz ilkesi geldi. “Cinsel taciz iş akdinin feshine haklı neden oluşturur” ilkesi geldi iş yerinde ve kadınların çalışma ve süt izinleri yeniden düzenlendi; doğum yapan annelerimiz ve eşleriyle ilgili düzenlemeler getirildi.

Aslında, kadını güçlendirmek için gerçekten pek çok düzenleme yapıyoruz. Ha, yeterli mi? Aşama aşama bunların hep iyileştirilmesi için Cumhurbaşkanımız KEFEK olsun, KEFEK’te bununla ilgili konular tüm milletvekillerimizin önünde, gündeme geliyor. Geçen hafta sonunda Birleşmiş Milletlerin ve KEFEK’in bir çalışması vardı, tüm vekillerimiz de buraya katıldılar, herkes görüşlerini çok güzel bir şekilde dile getirdi. KEFEK Başkanımız da bu konuda gerekli bakanlıklara tüm çalışmaları ileteceği ve öncü olacağı konusunda da öncülük etti.

Ben bilgi vermek istedim bu konu ile ilgili, yapılanlarla ilgili.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum Sayın Bakbak.

Sayın Emre, buyurun.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Öncelikle, ben Sayın Duran’a hayırlı olsun dileklerini sunmayı atladım, hayırlı olsun diyorum ve başarılar diliyorum.

Ancak Sayın Bakan Yardımcısı tabii açıklamasında Türkiye’nin mevzuatında kadına karşı şiddetle ilgili yasaların, düzenlemelerin bulunduğunu, idarenin de perspektifinin bu konuda ne olduğunu kendisi bakımından açıkladı. Ama burada çok temel bir problem var yani Türkiye olarak bizim zaten kanunlarımızda, mevzuatımızda var, o zaman bu sözleşmeye ihtiyacımız yok diye bir mantıkla hareket edersek -bizim Anayasa’mızda temel hak ve özgürlükler sıralanmış- o zaman Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nden de mi çıkacağız? Birleşmiş Milletlerin insan haklarıyla ilgili birçok sözleşmesinin Türkiye tarafı, bunlardan mı çıkacaksınız? Siz, Sayın Bakan Yardımcısı, bu anlaşmanın içinde, maddelerinde ve Türkiye’nin bir çekince gereği duymadan, çekince koyma gereği duymadan imzaladığı

bu metinde problem neydi ki bir çıkış kararı alındı, bunu açıklarsanız bence bizim açımızdan daha bilgilendirici olur ve gerçekten mevzuatımızda bulunan konularla ilgili anlaşmalara taraf olmamak gibi bir tutumumuz Varsa -ben açıklamanızdan bunu anladım- var mı yok mu, bunu bir düzeltme şansı olursa teşekkür ederim.

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Diğer görüşleri alalım, sonra size söz vereceğim Sayın Bölük.

Sayın Cupolo, siz farklı bir konu mu...

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Yok, yine bunun üzerine söyleyeceğim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – BM’nin burada bir ofis kurmasını destekliyoruz, o yüzden de buna “hayır” oyu vermeyeceğiz. Bunu desteklediğimizi söylemek istiyorum. Ama az önceki sayın milletvekili hanımefendinin, elektronik kelepçeye, KADES’e dair övgüyle bahsettiği şeylere, sivil toplumda var olduğum süreçte, bununla ilgili gidip savcısı, hâkimi, aile içi şiddetle ilgilenen emniyet birimleri, şiddet gören kadınlar, şiddetle ilgili destek sunan barolar, şiddet gören kişilerle görüşme yapmış, bununla ilgili kocaman bir rapor hazırlamış ve buraya gelmiş, bununla ilgili aksiyon alınmasını talep etmiş biri olarak bu eleştiriyi yapacağım; dostane bir yerden yapıyorum, o yüzden de bunu dostane bir kulakla dinlemenizi rica edeceğim. Örneğin, elektronik kelepçe meselesine değindiniz. Yine, bizim gibi milletvekili olan bir arkadaşımız var, Çiçek Otlı; örneğin, Çiçek Otlı’ya elektronik kelepçe kararı getirilmişti, mahkeme böyle bir karar vermişti, işte protestolara katıldığı vesaire için ona elektronik kelepçe takılması istenmişti. Ona elektronik kelepçe takabilmek için bir şiddet failinin yani kadına şiddet uygulayan bir adamın ayağından kelepçeyi çıkarıp Çiçek Otlı gibi bir siyasetçinin ayağına takıyorlar. Zaten kelepçe sayısını siz biliyorsunuz, ne kadar bozuk olduğunu biliyorsunuz, çoğunun çalışmadığını, manyetiğinin hata verdiğini, buna bakan birimlerin personel sorunu yaşadığını, buraya yetişemediğini, çok az olduğunu biliyorsunuz.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) – Uygulamalarla ilgili şeyler onlar. Uygulamaları eleştirebilirsiniz, o, Bakanlığa yapılan eleştiriler. Biz kanunu konuşuyoruz.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Uygulamayı eleştiriyorum, tam da bunu söylüyorum ama mükemmel olmadığını söylüyorum.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) – Bu farklı bir şey, anlattığımız şey çok farklı; farklı bir şey anlatıyorsunuz.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Bu sebeple de bir kadın olarak hemcinslerimizin şiddetten bütünüyle korunmasını savunmamız gerekiyor.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Milletvekilisiniz, gidip oraları gezebilirsiniz. Görmeden önce, konuşmadan önce, inanın tüm oraları gezdim.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Ben de gezdim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Arkadaşlar, şöyle yapalım isterseniz: Karşılıklı konuşmaktan ziyade Sayın Cupolo bir sözünü tamamlasın, size akabinde söz verebilirim arzu ederseniz yani daha iyi anlamış oluruz konuyu.

Buyurun lütfen.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Örneğin, 6284 kapsamında verilen tazyik hapis var. Bu hapsin kaldırılması konuşuluyor, nafaka hakkının kaldırılması konuşuluyor. KADES’i söylüyorsunuz, “KADES’e Kürtçe uygulama da gelsin.” diye kendimizi o kadar parçaladık. Lehçe var, Kürtçe yok.

Niye yok? Bu ülkenin birliğine, bütünlüğüne tehditmiş. Kürt kadınlar şiddet görünce Lehçe çağrıda bulunsunlar o hâlde. Böyle garip uygulamaların olduğu... Örneğin, Konseyin İstanbul Sözleşmesi'ne taraf olmasının neden bu ülkenin yapısına zararlı olduğunu hâlâ bize anlatmış değilsiniz. "Bir gecede çekildik." diyorsunuz. Bir gecede, CEDAW'dan da aynı şekilde çekilebilirsiniz, bir gecede BM Ofisinin kapatılmasından da bahsedebilirsiniz. Burada temel olarak eleştiriyi koyduğumuz şey, sistemin bu kadar ansızın, aniden altındaki halının çekilebilir hâle getirilmesidir; bunu eleştiriyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bölük, buyurun.

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) – Ben sadece usulle alakalı bir şey söylemek istiyorum. Biz Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda Sayın Genel Müdürümüzü dinledik ve orada UN Women'ın bölge ofisi... Burada belki şunu da belirtmek gerekiyor: Birleşmiş Milletler Kadın Birimi Türkiye'de ilk defa bir ofis açmıyor yani bölge ofisi aslında var, şu anda sadece ülke ofisi olarak ikinci bir ofis açmış oluyor. Bu, bizim bu alandaki çalışmalarımızın özerkliğini sağlayacak bir ofis açılımı aynı zamanda. Yani bunu konuşabiliriz. İstanbul Sözleşmesi'ni de yanda KEFEK Komisyonunun toplantısı var, orada konuşabiliriz isterseniz.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Yok, burada...

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) – Hayır, siz konuşabilirsiniz. Ben sadece kendi fikrimi beyan ediyorum. Biz sürekli her sözleşmede konunun dışına çıcarsak o zaman 13 tane madde var yani bunu bitiremeyiz; bugün de bitiremeyiz çünkü bakın, konu elektronik kelepçeye kadar geldi.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Arkadaşlar, o kısma müsaade edin ben karar vereyim, hangi günde nereye çıkılıp çıkmayacağına.

Görüşlerinizi alırsak memnun olurum.

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) – Ben şahsi fikrimi belirtmek istedim Başkanım. Çünkü konunun içeriği bu ve bunu konuşmuyoruz, başka bir uluslararası kurumun, başka bir sözleşmesini konuşuyoruz şu anda.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakbak...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) - Bizim şahıslar üzerinde ayrımcılık yapmamızı çok doğru bulmuyorum. Ben de güneydoğu milletvekiliyim, orada da Kürt kardeşlerimiz de yaşıyor, Aleviler de yaşıyor ama biz hiçbir ayrımcılık yapmadan, herkesin eşit bir şekilde... Yani ben bir eve gittiğim zaman "Sen Kürsün, öbürü değil, bilmem ne..." ayrımına hiçbir zaman girmiyorum, bunu dile de getirmiyorum.

Tabii ki kelepçeyle ilgili ufak tefek sorunlar olabilir. Bize de farklı konularda bir sürü sorunlar geliyor. Milletvekili olarak o kişiye bildiriyorum. Yani her alanda farklı sorun geliyor. Yani şu anda mesela, sabahtan beri farklı alanlarla ilgili yüzlerce mesaj geldi. Hepimiz vekiliz ve bunların siz de kadınsınız, kadın vekilsiniz, kadınların sorunlarıyla ilgilenmeniz çok doğal. Bunları tek tek dile getirebilirsiniz, oraya iletebilirsiniz, oraya gidip gezebilirsiniz, birlikte gezebiliriz yani hep birlikte gezilebilir süreçler. Çünkü daha önce biz Türkiye Büyük Millet Meclisinde kadın vekillerimizle birlikte gittik, gezdik yani benim şahsıma gittiğim bir yer değil orası. Bu hakka sahiptiniz. Bunları daha iyi anlayıp eksikleri söylenebilir, dile getirilebilir; bunlar çözüm odaklı. Ama olayın bütününe bakmak lazım, genel anlamda kadınlara sağladığı faydaya. Biz bunların her zaman yanında olduğumuzu, onların güçlenmesi için elimizden geleni yapmaya... Siz de kadın vekilsiniz, biz de aynı şekilde.

Ayrıca, töre ve namus cinayetleriyle ilgili süreçte mesela, geçmişte çok büyük sorunlar vardı, hatırlayın bu dönemleri. Güneydoğu en çok sorunu yaşayan bölgeydi ve bugün adından, çok şükür, söz edilmiyor; çok az sayıda olanlar vardır ama çok çok minimuma düşmüş durumda. Yani bunlarla ilgili kadın vekillerin, kadınlar olarak hassasiyetimizi göstermeleri ve bununla ilgili içeride olan küçük sorunları da yerinde, zamanında oraya götürerek... Hani, burada olayın bütününe bakmamız lazım, genel çözüme bakmamız lazım. Sonuçta, bir kelepçe sistemi gelmiş, kadınlarla ilgili KADES kurulmuş, ondan sonra emniyet görevlileri...

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – 50 defa bıçaklanıyor insanlar.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Ama bunların hiçbirisi yoktu.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Odanıza göndereceğim; bakalım, kelepçe çalışmayınca ne oluyormuş? Ufak tefek...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Mesela, bana da gelen şiddet vakası oluyor, Emniyete bildiriyoruz, orada savcılık ilgileniyor. Bununla ilgili bir hukuki süreç var yani. Bu süreç takip ediliyor ve hepsi çözüme... Kendi içinde sorun yaşayan, hiç söylemeyenler de var yani, bu durumları da görüyoruz, gerçekten çok da üzülüyoruz. Bu konu, üstünden geçilmesi gereken bir konu da değil ama iletiriz, siz de iletin, biz de iletelim, eksiklikler olabilir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Duran, ekleyeceğiniz ilave herhangi bir şey var mı?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN – Sayın Başkanım, öncelikle, yeni görevim sebebiyle nazik tebrikte bulunan milletvekillerine ayrıca teşekkür ediyorum.

Bu, BM Kadın Ülke Ofisi Anlaşması çerçevesinde İstanbul Sözleşmesi'nin gündeme gelmesine dair söylediğim cümlede elbette “uluslararası anlaşmalardan, iç hukukumuzda bunlar var diye çekilmeyi” kastetmiyoruz; aksine, tersten söylenecek olursa, uluslararası anlaşmalarda olan hususları ortaya koyan, hatta belki birkaç adım da ilerisine giden bir iç hukukumuzun olduğunu söylemektir. Yoksa, “uluslararası anlaşmalardan, madem iç hukukta var çekilelim” anlamı çıkarmak için söylemedim.

Tabii, İstanbul Sözleşmesi'yle ilgili tartışma belki başka bir gündemde yapılabilecek bir tartışma olarak değerlendirilebilir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Sayın Başkan...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sayın Şahin, buyurun lütfen.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Sayın Başkanım, öncelikle bir kere şunun altını çizmek lazım: Kadına yönelik şiddet ve kadın cinayeti asla kabul edilebilecek ve bunun pazarlığı... Bu, işte “Siz şunu düşündünüz, biz bunu düşündük.” gibi veya “Siz bu konuda daha az, biz bu konuda daha fazla korumacıyız.” gibi bir düşünce son derece gayriinsani bir düşünce. Kadına yönelik şiddeti bırakın yani bir canlıya yönelik bir şiddeti bile kabul etmek mümkün değil. Ancak, meselenin ben açıkçası doğru anlaşılmasını da... Altını çizerek yani kesinlikle bir cinsiyet ayrımcılığı bağlamında konuşmak istemiyorum ama meselenin bir cinsiyete bağlı ölüm ve cinayete dönüştürülmesini de çok doğru bulmadığımı söylemek zorundayım. Yani bir kadın, kadın olduğu için öldürülüyor, birçok sebep var, meseleler var. Yani kimse kalkıp bir kadını “siz kadınsınız” diye öldürmüyor, meseleler var. O bakımdan bakıldığında, öldürülen, cinayete maruz kalan bir sürü erkek de var; bunlara da bakmak lazım.

Şimdi, ben bir yandan da Birleşmiş Milletlerin rakamlarına baktım. Sanki bu mesele sadece Türkiye'nin meselesiymiş gibi bir mesele de... Türkiye böyle bir şeyin içerisine çekilmeye çalışılıyor. Latin Amerika bölgelerinde Türkiye'yle kıyaslanamayacak kadar daha fazla. Yani bu sadece Türkiye'nin bir meselesi de değil, küresel ölçekte bir mesele. Bunun da altını çizmek istedim açıkçası.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – “Cinsiyete dayalı şiddet” diye terim var.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yeni bir tartışmayı açmasak...

Ben sadece şunu özellikle ifade etmek istiyorum; bu konunun, zamanında masanın diğer tarafında bulunan birisi olarak da bunu ifade etmek istiyorum: Bizim kadına yönelik şiddetle ilgili yaptığımız çalışmalar aslında son derece ciddi çalışmalar olmuştur her zaman ve bu çalışmalar da -içinde bulunduğum süreç için yine bunu ifade etmek istiyorum- hiçbir zaman uluslararası herhangi bir anlaşma bunu zorunlu kıldığı için olmamıştır. Biz, burada, son derece... Aslında tarihimizden gelen bir misyondur bu, kadına verdiğimiz değer. Belki birçok ülkede geçmişe baktığımızda değeri olmayan şeyde, sonradan hakların iade edildiği yerde, bize baktığınızda, tarihten gelen misyonunda da kadının çok ciddi görevler ifa ettiğini, liderlik pozisyonlarında olduğunu da rahatça görebiliriz. Dolayısıyla, burada bizim takipten ziyade gerekirse liderlik alma boyutunda da bu şiddete karşı mücadelede kararlı bir tutumumuz vardı; bu tutum bugün de devam ediyor.

Eksiklikler her zaman olacak. Tabii ki böyle bir sıkıntı var, ülkenin gerçeği bu ama dünyanın da gerçeği. Uluslararası boyuttaki istatistiklere baktığımızda da biz hep şunu gördük -zannediyorum, bugün İçişleri Bakanlığımız bu konuda belki bilgilendirebilir de- aslında Türkiye, Avrupa ve gelişmiş ülkelerdeki istatistiklerin çok daha ilerisindedir ama bu, istatistiklerle ifade edilebilecek bir konu değil. Yani bir kişinin kaybı çok büyük bir olay. Yani biraz önce “sıfır tolerans” dediğimiz konu; aslında arzu ederiz ki bunu sıfıra indirmiş bir ülke olabilelim ama bu daima devam edecek bir mücadele, hiçbir zaman bitmeyecek bir mücadele, insanlık var oldukça bu mücadele hep devam edecek, hep birlikte devam edeceğiz. Belki farklı şeyleri söylüyor olabiliriz ama aslında hepimiz de aynı şeyden bahsediyoruz. Sonuçta, hedef olarak, kadına yönelik şiddetin, insana yönelik şiddetin, canlılara yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin ortak bir hedefi paylaşıyoruz, farklı metodolojileri, farklı görüşleri ifade etsek bile. Ben bu anlamda, tüm görüşler için teşekkür ediyorum.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE BİRLEŞMİŞ MİLLETLER CİNSİYET EŞİTLİĞİ VE KADININ GÜÇLENDİRİLMESİ BİRİMİ (“BM KADIN”) ARASINDA ANKARA’DA BM KADIN ÜLKE OFİSİ KURULMASINA İLİŞKİN MEKTUP TEATİSİ YOLUYLA YAPILAN EV SAHİBİ ÜLKE ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 27 Şubat 2024 tarihinde New York’ta imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi Birimi (“BM Kadın”) Arasında Ankara’da BM Kadın Ülke Ofisi Kurulmasına İlişkin Mektup Teatisi Yoluyla Yapılan Ev Sahibi Ülke Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 2'nci maddesini okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Maddeyle ilgili söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Teklifin 3'üncü maddesini okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Madde üzerinde söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2175) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız, İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Sayın Başkan...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – KADES uygulamasında “Kürtçe dil seçeneği yok.” denilmişti.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – 2022'de geldi, kendimizi parçaladık gelsin diye.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Türkçe, Kürtçe, İngilizce, Fransızca, Arapça, Rusça, Farsça, İspanyolca, Özbekçe, Kırgızca ve Almanca olarak 11 dilde bulunmaktadır.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kayıtlara geçti arkadaşlar, teşekkür ediyorum.

Gündemimizin 3, 4 ve 5'inci maddeleri yatırımların karşılıklı teşviki ve korunmasına ilişkin anlaşmalarla ilgili; Uruguay, Bolivarcı Venezuela ve Litvanya Cumhuriyetleriyle ilgili.

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uruguay Doğu Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2200)()*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemimizin 3'üncü sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/2200) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uruguay Doğu Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

(*) (2/2200) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Anılan teklif İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından (2/2200) esas numarasıyla 31/5/2024 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Bilgilendirmek üzere Sayın Duran, sözü size veriyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN – Sayın Başkanım, kıymetli milletvekilleri; Latin Amerika ve Karayipler bölgesi ülkelerinden Uruguay’la ticaret hacmimiz son yıllarda yükselme eğilimi göstermektedir. İkili ticaretimizin artışında tabii ki bu ülkeden yapılan ithalatlar etkili olup yine ülkemizin Uruguay’a ana pazarlardan biri olarak bakmasıyla yakından ilgilidir. Bahse konu anlaşma, ülkemiz yatırımcılarının Uruguay’da ve Uruguaylı yatırımcıların ülkemizde bulunan yatırımlarına ilişkin olarak iki ülke arasındaki ekonomik iş birliğini artırmayı hedeflemektedir. Ticaret Bakanlığı verilerine göre, 2023 yılında Uruguay’la toplam ticaret hacmimiz 532 milyon ABD dolarına ulaşmıştır. Uruguay’a ihracatımız 156 milyon ABD doları, ithalatımız 376 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Ülkemiz aleyhine dengesizlik gösteren ticari tablonun daha dengeli bir hâle dönüştürülebilmesi için Uruguay’a ihracatımızın artması gerekmektedir. Bu bağlamda, bu ülkeyle olan ahdi zeminin güçlendirilmesinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen arkadaşımız var mı bu konuyla ilgili?

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Sayın Başkan...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen Sayın Şahin.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; Latin Amerika ve Karayipler bölgesi Türkiye’nin son dönemlerde yeni açılım bölgelerinden, coğrafyalarından biri Afrika’dan sonra. Bölgeyle olan ihracatımız yaklaşık 15 milyar dolar civarına ulaşmış durumda. Bu son yirmi yılda 2 milyar dolarlık bir süreçten 15 milyar dolarlık bir rakama evrilmiş durumda ama bu, bölge potansiyeli düşünüldüğünde son derece yetersiz. Bölge, üç G20 ülkesini barındırıyor; Meksika, Brezilya ve Arjantin. G20 ülkeleri olması hasebiyle de bölgeyle ilişkilerimizin çok daha ileri noktalarda olması gerekiyor.

Diplomatik anlamda da biz bölgeyle ilişkilerimizi geliştirmek, artırmak, derinleştirmek adına oradaki büyükelçilik sayımızı son dönemlerde 18’e çıkarmış durumdayız. Parlamenter diplomasiyi de geliştirmek adına 2021 yılında Latin Amerika ve Karayipler Türk Delegasyonunu oluşturduk ve Başkanlığını da hâlihazırda ben yürütüyorum. Aslında, bölge hem ekonomik anlamda hem stratejik iş birlikleri bağlamında hem kültürel anlamda Türkiye için son derece önemli bir bölge. 1860’lı yıllardan 1920’li yıllara kadar Filistin, Suriye, Lübnan, Güneydoğu Anadolu, Adana, Kahramanmaraş, Gaziantep ve Doğu Anadolu’dan o bölgeye göç etmiş, yaklaşık 20 milyon civarı “El Turco” diye tanımladığımız bölgemizin insanı da orada bizim için çok ciddi bir lobi potansiyeli taşıyor.

Bu anlamda, bölge ülkeleriyle ekonomik ilişkilerimizin, ticari ilişkilerimizin geliştirilmesini, açılım stratejilerimizi hayata geçirmek adına son derece kıymetli ve anlamlı buluyorum. Toplumsal anlamda da iki bölge, Latin Amerika ve Karayipler bölgesi ile Türkiye ilişkileri, özellikle Türk dizilerinin o bölgede aktif olması, Türk dizilerinin büyük beğeniyle izleniyor olması, Türk kültürüne olan ilgiyi de artırmış durumda. Türkçeye, Türkçe öğrenmeye yönelik son derece büyük bir iştah var bölgede.

Bölgenin aynı zamanda, bir “EU-LAC” ve “AFRO-LAC” diye açılımı var, Avrupa ve Afrika açılımları. Biz hem Parlatino’nun toplantılarında hem de ikili görüşmelerimizde Latin Amerika bölgesine “ASYA-LAC” yani Asya açılımı için kendilerine bir fırsat zemini sunma niyetimizi ilettik. Aynı zamanda Türkiye’nin aslında hem “EU-LAC” hem “AFRO-LAC” hem de “ASYA-LAC” için tam merkezî bir coğrafya teşkil ettiğini yani Türkiye’ye ayak bastıklarında hem Avrupa’ya hem Asya’ya hem de Afrika’ya ayak basmaları anlamına geldiğini söyleyerek ikili ilişkilerimizi hem ticari hem diplomatik hem siyasi hem kültürel anlamda üst noktalara taşımaya çalışıyoruz. Bu anlamda bölge ülkeleriyle ikili ticari anlaşmalarının da son derece güçlendirici etki yapacağı kanaatindeyim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1’inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE URUGUAY DOĞU CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA
İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 23 Nisan 2022 tarihinde Montevideo’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uruguay Doğu Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Maddeyle ilgili söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun Utku Bey.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Çok kısa...

Bu yatırım hani ekonomik kapsamlı anlaşmalarda -belki toplu anlamda bir talep olsun bu; hani özellikle Dışişleri Bakanlığının yanı sıra, gelen diğer Bakanlık- ticaret potansiyelimiz ne kadar, hacmimiz ne, bu anlaşmayla arzulanan, hedeflenen yatırım ne; yani en azından tahminleri de paylaşırlarsa bizim de kafamızda bir fikir olur. Belki de o ülkede kritik bir şey varsa bizim açımızdan, bizim de biraz daha bu alanda belki bilgilennemize katkı sağlarlar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Kaan Bey, var mı?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI ULUSLARARASI HUKUK VE ANLAŞMALAR GENEL MÜDÜRÜ
KAAN ESENER – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; tabii ki bunları verebiliriz. Biz Komisyondaki işleyişi aksatmamak amacıyla sınırlı tutmaya çalıştık. Esasında Bakan Yardımcımız ihracat ve ithalat bilgilerini özetle verdi, asıl amacımızın da bu aleyhimize olan dengesizliği ortadan kaldırmak olduğunu da ifade etti ama daha fazla bilgi istenirse bundan sonraki görüşmelerde tabii ki bu konuda bilgi verebiliriz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Tamam yani onu bize yazılı olarak da iletebilirsiniz veya bir sonraki görüşmede daha detaylı bilgi verilebilir, iyi de olur.

Bakanlıktan arkadaşımız var mı, temsilci arkadaşımız var mı Ticaret Bakanlığından, Sanayi Bakanlığından?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ AHMET HALİT HATİP – Kıymetli Komisyon üyelerine saygılar sunuyorum.

Efendim, hem Uruguay hem bir sonraki maddede görüşeceğimiz Venezuela'daki genel yabancı doğrudan yatırıma baktığımız zaman, her iki ülke için de sıfır olduğunu görüyoruz. Belli ticaret hacimlerine ulaşmamıza rağmen, her iki ülkenin de karşılıklı olarak -ne bizim ne de onların- yabancı yatırım sürecine girmediklerini görüyoruz ve bölgeyle olan ilişkilerimizi daha da iyiye getirme stratejimiz çerçevesinde, bu anlaşmanın karşılıklı yatırımları artırıcı ve yatırımcının da durumunu düzeltici bir etkisi olacağını görüyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşvik edici bir unsur olarak şey yapıyoruz, evet.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI AVRUPA BİRLİĞİ VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ AHMET HALİT HATİP – Ve bununla alakalı da yazılı olarak da sektörel analizleri de kıymetli Komisyon üyelerine arz ederim efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Tamam, olur; memnun oluruz o bilgileri alırsak.

Teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2200) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bolivarçı Venezuela Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2199)(*)

(*) (2/2199) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemin 4’üncü sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş’un (2/2199) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bolivarcı Venezuela Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Bahse konu teklif 31/5/2024 tarihinde İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından (2/2199) esas numarasıyla esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak da Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Zaten konuyla ilgili biraz önce Sayın Bakan Yardımcısı Duran’dan gerekli bilgilendirmeyi almıştık.

Söz almak isteyen arkadaşımız var mı konuyla ilgili? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir...

1’inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BOLİVARCI VENEZUELA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA
İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 21 Temmuz 2023 tarihinde İstanbul’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bolivarcı Venezuela Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen var mı?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Başkanım...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sayın Çakırözer, buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan, ben kaçırdıysam sizden ve üyelere özür dilerim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Estağfurullah.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Venezuela’yla ilgili ticaret hacmi vesair bilgileri verildi mi? Ben atladıysam özür dilerim, tutanaktan bakarım. Uruguay verildi ama Venezuela verildi mi?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Onunla ilgili biraz önce... Her üç ülkeyle ilgili de detay analizleri yazılı olarak bize iletecekler, onu ifade ettiler. Arkadaşlar, o analizleri bekliyoruz. Yani her ikisiyle ilgili de yatırımların olmadığını karşılıklı... Onun için de bu anlaşma teşvik esaslı yapıldı ama analizlerle ilgili de ayrıca bizi yazılı olarak da bilgilendirecekler.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Duran Venezuela’yla ilgili bir şey yaptı mı, yoksa...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben onun için, öncesinde yapıldığı için, aynı konu olduğu için tekrardan onun için söz vermedim.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN – Sayın Başkanım, müsaade ederseniz...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani ilave farklı bir şey varsa söyleyeceğiniz, söz verebilirim.

DİŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN – İsterseniz bundan sonraki Komisyon toplantılarımız için değerli milletvekillerimizin daha fazla bilgilenebilmeleri amacıyla ülke notlarını da iletebiliriz yani öncesinde ülke notlarını ileterek soracakları bazı soruları da cevaplayan ön bilgileri verebiliriz sizin de izniniz olursa.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Tabii, güzel olur. Hatta biz şunu da talep etmiştik önceki toplantılarda: Dışışleri Komisyonunda görüşülen anlaşmalara baktığınızda aslında kategorik bazı anlaşmalar var; işte, yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması gibi, güvenlik anlaşması gibi, karşılıklı askerî iş birliği anlaşmaları gibi, çifte vergilendirmenin önlenmesi gibi. Aslında bunlarla ilgili kategorik bazda bir sunum yapılırsa bir gün -hangi anlaşmanın içeriğinde ne var- sonrasına geçildiğinde, ilgili ülkeyle ilgili o standardın dışına çıkmış bir şey varsa onu spesifik konuşmuş oluruz. Yoksa “çifte vergilendirme” dediğimizde neyi konuştuğumuzu tüm üyelerimiz, Komisyonumuz net bilmiş olurlar. Bence güzel olur böyle bir hazırlık yapılırsa, bir sunum olarak da alabiliriz bunu.

DİŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN – Tabii ki efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2199) esas numaralı Kanun Teklifi’nin Komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan’ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın

Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2185)(*)

(*) (2/2185) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemimizin 5’inci sırasında yine aynı çerçevedeki anlaşma, İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş’un (2/2185) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

(2/2185) esas numaralı Teklif İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş tarafından 29/5/2024 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak da yine Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Öncesinde, ilave söyleyeceğiniz bir şey var mı Sayın Duran?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN – Birkaç cümle istenilirse bilgi verebilirim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN – Sayın Başkanım, kıymetli milletvekilleri; Litvanya’yla ikili ilişkilerimiz olumlu bir mecrada ilerlemektedir. Bu ikili ilişkilerin ileriye götürülmesi yolunda atılan adımlarla ticaret hacmimiz 1 milyar doları aşmıştır. İlk toplantısı 2020’de yapılan Ekonomi ve Ticaret Ortak Komisyonu mekanizmasının bu görüşmede, bu gelişmede önemli bir payı olmuştur. Litvanya ihracat ve inovasyon alanında iş birliğine öncelik verilecek ülkeler listesine Türkiye’yi de dâhil etmiştir. Hâlihazırda iki ülke arasında karşılıklı yatırımlar ne yazık ki sınırlı düzeydedir. Ülkemizdeki Litvanya yatırımları 28 milyon dolar civarındadır. Ülkemizde 60’tan fazla Litvanyalı sermayedara sahip şirket mevcuttur. Bunlar toptan ve perakende ticaret, inşaat, imalat sanayisi, ulaştırma, haberleşme, gayrimenkul, kiralama ve turizm sektöründe faaliyet göstermektedir. Bu ülkedeki Türk yatırımları ise 7 milyon dolar civarındadır.

Litvanya’yla 1994 yılında imzalanan YKTK Anlaşması’nın güncellenmesi ihtiyacının hasıl olması üzerine yeni anlaşma 2018 yılında imzalandı. Bu anlaşmayla karşılıklı yatırımların artmasını ve faaliyet gösterilen sektörlerin çeşitlenmesini bekliyoruz. Uluslararası doğrudan yatırımların ve yatırımlarla ilgili faaliyetlerin tabi olacağı kuralları günümüz koşullarına göre güncelleyen ve taraflar arasında sermaye ve teknoloji akışını hızlandıran bir anlaşma söz konusudur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen veya sorusu olan arkadaşımız var mı? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir...

1’inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE LİTVANYA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN
ANLAŞMANIN NOTALARLA BİRLİKTE ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 28 Ağustos 2018 tarihinde Vilnius’ta imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma”nın “Notalar”la birlikte onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir...

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir...

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir...

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2199) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan, Gaziantep Milletvekili Derya Bakkak, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti ile Tunus Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Alanı Tesis Eden Ortaklık Anlaşması ile Kurulan Türkiye-Tunus Ortaklık Konseyinin 1/2023 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2186) ()*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemimizin 6'ncı sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/2186) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti ile Tunus Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Alanı Tesis Eden Ortaklık Anlaşması ile Kurulan Türkiye-Tunus Ortaklık Konseyinin 1/2023 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Teklif İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş tarafından (2/2186) esas numarasıyla 29/5/2024 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak da Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Bilgilendirmek üzere Sayın Duran, sözü size veriyorum.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN – Sayın Başkanım, kıymetli milletvekilleri; Kuzey Afrika ülkelerinden Tunus'la ticaret hacmimiz Tunus'un yaşamakta olduğu ekonomik güçlüklerden ötürü 2023'te yüzde 26'lık bir düşüş göstermiş ve 1,55 milyar dolara gerilemiştir. İki ülke Ticaret Bakanları bu ticaret hacmini ilerletmek için son dönemde önemli temaslarda bulunmuşlar ve ilişkilerin potansiyelini ve ekonomik konulardaki iş birliği fırsatlarını ele almışlardır. Ticari iş birliğimizin mihenk taşıını teşkil eden Türkiye-Tunus Serbest Ticaret Anlaşması'nın geçtiğimiz sene Tunus'un beklentilerini de göz önünde bulundurarak gözden geçirilmesi gerekmiştir. Bu çerçevede, (*) (2/2186) esas numaralı Kanun Teklifi tutağa eklidir.

ekonomik ilişkilerimizin “kazan kazan” anlayışıyla geliştirilebileceğini değerlendirmekteyiz. 2023 yılı Kasım ayında Ankara’da gerçekleştirilen Serbest Ticaret Anlaşması Ortak Komite Toplantısı neticesinde 3 Aralık 2023 tarihinde İstanbul’da imzalanan Ortaklık Konseyi Kararı, Serbest Ticaret Anlaşması’nın yürürlükte kalmasının temini ve ticaret hacmimizi daha dengeli ilişkiler tesis ederek geliştirmek için önem taşımaktadır.

Arz ederim, teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

Konuyla ilgili söz almak isteyen?

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Başkanım...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun Sayın Salıcı.

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı’nın, Kayseri’de başlayan Suriye’nin kuzeyinde devam eden olaylarla ilgili bilgi almak istediğine, Komisyonunda Türkiye’nin dış politikasında önemli gördükleri meseleleri konuşabilmeleri gerektiğine, Dışişleri Bakan Yardımcısı Burhanettin Duran’ın atanmasını Bakanın SETA kökenli olması ve bu atamanın siyasi olması nedeniyle eleştirdiğine ve Dışişleri Bakanlığının “Ortadoğu ve Suriye Politikamız ile Bağlantılı Olarak Ortaya Atılan İddialar Hakkında” başlıklı açıklamasına ilişkin açıklaması

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkanım, doğrudan Tunus Serbest Ticaret Anlaşması’yla alakalı değil ama Sayın Bakan Yardımcısı buradayken Kayseri’de başlayan ve sonra Suriye’nin kuzeyinde devam eden olaylarla ilgili bence ister şimdi ister toplantı bitiminde...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Bence toplantı bitiminde belki daha iyi olur, evet, öyle yapalım.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Ben sorumu sormuş olayım, belki gerekli hazırlık ihtiyacı olur. Soru basit: Ne oldu? Suriye’nin...

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) – Başkanım, bu soruya açıklık getirmek için belki Oğuz Kaan Bey’in bildiği bir şey vardır. İkisinin yani “Orada olup orada devam eden.” deyince birbiriyle alakasının olduğuna, bağlantısının olduğuna dair bir şey var mı?

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Bağlantı olduğuna dair kamuoyunda ciddi bağlantı kuruldu da...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Tunus’la ilgili mi?

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) – Hayır, hayır.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Hayır, hayır; Kayseri’de başlayıp...

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) – Yani öyle bir cümle yanlış bir cümle bence.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Tamam, bir daha sefere izin alırım o zaman.

Sayın Başkanım, bunu ben anlamıyorum yani şöyle anlamıyorum: Burası Dışişleri Komisyonu. Dışişleri Komisyonu, bütün gelişmiş ülkelerde dış politika yapımının bir aşamasıdır, Genel Kurul başka bir aşamasıdır, bakanlık başka bir aşamasıdır.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Burada da öyledir.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Yani “Bu, konumuzla ilgilidir, değildir; onu söylersiniz, bunu söyleyemezsiniz.” tartışması bence doğru bir tartışma değildir, anlamlı bir tartışma da değildir.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani şöyle yapalım: Herkes kendi görüşünü ifade etsin ama zaten neyin konuşulup konuşulmayacağıyla alakalı da biz de yani Komisyon Başkanı olarak gerekli yönlendirmeyi yaparız.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Dolayısıyla bizim bence şunu konuşabiliyor olmamız lazım: Biz sonuçta her hafta toplanan bir komisyon değiliz, ihtiyaç olduğunda toplanan bir komisyonuz. Dolayısıyla, ilgili Bakan Yardımcısı, bürokrat arkadaşlar da gelmişken Komisyona ya da diğer siyasetçi arkadaşlar da bir araya gelmişken farklı siyasi partilerden, o süre içinde Türkiye’nin dış politikasında önemli gördüğümüz meseleleri konuşabilmeliyiz yani buna aykırı bir durum olursa ben bir daha toplantıya katılmam ve parti olarak da terk edebiliriz. Bu çünkü Dışişleri Komisyonunun içini boşaltmak anlamında gelir. Sizin böyle bir tasarrufunuz var diye söylemiyorum. Şimdiye kadar gelen tartışmalara binaen söylüyorum.

Sorum şu: Yani kamuoyunda bu konu böyle görüldü, Kayseri’de başladı, Kayseri’de Türkiye’nin bir iç meselesi, yani sığınmacılar meselesi üzerinden başladı, sonra buna reaksiyon olarak Suriye’de devam etti diye algılanan bir süreç yaşadık biz, birkaç gün sürdü. Detaylarına girmiyorum, detaylarını herkes biliyor zaten. Dolayısıyla, tam olarak ne oldu? Yani bunu yetkili ağızlardan dinlemeye ihtiyaç var. Provokasyon açıklamaları yapıldı, başka şeyler yapıldı, hani, sosyal medyada bir sürü başka şeyler döndü ama gerçekten ne oldu? Bizim çıkarlarımızı etkileyen, Suriye’deki çıkarlarımızı etkileyen gerçek anlamda ne oldu? Birincisi bu.

İkincisi, onu da sormuş olayım, yine o da toplantıdan sonra gündeme girsin: Siz de Dışişleri Bakan Yardımcısı olarak atanmıştınız o dönemde, bu arada hayırlı olsun. Sizin SETA kökenli olmanızı ben eleştireceğim, bu atamanın siyasi bir atama olduğu üzerinden eleştireceğim, yüzünüze de söylemiş olayım ama hayırlı olsun, sonuçta böyle bir şey gerçekleşti. “Orta Doğu ve Suriye Politikamız ile Bağlantılı Olarak Ortaya Atılan İddialar Hakkında” başlığıyla Dışişleri Bakanlığımız bir açıklama yayınladı. Açıklamanın içinde -bende yazılı olarak var- vahim iddialar var. Yani vahim iddialardan bir örnek vereyim, deniyor ki: “Türkiye’nin Suriye’deki ve işte, Orta Doğu’daki politikalarını eleştiriyorsunuz. Biz aslında dış politikayı millî menfaatlerimiz doğrultusunda yapıyoruz.” Buraları geçiyorum, buralar yani muhatabını ilgilendirir. “Bununla birlikte siyasi rant uğruna gerçeklerin çarpıtılması ve ideolojik bağnazlığa dayalı ithamlarda bulunulması bu kapsamda değerlendirilemez.” yani bu tür eleştiriler var. “...herhangi bir analitik nitelik taşımadığı gibi temel tarih bilgisinden dahi yoksundur.” Cümlelerin başını söylemiyorum, bildiri zaten ortada. “Siyasi rant amacıyla mesnetsiz ithamlarda bulunan kesimlerin, bölgemize nüfuz etmeye çalışan egemen güçlerin vekilleri hâline geldikleri gözden kaçırılmamalı.”

BAŞKAN FUAT OKTAY – Hangi bildiri demiştiniz Sayın Salıcı?

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Açıklama, Dışişleri Bakanlığı açıklaması, tam adı şu: “Orta Doğu ve Suriye Politikamızla Bağlantılı Olarak Ortaya Atılan İddialar Hakkında Açıklama” 3 Temmuz 2024 tarihinde.

Şimdi, birincisi, Dışişleri geleneğinde bu tür açıklamalar var mı? İki, “Egemen güçlerin vekilleri hâline geldikleri gözden...” Yani bunun muhatabı kim? Bir açıklama var da muhatabı kim? Neye, kime yapıldı? Çünkü açıklamada bir şey yok, bir muhatap tarif edemiyorsunuz. En fazla, tarif ederseniz, Türkiye’deki muhalefeti tarif edersiniz çünkü bu eleştirileri en çok dile getirenler Türkiye’deki muhalefet partileri, Suriye ve Orta Doğu politikasına dair. Ben üzerime alındım, dolayısıyla açıklama bekliyorum sizden.

Teşekkür ediyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, ben öncelikle bir iki konuda bir açıklama yapma zarureti hissettim. Birincisi, Dışişleri Komisyonunda bizim bugüne kadar -ben öyle düşünüyordum, bugün sanki öyle olmadığına dair ipuçları veya göstergeler almaya başladım gibi- her konuyu rahat tartışabildiğimiz ve süre sınırı da koymadığımız ve bütün samimiyetiyle tartışabildiğimiz bir ortam oluşturmaya çalıştık, oluşturmaya çalıştım. Dolayısıyla, belki sizden daha fazla bazı konuları ben sorguladım ve sorguluyorum da, bu konuda da tamamen açığım. Dolayısıyla, “Bazı konuları konuşamayacaksak” ibaresi sanki bugüne kadarki tutumumuzla pek örtüşmedi gibi geldi.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Gerekirse izahat veririm.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yani eğer öyle bir şey varsa bana da bir bilgi verirseniz gerekli şeyleri yaparız.

İkincisi, Sayın Bakan Yardımcısının atanmasıyla alakalı, herhangi bir kurumla ilişkisi olduğu konusu, atanması veya atanmaması konusu Sayın Duran'ın cevap vereceği bir şey değil. Dolayısıyla, o konuda cevap vermesinin uygun olmadığını düşünüyorum ama yani Anayasa'ya mı, yasaya mı aykırı veya herhangi bir sivil toplum örgütüne üye olduğunda herhangi bir yere atanıp atanmaması konusu... Ama kendi yeterliliği konusuna baktığımızda, Türkiye'de dış işleri konusunda da belki en yeterli isimlerden, en kalifiye isimlerden birisi olduğuna aslında tüm kamuoyu da şahittir diye biliyorum. Bu konuda da zaten akademik kariyeri de, uygulamadaki kariyeri de buna şahit diye biliyoruz; kendisi zaten profesör ama kendisiyle ilgili açıklamanın kendisi tarafından yapılmasının şık olmayacağını düşünüyorum Komisyonunda.

Teşekkür ediyorum, tekrar hayırlı olsun diyorum. Ben, şahsım adına güzel bir atama olduğunu da düşünüyorum; hayırlı olsun.

Diğer konularla ilgili ifade söylemek istediğiniz bir şey varsa buyurun Sayın Duran.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Sayın Başkanım, öncelikle şahsıma ve atanmama yönelik ifadeleriniz için teşekkür ederim.

Bu Suriye meselesine dair sorulan soruyu sizin de arzu ettiğiniz gibi en sonda cevaplandırmayı tercih ederim, uygun bulursanız öyle yapalım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Aslında şöyle bir şey de olabilir belki, onu sonunda ifade edecektim, şimdi de söyleyebiliriz: Bazı konularla ilgili Dışişleri Bakanımızı da buraya davet ettik, Sayın Fidan'ı Meclis kapanmadan önce Komisyonumuzda misafir edeceğiz, ağırlayacağız. Bazı konuları belki orada daha rahat, daha detaylı Sayın Bakanla da doğrudan istişare etme, görüşme, değerlendirme fırsatımız da olacak; oraya da ertelenebilir, o da mümkündür çünkü bunu bir iki hafta içerisinde yapmak istiyoruz.

V.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

6.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti ile Tunus Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Alanı Tesis Eden Ortaklık Anlaşması ile Kurulan Türkiye-Tunus Ortaklık Konseyinin 1/2023 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2186) (Devam)

BAŞKAN FUAT OKTAY – Utku Bey, buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Bu sefer Sayın Duran'ı dikkatle dinledim ancak sanki şeyin yanıtını bulamadım Tunus Antlaşması'yla ilgili. Tunus, bazı ürünlerde vergi artırımına gidiyor, Türkiye'den gelecek ürünlerle ilgili; buna mukabil de anladığım kadarıyla dengelemek için şey yapılmış. İhtiyaç nereden hasıl oldu? Çok tekniğe de girmek anlamında değil ama asıl meramım, bu, bizim için bir kayıp doğuracak mı? Almakta oldukları şeylere yeni yüzde 25 oranına varacak kadar vergi koyacaklarını görüyorum; bunun dengelenmesi gerçekçi olabilecek mi?

Bunu merak etmiştim, teşekkür ederim.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Teşekkür ederim, Sayın Milletvekilim.

Tabii, buradaki gaye, ticaret hacmindeki dengeyi her iki tarafı da gözeterek gerçekleştirmektir. Neticede, bunu gözetmediğimiz durumda tarafların ileride bu anlaşmayı gözden geçirip ya da çekilmeyi de düşünebilecekleri ve ticaretimize daha olumsuz yansıyabileceği değerlendirilmektedir. Bu çerçevede Tunus'un istekleri göz önünde bulundurulmuştur; bunların bizim ticari çıkarlarımıza zarar verecek şekilde değil, aksine, ticaret hacmimizi artıracak şekilde yapılması öngörülmektedir. Ama daha fazla teknik bilgiyi sanırım Genel Müdürümüz Hüsnü Bey verebilirler.

Buyurun.

TİCARET BAKANLIĞI ULUSLARARASI ANLAŞMALAR VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜRÜ HÜSNÜ DİLEMRE - Teşekkür ederim Sayın Bakanım.

Sayın Milletvekilim, sizin de söylediğiniz gibi, burada Tunus, gümrük vergilerini yukarıya doğru tekrar yeniliyor. Aslında normalde serbest ticaret anlaşmalarında -ki Tunus Anlaşması'nda da böyle-gümrük vergilerinin sıfırlanması söz konusu.

Tunus, 2018 yılında bu sıfırladığı bazı ürünlerde tekrar gümrük vergileri uygulamaya başlamıştı ve diğer ülkelerin uyguladığı gümrük vergisinin yüzde 90'ını Türkiye'ye uygulamaya başlamıştı, seçilmiş bazı ürünlerde, bu anlaşmanın dışına çıkarak. Malumunuz, bizim daha önceden Ürdün'le böyle bir tecrübemiz oldu ve Ürdün anlaşmayı iptal etti, Serbest Ticaret Anlaşmamızı. Aynı şeyi tekrar yaşamamak üzere Tunus'la masaya oturduk ve onlar 555 üründe böyle bir önlem almışlardı. Bizden bazı ürünlerde gümrük vergilerini... Ki bu anlaşmada da öngörülen belli bir maddesi var, anlaşmanın 17'nci maddesi aslında Tunus'a böyle bir olanak veriyor fakat onun da süresi geçmişti ama yine de masaya oturduğumuzda 777 ürünle başladığı müzakerede 277 üründe anlaştık ve gümrük vergilerini belli bir oranda yukarıya kadar çekti. Bu ürünlerin beş yıl süresi var, üç yıl boyunca gümrük vergilerinin, diğer ülkelere uyguladıklarının yüzde 90'ını uygulayacaktı, şimdi, artık, bize yüzde 75'ini uygulayacak ve üç yıl bunu yapacak, son iki senede de tekrar sıfırlayacak.

Biz aslında bir bakıma, Serbest Ticaret Antlaşmasındaki takvimi uzatmış olduk, bu konuda anlaştık. Bazı tarım ürünlerinde de zaten kota vermiştik, o kotaların biraz genişletilmesini talep etmiştik, onları sağladık. Böylece anlaşmanın iptal edilmesini engellemiş olduk, beş yıl sonunda takvimi biraz uzatarak sanayi ürünlerinde de yeniden sıfırlamasını sağlayacağız.

Arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Başka söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE TUNUS CUMHURİYETİ ARASINDA SERBEST TİCARET
ALANI TESİS EDEN ORTAKLIK ANLAŞMASI İLE KURULAN TÜRKİYE-TUNUS
ORTAKLIK KONSEYİNİN 1/2023 SAYILI KARARININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 3 Aralık 2023 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Tunus Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Alanı Tesis Eden Ortaklık Anlaşması ile Kurulan Türkiye-Tunus Ortaklık Konseyinin 1/2023 Sayılı Kararı"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2186) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Zafer Sırakaya, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, İstanbul Milletvekili Sena Nur Çelik Kanat'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Türk Yatırım Fonu Arasında Ev Sahibi Ülke Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2265) (*)

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemimizin 7'nci sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/2265) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Türk Yatırım Fonu Arasında Ev Sahibi Ülke Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Bahse konu teklif İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından (2/2265) esas numarasıyla 4/7/2024 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Bilgilendirmek üzere Sayın Duran'a söz veriyorum.

(*) (2/2265) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; kardeş Türk devletleriyle ilişkilerimiz her alanda kurumsallaşmakta ve derinleşmektedir. İş birliği teşkilatlarımızın görünürlüğü ve profili Türk Devletleri Teşkilatı çatısı altında yürütülen çalışmalar sayesinde sürekli gelişmektedir.

Müzakereleri uzun süre devam eden Türk Yatırım Fonunun Kuruluş Anlaşması'nın olağanüstü Ankara Zirvesi'nde, 16 Mart 2023'te imzalanmış olması, bu çalışmaları taçlandıran önemli bir adım, kazanım olmuştur. İstanbul merkezli Fon, aile Meclisimizin dayanışma ruhuna uygun şekilde eşit sermaye katkısı ve eşit oy hakkı esasıyla kurulmuş olup açılış toplantısı 18 Mayıs 2024 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Fon, 500 milyon dolar kayıtlı sermayeyle üye ülkelerde KOBİ'lere finansman sağlanmasını, üretim kapasitesinin genişletilmesini, dijital altyapının güçlendirilmesini, ulusal ve uluslararası kuruluşlarla ortak finansman desteği yapılmasını ve çeşitli sektörlerde kalkınma projelerinin desteklenmesini hedeflemektedir. Uluslararası bir kalkınma bankası niteliğinde kurulan Fon, faaliyete geçtiğinde Türk dünyasının birliğini destekleyen güçlü kurumlar arasında yerini alacaktır. Bu doğrultuda Fonun çalışmalarına başlayabilmesi ve Türk dünyasından gelecek projelere destek sağlayabilmesi için Ev Sahibi Ülke Anlaşması'nın bir an önce yürürlüğe girmesi önem arz etmektedir. Türk dünyasının ortak faydasına hizmet edecek, aynı zamanda ülkemizdeki girişimcilere de destek sağlayacak Fonun Ev Sahibi Ülke Anlaşması'na ilişkin kanun teklifimize destek vereceğinize inancımız tamdır.

Arz ederim, teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Biz teşekkür ediyoruz.

Teklifle ilgili söz almak isteyen, sorusu olan, değerlendirmesi olan arkadaşımız var mı?

Buyurun İsmail Bey.

İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben de Burhanettin Bey'e yeni görevlerinde başarılar diliyorum. Kendi şahsıyla birlikte, kendisiyle birlikte görev alan diğer bakanlarımızın da Cenab-ı Allah yâr ve yardımcısı olsun temennisinde bulunuyorum.

Sadece merak ettiğim ve sormak istediğim husus şudur: Bu yatırım fonuna ülkemiz ne kadarlık bir taahhütte bulundu, taahhüt etti ya da katkı sağlayacak? Diğer Türk Devletleri Teşkilatı üyeleri de bu Fona ne kadar katkı sağlayacak? Aynı zamanda, Fon sadece Türk devletlerinin yatırımına mı açık olacak yoksa iştirak etmek isteyen diğer üçüncü taraf ülkeler de buna katılım sağlayabilecek mi?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Sayın Duran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

5 üye ülke var, 3 tane de gözlemci ülke var; 100 milyon dolar her bir ülke için eşit olarak, toplamda 500 milyon dolar. Macaristan gözlemci üye olarak o da katılmak istiyor, onun katılmasıyla beraber 600 milyon dolara çıkacak. Bunun 70 milyon doları ödenmiş, 30 milyon doları çağrılabilir fonda olacak. Diğer gözlemci üyelerin katılabileceğini biliyorum ancak "Buna dair yatırımlar hangi ülkelere, üçüncü ülkelere gelebilir mi?" sorusunu aslında sevgili Genel Müdüre yöneltmek isterim.

Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ KEREM DÖNMEZ - Fon, Sayın Bakan Yardımcımızın belirttiği üzere “uluslararası kuruluş” statüsünde yer alıyor. Diğer ülkelere de bir şekilde yatırım yapma kapasitesi tabii ki olabilir fakat öncelikli olarak Güvernörler Kurulu tarafından oluşturduğu için ve üye ülkeler olduğu için asıl amaç üye ülkeler arasında bir yatırım sağlamak.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Utku Bey, buyurun lütfen.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım hatırlayacaksınız, Türk Devletleri Teşkilatına ilişkin ya da o teşkilatını üyeleriyle anlaşmalarımız gündeme geldiğinde biz bu teşkilatla ilişkilerin güçlenmesinden yanayız, önemsiyoruz. O yüzden Türk Yatırım Fonunun da böylesine somutlaşmış bir hâlde olması ve Ev Sahibi Ülke Anlaşması yapıyor olmamız da yine memnuniyet vericidir. Bir an önce başarıya ulaşmasını ve Sayın Bakan Yardımcısının bahsettiği alanlarda KOBİ’ler başta olmak üzere desteklerini önemsiyoruz; en kısa sürede hedefine ulaşmasını arzu ederiz.

Benim özellikle sormak istediğim soru, en son bu Türk Devletleri Teşkilatını da hatırlarsınız -Sayın Bakan Yardımcısı yoktu tabii ki ama belki maiyetindeki değerli Bakanlık temsilcileri hatırlatırlar- KKTC’yle ilgili bir hususu burada konuşmuştuk. Hepimiz de hemfikir olarak Türk Devletleri Teşkilatına KKTC’nin gözlemci üye alınmasından memnuniyet duyduk, o dönemki Genel Başkanımız da kamuoyuna açıkça bundan memnuniyetini dile getirmişti, biz de burada dile getirmiştik. Sonra hepimizi üzen bir gelişme olmuştu, hatırlayacaksınız, geçen yıl sanırım -yanılmıyorsam-Kazakistan’daydı, maalesef, KKTC Cumhurbaşkanının oraya gitmesini sağlayamamıştık bütün şeyimize rağmen. Sayın Cumhurbaşkanının da bu konuda sitemlerini hatırlıyorum.

Şimdi, bu yatırım fonunda -5 ülke, işte bir de Macaristan’ı saydı Sayın Bakan Yardımcısı- KKTC ne kadar söz sahibi, bu yatırımlardan faydalanabilecek mi? Fonu konuşuyoruz, Fon bağlamında soruyorum sorumu ama arzu ederseniz... Bu şey sıkıntı aşılabildi mi, ülkelerin hani KKTC konusundaki tedirginliğinin aşılması noktasında biraz mesafe kaydedebildik mi? O dönem, ben hatırlıyorum, Komisyon Başkanımız da bu konuyu izah etmişti bizlere, aslında zor bir süreç olduğunu; hep birlikte de zaten ne kadar zor bir süreç olduğunu bu işi anlatmanın, hani bir taraftan da diğer uluslararası aktörlerin bu konuyu ne kadar yakından izlediğini bildiğimiz için... O yüzden, hem özel yatırım fonu bağlamında KKTC bundan faydalanabilecek mi? Genel bağlamda da bu Türk Devletleri Teşkilatı içinde KKTC’ye yönelik tavır da biraz daha Kazakistan şeyiyle mi sınırlı kaldı, bu kötü örnek; yoksa aşabildik mi?

Yakında Barış Harekâtı’mızın 50’nci yıl dönümünü kutlayacağız, o bağlamda da Türk Devletleri Teşkilatı KKTC’de hangi seviyede katılacak? Belki eğer davetler gittiye, bilgi varsa paylaşırsınız sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Duran...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Sayın Milletvekilim, sorduğunuz soru tabii ki çok önemli bir husus ve Türk Dışişleri Bakanlığının en önem verdiği hususlardan bir tanesi de KKTC’nin pozisyonudur. Bu yatırım fonu, Türk Yatırım Fonu çerçevesinde 5 tane üye ülke, 3 tane de gözlemci ülke var dedim, gözlemcilerden bir tanesi de KKTC’dir ve dolayısıyla, hiçbir ön koşul ve onay gerektirmeden Fona katılabilecektir. Yalnız, tabii, katılmak için 100 milyon dolarlık ödemenin yapılması gerekiyor.

Yine, benim bilebildiğim kadarıyla, takip edebildiğim kadarıyla, Kazakistan'daki toplantıya katılamamasının yanı sıra KKTC temsilcisi Şuşa'daki, Azerbaycan'daki toplantıya katılım sağlamıştır. Biz bu tür katılımları tabii ki elimizden geldiği kadar sağlamaya çalışıyoruz. Neticede diğer ülkelerin de kendilerine göre birtakım politikaları var, onları esnetebilecek, KKTC lehine olabilecek her türlü girişimi sürekli yapıyoruz ve de yapmaya devam edeceğiz ama bu konuya ilişkin ayrıca başka bir bilgi varsa Sevgili Genel Müdürüm ifade edebilirler.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI ORTA ASYA VE TÜRK DEVLETLERİ TEŞKİLATI GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞENER CEBECİ - Sayın Milletvekilim, Sayın Bakan Yardımcımızın da ifade ettiği gibi, Şuşa'daki zirveye KKTC en üst düzeyde katılım sağladı. Böylece KKTC, Türkiye dışındaki bir TDT zirvesine en üst düzeyde katılım sağlamış oldu. Bundan sonraki aşamada Kırgızistan, Bışkek'te TDT zirvesine ev sahipliği yapacak. Şu anki temel amacımız, o zirveye de yine en üst düzeyde katılım sağlamasını temin etmek olacaktır.

Arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Başka söz isteyen yok zannediyorum.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel Kurulda karar yeter sayısıyla ilgili zannediyorum bir yoklama söz konusu; dolayısıyla, tüm arkadaşlarımız da hemfikirse bir on beş dakika ara verelim.

Teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 16.20

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 16.38****BAŞKAN: Fuat OKTAY (Ankara)****BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa CANBEY (Balıkesir)****SÖZCÜ: Ceyda BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir)****KÂTİP: Derya BAKBAK (Gaziantep)**

BAŞKAN FUAT OKTAY – Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Dışışleri Komisyonumuzun 10'uncu Toplantısının İkinci Oturumunu açıyorum.

Toplantıya kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Teklifimizin tümü üzerinde görüşmeleri tamamlamıştık. Maddelere geçilmesi de kabul edilmişti.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE TÜRK YATIRIM FONU ARASINDA EV SAHİBİ ÜLKE ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 18 Mayıs 2024 tarihinde İstanbul'da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Türk Yatırım Fonu Arasında Ev Sahibi Ülke Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Maddeyle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Maddeyle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2265) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Sena Nur Çelik Kanat, İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

III.- KARARLAR (Devam)

2.- Gündemin 12'nci sırasında yer alan (2/1662) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık ve Tıp Bilimleri Alanlarında İş Birliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin gündemin 8'inci sırasına alınmasına ilişkin karar

BAŞKAN FUAT OKTAY – Genel Kuruldaki görüşmeler çerçevesinde karar yeter sayısı ile ilgili tekrarı yine oylama yapılması ihtimaline karşılık ben müsaadelerinizle bir önergeyle gündemimizin 12'nci sırasında olan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'yle ilgili bir teklifin hemen bir sonraki sıraya alınmasıyla alakalı önergeyi oylarınıza sunacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

Gündemin 12'nci sırasında yer alan (2/1662) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık ve Tıp Bilimleri Alanlarında İş Birliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin gündemin 8'inci sırasına alınmasını arz ve teklif ederim.

Ceyda Bölünmez Çankırı

İzmir

Gereğe:

Önergeyle gündemin 12'nci sırasında yer alan anlaşmanın gündem sırasının değiştirilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

V.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

8.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık ve Tıp Bilimleri Alanlarında İş Birliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1662)(*)

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, gündemimizin yeni sıralamasına göre 8'inci sırasında yer alan İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/1662) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık ve Tıp Bilimleri Alanlarında İş Birliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Bahse konu teklif İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından (2/1662) esas numarasıyla 9/10/2023 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Teklif hakkında bilgilendirmek üzere Sayın Duran, sözü size veriyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN – Sayın Başkanım, sevgili milletvekilleri; ülkemiz Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin kalkınması ve gelişmesi için her alanda destek sağlamaktadır. Bu çerçevede, 5 Haziran 2024 tarihinde imzalanan 2024 Yılı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İktisadi ve Mali İş Birliği Anlaşması kapsamında da önümüzdeki yıl için kaynak aktarımı yapılması öngörülmektedir.

(*) (2/1662) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Kasım 2020’de açılan Lefkoşa Acil Durum Hastanesinin akabinde Milli Savunma Bakanlığımızın katkılarıyla hayata geçirilen Girne Askeri Hastanesi Projesi’nin yakın zamanda açılışının yapılması planlanmaktadır. Ayrıca, Güzelyurt Devlet Hastanesi ile 500 yataklı Lefkoşa Hastanesiyle ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

Sağlık Bakanlığımız tarafından KKTC’deki sağlık hizmetlerinin kalitesinin artırılmasına yönelik bir yol haritası belirlenmiştir. Yakın zamanda ülkenin en büyük hastanesi Lefkoşa Burhan Nalbantoğlu Hastanesinin bakım, onarım ve tadilat işine başlanmak üzeredir. Gazimağusa Devlet Hastanesine kalp-damar cerrahisi servisi ile anjiyo merkezi kurulmasına yönelik projede son aşamaya gelinmiştir. Ayrıca, farklı noktalardaki sağlık ocaklarının büyütülmesi de bu projeye dâhil edilmiştir.

Söz konusu anlaşmayla Türkiye ve KKTC arasında karşılıklı fayda ve mutabakat temelinde sağlık alanındaki mevcut iş birliğini geliştirmeyi ve güçlendirmeyi hedeflemekteyiz. Anlaşma çerçevesinde sağlık sistem kapasitesi, hastane yönetimi, tıbbi kadroların kısa ve uzun süreli eğitimi ve pandemilerle etkin mücadele gibi çeşitli alanlarda iki ülke arasında iş birliği, tecrübe ve bilgi paylaşımının yapılması öngörülmektedir. Bunun yanı sıra, söz konusu anlaşmayla müşterek bilimsel araştırma programlarının uygulanmasının sağlanması amaçlanmaktadır. Ayrıca, KKTC’de ihtiyaç duyulan uzman hekimlerin görevlendirilmelerine ve çalışmalarına olanak sağlanması da hedeflenmektedir.

Arz ederim, teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

Teklifte ilgili söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1’inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA SAĞLIK VE TIP BİLİMLERİ ALANLARINDA İŞ BİRLİĞİNE
DAİR ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 20 Aralık 2022 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık ve Tıp Bilimleri Alanlarında İş Birliğine Dair Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Maddeyle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız?

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Başkanım...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen Kamil Bey.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Kaçırdım belki...

Sayın Bakanım, ben de tebrik ederek sözlerime başlamak istiyorum; hayırlı uğurlu olsun.

Acaba bunun kapsamı tıp alanındaki eğitimi de içeriyor mu?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN – Evet, içeriyor Sayın Vekilim, uzmanların ve pratisyenlerin, ikisinin de eğitimini içermektedir.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Başka söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 2’nci maddesini okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Maddeyle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1662) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, İstanbul Milletvekili Zafer Sırakaya, İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mali ve Teknik İş Birliğine İlişkin Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1640) ()*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemimizin yeni sıralamasına göre 9'uncu sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/1640) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mali ve Teknik İş Birliğine İlişkin Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Yasama döneminde görüşülmediğinden kadük kalan teklif 28'inci Yasama Döneminde yenilenerek (2/1640) esas numarasıyla 4/10/2023 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Bilgilendirmek üzere Sayın Duran, sözü size veriyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Kenya'yla hem ikili hem de bölgesel iş birliğimiz gelişmektedir. Sayın Cumhurbaşkanımızın 2016 yılında bu ülkeye gerçekleştirdikleri ziyaret ikili ilişkiler açısından bir dönüm noktası olmuştur.

Kenya'nın Afrika'daki muhtelif ihtilaflar dâhilinde ortaya koyduğu barışı koruma, ara buluculuk ve kolaylaştırıcılık çabalarını takdirle izliyoruz. Parlamentolar arası ilişkilerimiz ve iş birliğimiz de aynı şekilde gelişmektedir. Her iki ülke Parlamentosunda da karşılıklı dostluk grupları mevcuttur.

(*) (2/1640) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Kenya'yla ticari ve ekonomik ilişkilerimizin gelişmesine baktığımızda, 2023 sonu itibarıyla ikili ticaret hacmimiz 286 milyon ABD doları seviyesine ulaşmıştır. Ticaretin çift taraflı yapıldığı takdirde sürdürülebilir olduğunu göz önünde bulundurarak Kenyalı iş insanlarının da Türkiye'ye ihracat yapmalarını destekliyoruz. Bu çerçevede, anlaşmayla Kenya'daki iktisadi ve ticari ilişkilerin geliştirilmesini, Kenya'nın ticari reformlarını destekleyici proje ve programların uygulanmasının kolaylaştırılmasını amaçlıyoruz. Anlaşmayla ayrıca, yoksullukla mücadele, bilimsel ve kültürel alışveriş, çevrenin korunması, sürdürülebilir kalkınmanın desteklenmesi ve bu bağlamda bilgi ve deneyimin aktarılması da amaçlanmaktadır.

Kenya, ekonomik ve ticari gelişimiyle refaha ve uluslararası ticaret alanında yüksek entegrasyon seviyesine ulaşmak için haricî destek ve yönlendirmeye ihtiyaç duymaktadır; ülkemiz dünyanın birçok noktasında ve Afrika genelinde olduğu üzere Kenya özelinde de teknik yardım ve desteğini sürdürmektedir.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Teklif üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KENYA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA MALİ VE TEKNİK İŞ BİRLİĞİNE İLİŞKİN ÇERÇEVE ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 15 Haziran 2022 tarihinde Nairobi'de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mali ve Teknik İş Birliğine İlişkin Çerçeve Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel temsilcilerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1640) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, İstanbul Milletvekili Zafer Sırakaya, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2105) ()*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemimizin yine yeni sıralamasına göre 10'uncu sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/2105) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Bahse konu teklif İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından (2/2105) esas numarasıyla 16/4/2024 tarihinde esas komisyon olarak Dışışleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Millî Savunma Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Bilgilendirmek üzere Sayın Duran, sözü size veriyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun kıymetli üyeleri; Sierra Leone'yle ilişkilerimiz çok iyi düzeyde seyretmektedir ve pürüzlü bir konu bulunmamaktadır.

Freetown Büyükelçiliğimiz 2018 yılının Şubat ayında, Sierra Leone'nin Ankara Büyükelçiliği ise 2020 yılının Kasım ayında açılmıştır.

Sierra Leone'yle savunma sanayisi alanında iş birliğimiz ümit vadetmektedir; Sierra Leone Savunma Bakanlığı heyetleri ülkemize 2022 ve 2023 yıllarında ziyaretler gerçekleştirmiştir. Ülkemiz ve Sierra Leone arasında 5 Kasım 2020 tarihinde Savunma Sanayii İş Birliği Anlaşması imzalanmıştır, onay süreci devam etmektedir. Sierra Leone tarafınca Kasım 2021 tarihinde Sierra Leone'nin Ankara Büyükelçiliği nezdinde Askerî Ataşelik açılmıştır.

5 Ağustos 1922 tarihinde Ankara'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması egemenlik, eşitlik, karşılıklı saygı temelinde ve ulusal mevzuat ile uluslararası kurallar kapsamı dâhilinde ikili askerî ilişkilerin hukuki zeminin oluşturulmasını, taraflar arasında savunma ve askerî iş birliği sağlanmasını ve geliştirilmesini kapsamaktadır.

Sierra Leone'yle askerî iş birliğimizin ahdi zeminin güçlendirilmesinde önemli rol oynayacak anlaşma için yüce Meclisimizin desteğini bekliyor, takdir ve onayınıza sunuyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Sonraki iki anlaşma da yine aynı çerçevede, askerî çerçeve anlaşmasının onaylanmasına ilişkin, onlar da Mozambik ve Uganda'yla alakalı.

Mevcut teklifle ilgili, Sierra Leone'yle ilgili sorusu, görüşü olan arkadaşımız varsa söz verebilirim.

Yok.

(*) (2/2105) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE SIERRA LEONE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA ASKERİ ÇERÇEVE ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 5 Ağustos 2022 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Maddeyle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2105) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, İstanbul Milletvekili Zafer Sırakaya'nın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti ile Mozambik Cumhuriyeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2102) ()*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemimizin yeni sıralamasına göre 11'inci sırasında İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un (2/2102) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti ile Mozambik Cumhuriyeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

(*) (2/2102) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Teklif İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından (2/2102) esas numarasıyla 16/4/2024 tarihinde esas komisyon olarak Dışışleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Millî Savunma Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Söyleyeceğiniz ilave bir şey varsa Sayın Duran, buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN – Efendim, arzu edilirse Türkiye-Mozambik ilişkileriyle ilgili bilgi verebilirim ama...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Çok kısa verebilirsiniz.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN – Çok kısaca o zaman bahsedeyim.

Mozambik’le 6 Eylül 2023’te imzaladığımız Askerî Çerçeve Anlaşması’yla ikili askeri ilişkilerin hukuki zemininin oluşturulması ve taraflar arasında askeri ve savunma iş birliği sağlanması amaçlanmıştır. Burada bir çerçeve iş birliğinden bahsetmekteyiz. Mozambik’in Hint Okyanusu’na kıyısı bulunan stratejik öneme sahip bir ülke olduğu hatırlanırsa ikili ilişkilerimizi geliştirecek önemli bir anlaşma olarak görüyoruz.

Bu çerçevede de Askerî Çerçeve Anlaşması’nın onay sürecine ilişkin yüce Meclisimizin desteğini bekliyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen, sorusu, görüşü olan arkadaşımız varsa... Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1’inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE MOZAMBİK CUMHURİYETİ ARASINDA ASKERİ ÇERÇEVE ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 6 Eylül 2023 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile Mozambik Cumhuriyeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2102) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, İstanbul Milletvekili Sena Nur Çelik Kanat, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2101) ()*

BAŞKAN FUAT OKTAY – Gündemimizin son sırasında, 12'nci sırasındaki maddemizde İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/2101) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Bahse konu teklif İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından (2/2101) esas numarasıyla 16/4/2024 tarihinde esas komisyon olarak Dışışleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Millî Savunma Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Sayın Duran, bilgilendirmek üzere, buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Cumhurbaşkanımızın 2016 yılında Uganda'ya gerçekleştirdikleri ziyareti takiben ilişkilerimiz, ikili ilişkilerimiz her alanda olduğu gibi askerî ve savunma sanayisi alanında da gelişmektedir.

İmzalanan bu anlaşmayla egemenlik, eşitlik, karşılıklı saygı üzerine ve ulusal mevzuat ile uluslararası hukukun kapsamı dâhilinde askerî eğitim, iş birliği faaliyetlerinin hukuki zeminini oluşturmak amaçlanmaktadır. Söz konusu anlaşma, taraflar arasında askerî, savunma, haritacılık ve diğer alanlarda eğitim ve iş birliği faaliyetlerinin planlanmasını ve icrasını, mesleki gelişim amaçlı personel değişimlerini, bilgi ve uzmanlık alışverişinin gerçekleştirilmesini kapsamaktadır. Anlaşma Uganda tarafından imzalandığı anda ek işleme gerek kalmadan onaylanmıştır 13 Eylül 2022 tarihinde. Ülkemiz, bilindiği üzere, benzer içerikli askerî eğitim iş birliği anlaşmalarını bugüne kadar pek çok ülkeyle de imzalamıştır.

Arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Teklifle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız, sorusu, görüşü olan arkadaşımız var mı?

Buyurun Sayın Ercan.

TUĞBA İŞİK ERCAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, ben de öncelikle kıymetli Bakan Yardımcımıza hayırlı olmasını diliyorum.

(*) (2/2101) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Kıymetli Hocamızın bugüne kadar eserlerinden, makalelerinden, kitaplarından ve kamuoyundaki fikirlerinden Dışişleri Komisyonu üyesi olarak ve uzun yıllardır dış işleriyle ilgilenen birisi olarak çok istifade ettik ve Bakanlığımızda da bunun pratikte ülkemize fayda verecek olması son derece memnuniyet vericidir. Hayırlı uğurlu olmasını diliyorum, temenni ediyorum.

Gerek Uganda'yla gerekse de diğer bütün ülkelerle ilgili yapmış olduğumuz, şu anda onay vermiş olduğumuz ticari ve askerî anlaşmaların hayırlı olmasını diliyorum ülkemiz için.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

Başka söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ İLE UGANDA CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ
ARASINDA ASKERÎ EĞİTİM İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) Türkiye Cumhuriyeti adına 13 Eylül 2022 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşması"nın Onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler.... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemimizdeki teklif maddelerini tamamlamış bulunuyoruz.

IV.- İHTİSAS KOMİSYONLARI (Devam)

A) GÖRÜŞMELER (Devam)

2.- 4/6/2024 tarihli Komisyon toplantısında uygun bulma kanun tekliflerinin görüşülmesi sırasında İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne yöneltilen bazı sorulara ve kendilerinden talep edilen ek bilgilere ilişkin görüşme

BAŞKAN FUAT OKTAY – Öncesinde, ilk başta, hatırlarsanız, İçişleri Bakanlığımız Nüfus İşleriyle ilgili bir soru vardı ve bilgilendirmeye alakalı bir konu vardı. Genel Müdürümüz burada değil mi hâlâ?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TAŞYAPAN – Buradayım Sayın Başkanım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buradasınız. Sonunda size söz vereceğimizi söylemiştik. Sözü şimdi verebiliriz.

Soru şuydu: Ülkemizde yakalanan suç örgütü -yani soruyu geneli itibarıyla ifade ediyorum- mensubu bazı kişilerin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına sahip olduğu, vatandaşlığı sonradan almışsa da nasıl aldığı, süreçte bir sıkıntı olup olmadığı, varsa ne tür tedbirler alındığı konusunda Komisyonumuzu bilgilendirmenizi istemiştik, Komisyon üyelerimizin talepleri doğrultusunda.

Buyurun lütfen, söz sizde.

Kendinizi tanıtırsanız memnun olurum.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TAŞYAPAN – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık Genel Müdürü İbrahim Taşyapan.

Zatıalilerinizi ve Komisyonumuzu -müsaadenizle- bilgilendirme amaçlı olarak burada bulunuyoruz.

Cumhurbaşkanlığı 1 No.lu Kararnamesi'nin İçişleri Bakanlığı bölümünde, İçişleri Bakanlığının görevlerinden bir tanesi de nüfus ve vatandaşlık hizmetlerini yürütmek olarak belirlenmiştir. Aynı kararnamenin 258'inci maddesinde ise Nüfus ve Vatandaşlık Genel Müdürlüğünün görevleri sayılırken “Vatandaşlığın kurulması, kazanılması, kaybedilmesi ve kanunları, bununla ilgili mevzuatın uygulanması ve çıkacak anlaşmazlıkları çözmek.” diye, Nüfus ve Vatandaşlık Genel Müdürlüğümüzün bir görevi de bu şekilde tanımlanmıştır.

Nüfus ve Vatandaşlık Genel Müdürlüğümüz, ülkemizin 81 vilayetinde, bütün ilçelerimizde örgütlenen, konuşlanan bir hizmet genel müdürlüğüdür. Bütün vatandaşlarımızla hemen hemen yüz yüze hizmetlerimiz sürdürülmektedir ve hizmetlerimizin kalitesini artırarak hızlı etkili ve verimli hizmet sunmanın gayreti içerisindeyiz.

Sayın Başkanım, 5901 sayılı Vatandaşlık Kanunu'muz 12/6/2009 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş bir kanundur. Ülkemizdeki vatandaşlık hizmetleri, bu kanun çerçevesinde ve bunun uygulamasına ilişkin yönetmelik çerçevesinde Genel Müdürlüğümüz tarafından ve taşra teşkilatımız tarafından yürütülmektedir.

Bu kanunun ilk maddelerinde, “Kapsam ve Amaç” maddelerinde vatandaşlığın kazanılması, kaybedilmesi ve vatandaşlık hizmetlerinin yürütülmesi amaçlanmıştır. Türk vatandaşlığı bu kanunumuza göre doğumla veya sonradan kazanılabilir. Doğumla kazanma soy bağı ve doğum yeri, sonradan kazanmalar da yetkili makam kararı, evlat edinme ve seçme hakkı dediğimiz haklarla kazanılmaktadır. Herhangi bir yabancı, kanunda belirtilen şartları taşımakla ve yetkili makamların kararıyla Türk vatandaşlığını kazanabilir. Kanunda belirtilen şartları taşımakla her zaman Türk vatandaşlığını kazanacağı anlamına gelmeyeceği kanunumuzda açıkça belirtilmiştir çünkü sonradan vatandaşlık vermek bir ülkenin egemenlik hakkıyla doğrudan ilişkili olan bir konudur. Kanundaki şartları yerine getirse bile bir kişiye vatandaşlık verilecek diye bir durum söz konusu değildir.

Vatandaşlık Kanunu'muza göre, vatandaşlığa alınma usullerini çok genel olarak açıklamak isterim. Genel olarak vatandaşlığa alınma, istisnai yolla vatandaşlığa alınma, evlenme yoluyla vatandaşlığa alınma en çok uyguladığımız maddelerimizdir ve bunun dışında da vatandaşlığın kaybedilmesi, tekrar kazanılması gibi çeşitli konular da kanunumuzda düzenlenmiştir.

Genel alınmada, ülkemizde kesintisiz olarak yasal yoldan beş yıl ikamet eden bir yabancı reşitse, yerleşme niyetiyle ülkemizdeyse, sağlıklıysa, iyi ahlaklıysa, yeterli Türkçe biliyorsa, kendini ve aile efradını geçindirecek kadar mesleği ve geliri varsa vatandaşlık için bize müracaat edebiliyor ve biz de bu konuları tek tek araştırarak, ilgili komisyonlarımız, illerde bulunan komisyonlarımız bunu belgeliyorlar. Millî güvenlik ve kamu düzeni açısından engel teşkil edecek bir hâli de yoksa vatandaşlığımızı kazanabiliyor.

İkincisi, “istisna” diye bir bölümümüz var kanunumuzda. Bu istisna maddesi Devletimizin Başkanına tanınmış bir yetkidir. Millî güvenlik ve kamu düzeni açısından sakıncalı bir durumu, engel teşkil edecek bir durumu olmayan yabancılar, Cumhurbaşkanımızın kararıyla vatandaşlığımızı kazanabilmektedirler. Burada da ülkemize büyük sanayi tesisleri kazandıran, bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal, sportif, kültürel, sanatsal olağanüstü hizmetler yapan veya yapacağına inanılan kişiler bakanlıklar tarafından teklif edilirse ve ikinci olarak da yatırım yoluyla, ülkemize yatırım yapacaklar kanunumuzda belirtilen şartları yerine getirirlerse yine Cumhurbaşkanımızın kararıyla vatandaşlığa alınması Cumhurbaşkanımız tarafından zaruri görülen kimseler de yine belirli şartları ve araştırmaları yapıldıktan sonra, bir de devletimizin göçmen olarak kabul edilmesine karar verdikleri kişiler veya ülkelerden gelecek gerek Türk soylu olsun gerek başkaları olsun, onlar da bu kanun kapsamında istisnai olarak Türk vatandaşlığını alabilmektedirler.

Evlenme yoluyla olanı da üç yıl evli kalan ve evliliğindeki niyeti yapılan araştırmalarda gerçekten yuva kurmak, evlenmek niyetinde olan, millî güvenlik ve kamu düzeni açısından da sakıncası, engel teşkil edecek bir hâli bulunmayan kimseler de bir Türk vatandaşıyla evlenmesi hâlinde üç yıldan sonra bu yolla vatandaşlığa müracaat edebilmektedirler.

Ülkemiz gündeminde daha çok konuşulan, tartışılan bu yatırım modelli vatandaşlığı burada izninizle birazcık açmak istiyorum. Bu maddede 6/4...

KAMİL AYDIN (Erzurum) – İstisnai kavram içerisindeki değil mi?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TAŞYAPAN – Evet efendim, yatırımla vatandaşlık istisnanın bir bölümü.

Burada 12/1/2017 tarihinde kanunda bir değişiklik yapılarak, ona uygun yönetmeliklerimizin de düzenlenmesiyle, ülkemize 1 milyon dolar yatırım yapan, daha doğrusu 1 milyon dolar olarak gayrimenkul alan... Bazı alt başlıklarda da 2 milyon, 300 bin dolar gibi rakamlarla başlatılıyor ülkemizde bu 2017 yılında, yatırımla vatandaşlık. Daha sonra 250 bin dolara indiriliyor. En son da 1/6/2022’de de bir düzenlemeyle gayrimenkul için 400 bin dolar, diğer başlıklar altında da 500 bin dolar seviyesinde yatırım yapmayla vatandaşlık hakkı, daha doğrusu vatandaşlığa müracaat hakkı kazanıyor yabancılar. Burada 400 bin dolara gayrimenkul alan ve bunu üç yıl satılmamak kaydıyla tapuya şerh verdiren, 500 bin dolar sabit sermaye yatırımı yapan veya bankaya yatıran veya devlet borç senetlerine ve bu tür enstrümanlara yatıran, gayrimenkul yatırım fonlarına veya sigorta ve özel emeklilik fonlarına 500 bin dolar seviyesinde yatırım yapan veya 50 kişilik istihdam oluşturacak bir yatırım yapan kişiler, ilgili bakanlıklarımızdan yatırım uygunluk belgesi almak şartıyla... Ki bu bakanlıklarımız sabit sermayede Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, gayrimenkulde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü hâliyle, istihdamda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, bankaya para yatırmada Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu, devlet borç senetleri ve diğer enstrümanlara yatırmada Hazine ve Maliye Bakanlığı, gayrimenkul yatırım fonunda da Sermaye Piyasası Kurulu, sigorta ve özel emeklilikte de Sigorta ve Özel Emeklilik Denetleme Kurulundan bu paraları yatırdıktan sonra bir uygunluk belgesi alınıyor. O bakanlıklar inceleme yapıyorlar, diyorlar ki: “Bu yatırım Vatandaşlık Kanunu’ndaki şartları taşıyan bir yatırımdır.” diye bir uygunluk belgesi veriyorlar. Bu belgeyi aldıktan

sonra da Göç İdaresi Başkanlığına müracaat ederek kısa süreli ikamet izni alıyorlar. Bu kısa süreli ikamet iznini aldıktan sonra ancak, bize vatandaşlık için başvurabiliyorlar. Vatandaşlık işlemlerini biz yürüttüğümüz için il müdürlüklerimiz kanalıyla bunu müracaatları alıyoruz. 81 vilayetteki nüfus ve vatandaşlık il müdürlüklerimiz -vatandaşlık ilçe müdürlüklerimiz alamıyorlar- tarafından bu müracaatlar alınıyor ve bizzat kişinin kendisinin gelerek müracaat etmesi şartımız vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TAŞYAPAN – Kontrollerden sonra ve dosya tamamlandıktan sonra da bütün vatandaşlık branşlarında olduğu gibi, biz güvenlik araştırması -arşiv araştırması diyoruz biz buna teknik tabir olarak- Emniyet Genel Müdürlüğümüze ve MİT Başkanlığına millî güvenlik ve kamu düzeni açısından bu kişinin vatandaşlığımıza alınmasında sakınca var mıdır, yok mudur diye araştırma yapmak üzere gönderiyoruz. Emniyet Genel Müdürlüğümüz kendi içerisinde birçok dairesiyle bunu organize ederek ve kararlaştırarak, MİT Başkanlığımız da kendi usulleriyle bu kişilerin hakkında, bize “Herhangi bir sakıncası vardır” veya “yoktur” diye bir kanaat belirtiyorlar. Bu kanaat olumlu olmadıkça bizim vatandaşlık işlemini hiçbir şekilde yürütmemiz mümkün değildir. Bütün vatandaşlık branşlarında bu arşiv araştırması mutlaka yapılmak zorundadır. Bu arşiv araştırmasının sonucuna göre de biz hareket edebiliyoruz. Eğer olumluysa bunları listeler hâlinde Bakanımızın imzasına ve Cumhurbaşkanımızın onayına arz ediyoruz. Oradan, onaydan çıkarsa vatandaşlığı o kişi kazanmış oluyor. Bu aşamaya kadar olan bütün işlemler kontrol ediliyor ve yasadaki bütün şartları yerine getirdiğinde ve onayı da çıktıktan sonra kişi bizim kütüklerimize vatandaş olarak tescil ediliyor ve bundan sonra Türk vatandaşı olarak tescil ediliyor. Vatandaşlığımızı aldıktan sonra üç yıl süreyle de bu yatırımlarını Türkiye’den başka yere alıramıyor. Eğer bunları bozdurursa veya hata da gayrimenkulünü satarsa biz bunu haber aldığımız andan itibaren vatandaşlık işlemini geri alıyoruz çünkü o zaman şart yerine gelmemiş oluyor.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul)- Öbür dilerim. Ne zaman satarsa?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TAŞYAPAN – Üç yıl efendim.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Yani yasal süre içinde.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TAŞYAPAN – Tabii, yasal süre içerisinde burada bloke etmesi gerekiyor. Onun dışındaki zaman, üç yıl geçtikten sonra dilediği gibi tasarrufta bulunabiliyor hem maddi kaynaklarıyla hem gayrimenkullerle alakalı.

Şimdi buradan da özet olarak söylediğim gibi, genel usulde, evlenme usulünde, istisna ve evlat edinmede ve diğer vatandaşlık hâllerinde mutlaka biz Emniyetten ve MİT’ten engel teşkil edecek bir hâlinin olup olmadığını soruyoruz ve buna göre hareket ediyoruz. Vatandaş olduktan sonra, kişi vatandaş oldu, ülkemizde yaşıyor veya yatırım yapıyor veya hata da burada çalışıyor, kendi ülkesine de gidiyor geliyor; bu arada eğer bu kişiyle ilgili gerek vatandaş olmadan önce gerek sonrasında herhangi bir suça karıştığıyla ilgili Emniyet ve MİT tarafından bize bilgi akışı geldiği, bunun hakkında bir olayla karşılaştığımız zaman kanunumuzdaki usullerle onun vatandaşlığının geri alınmasıyla ilgili işlemler başlatıyoruz. Bizim kanunumuzda şöyle bir hüküm de var: “Anayasa’yla kurulu devlet düzenini yıkma faaliyetinde bulunan, bunlarla iş birliği eden ve maddi destek sağlayan, Türkiye Cumhuriyeti’nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne karşı yurt içinde ve yurt dışında faaliyet gösteren, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’ndaki suçlarla ilgili faaliyet yapan; isyan, casusluk, vatana ihanet, silah, uyuşturucu kaçakçılığı ve insan ticareti ve bunlarla ilişkili olan veya bunlarla ilişkili kimselere yardım eden, taksirli suçlar hariç zaman aşımı bile olsa veya affa uğrasa veya hata da hükmün açıklanması geriye bırakılsa bile altı aydan fazla hapis cezası alanlar Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olamaz.” diye

kanunumuzda açık hüküm vardır. Dolayısıyla, eğer böyle bir suç işlediği, vatandaşlık almadan önceki araştırmalarda ortaya çıkmayan ama daha sonra gerek INTERPOL vasıtasıyla gerek bizim istihbarat veya emniyet birimlerimizin ortaya çıkarması veya haber alması sonucunda bize ulaşmışsa biz bunların vatandaşlık işleminin geri alınmasıyla alakalı prosedürü tersinden işleterek geri alıyoruz ve Sayın Cumhurbaşkanımızın onayıyla bunların vatandaşlıkları geri alınıyor.

Burada önemli bir şey, gerek alınmalar gerek çıkarılmalar kanunumuzda tamamen düzenlenmiştir ve herhangi bir boşluk alanımız da mevcut değildir. Tabii ki biz vatandaşlığa alırken kanunumuzda belirtilen maddelerle sınırlıyız. Güvenlik araştırmalarını yapıyoruz. Güvenlik araştırmalarını Emniyet ve MİT gibi ülkemizin 2 gözde kurumu yapmaktadır ancak bazen başka bir ülkenin vatandaşı olması nedeniyle oralardan sağlıklı bilgi almak mümkün olmadığından veya da INTERPOL'deki bazı gecikmeler... Mesela bir insan bir suç işliyor, bir ülke INTERPOL'e bildiriyor ama INTERPOL'ün ülkelere dağıtması çok zaman da alabiliyor ve bu arada bu gecikmelerden dolayı kaynaklanan vatandaş olduktan sonra da ulaşanlar, sanki bu kişi suçlu, daha önce suçu bilindiği hâlde vatandaş yapılmış gibi bir... Bu gecikmeler öyle bir şeye sebebiyet verebiliyor.

Bizim kanunumuza göre, millî güvenlik ve kamu düzeni açısından sakıncası olduğu bildirilen hiçbir kimse Türk vatandaşlığını alamaz veya bu, zaten yukarı makamlara bizim tarafımızdan arz edilemez çünkü bu, ana şartlardan bir tanesidir ve bunların öğrenilmesinden itibaren de suçun durumuna göre ve biz hemen reaksiyon göstererek gerekli çalışmaları yapıp en kısa zamanda Sayın Cumhurbaşkanımızın onayıyla bunların vatandaşlıklarını geri alma yollarına gidiyoruz.

INTERPOL diye biliyorsunuz Uluslararası Polis Teşkilatı var. Ülkelerin, başka ülkelere gittiğini veya başka ülkelerde yaşadığını haber aldıkları suç işleyen insanları, INTERPOL vasıtasıyla, kırmızı bülten, mavi bülten gibi değişik bültenlerle, difüzyon gibi bültenlerle başka ülkelerin bilgisine sunarak oralarda yakalanmaları hâlinde bunların iadelerini falan istedikleri bir sistem var. Bu sistem üzerinden bize bir şey geldiği zaman biz hemen reaksiyon göstererek bunların gerekli vatandaşlıklarının geri alınması yoluna gidiyoruz. Hatta biz son zamanlarda uygulamalarımızda da Sayın Cumhurbaşkanımızın onayına -herhangi bir normal yolla ilk müracaatta yaptığımız vatandaşlık alımlarında- gitmeden önce son olarak tekrar soruyoruz INTERPOL'e böyle bir sıkıntısı durumu var mı diye çünkü arada bazen bizim bu süreçleri işletirken Emniyet ve MİT soruşturmasının üzerinden iki ay, üç ay, beş ay, altı ay gibi zamanlar geçmiş oluyor. INTERPOL'e tekrar da sorarak, böyle ikinci bir doğrulamayı bir daha yaparak gidiyoruz. Ve gerek Türkiye'de suç işlediğinde... Bazen de insanlar Türkiye'de de suç işleyebiliyor vatandaş olduktan sonra. Tabii ki biz sonradan vatandaşlık kazananlara, aynı durumlarda da yine suçun ağırlığına göre ve Bakanlığımızın kararına göre, bunlarda da vatandaşlığı geri alma uygulamalarına gidiyoruz.

Tabii ki aynı zamanda bizim bütün kararlarımız, nihayetinde bakanlıklar olarak idari kararlar. Bu idari kararlarımızın tamamı da yargının denetimine tabi. Aynı zamanda bizim bu kararlarımız bazen mahkemelere de taşınabiliyor ve mahkemelerde de gerekli savunmaları yapıyoruz. Mahkemelerden de değişik şekilde bazen kararlar çıkabiliyor. Tabii, hukuk devletinde mahkemelerin verdiği kararlara da saygılıyız. Onlarla ilgili de gerekli mücadeleleri yapıyoruz ve bu şekilde vatandaşlık hizmetlerini yürütme azminde ve kararlılığındayız.

Sayın Başkanım, burada bir husus daha vardı, bu tutanaklardan ben okudum. Türk vatandaşlığını kazanan eskiden Resmî Gazete'de yayımlanıyordu, şimdi yayımlanmıyor diye bir konu var. Eski kanunumuzda, 403 sayılı Kanun'da vatandaşlık kararlarının Resmî Gazete'de yayımlanacağına dair hüküm vardı. O zaman, biliyorsunuz, Bakanlar Kurulu kararıyla vatandaşlıklar veriliyordu ama bizim yeni 5901 sayılı Kanun'umuzda Türk vatandaşlığını kazananların listesinin yayımlanacağına dair bir

hüküm konmadı, sadece vatandaşlığı geri kazananların yayımlanacağına dair bir hüküm var. Onun dışında bundan dolayı da yeni uygulamada kanunda hüküm olmadığı için Resmî Gazete’de şu anda yayımlanmıyor vatandaşlık kararları. Bu geri vatandaşlığı kazanmalar da biliyorsunuz, izinle çıkmalar neticesinde olanlar. Onun için bu konuyu da özellikle vurgulamak istedim. 2009 yılından itibaren çıkan 5901 sayılı Yasa’mız böyle bir zorunluluğu getirmedir. Kanunumuzda böyle bir hüküm yok. Tabii ki kanunlarımızda her zaman sayın vekillerimizin, sayın Türkiye Büyük Millet Meclisimizin bu konuda bir düzenleme yapmasıyla yayımlanabilir de, yayımlanamaz da; orada değişik bir amaçla olmadığını vurgulamak için bunu söylüyorum,

Sayın Başkanım, benim arzım bu kadar. Değerli vakitlerinizi aldığım için ayrıca özür diliyorum. Herhangi konumuzla alakalı bir şey olursa cevaplandırmaya hazırım.

Arz ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum değerli bilgilendirmeleriniz için.

Sayın Salıcı, buyurun lütfen.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – İbrahim Bey’e teşekkür ederim, detaylı bir bilgilendirme yaptı.

Şimdi, aslında daha önceki Komisyon toplantısında da bu konu dile gelmişti fakat şimdi bilgilendirmeden sonra konunun bazı açılarını açmaya ihtiyaç var bence. Yani bunlardan bir tanesi şu: İstisnai olarak vatandaş olanlar üzerinden, daha çok gayrimenkul alarak. Şimdi, yanlış bilmiyorsam 2018-2022 arasında dediniz 250 bin dolar karşılığı gayrimenkul alımı yaparak vatandaşlığa başvurulabiliyordu, sonradan bu 400 bin dolara çıktı. Şimdi kaç kişi vatandaş oldu yani bu uygulama başladığından beri? İşte 2017’de 1 milyon dolardı, sonra 2018’de 250 bine düştü, sonra 400 bine çıktı. Kaç kişi vatandaş oldu?

Bir diğeri, yeterli Türkçe bilgisini nasıl test ediyorsunuz? Yani ben geldim, 400 bin dolara bir gayrimenkul aldım, üç yıl satmadım, herhangi bir suça bulaşmadım, vatandaş oldum. Şimdi, dil birliği önemli. Biliyorsunuz, bizim aynı ülkede yaşayan insanlar olarak aynı dili konuşuyor olmamız, hatta hani daha ötesine gidelim, tasada ve kıvançta da beraber oluyor olmamız bizim tanımımız gereği, vatandaşlığın tanımı gereği. İşte atıyorum, 400 bin dolara gayrimenkul alıp vatandaş olup sonra da Türkiye’de yaşamayan... Ki böyle örnekler var. Nereden biliyoruz? Yüksek Seçim Kurulu seçimlerden önce siyasi partilerle seçmen listelerini paylaşır. O seçmen listelerinde takip edebilirsiniz bazı bilgileri, o veriler üzerinden takip edebilirsiniz. Türkiye’de yaşamıyor veya Türkiye’ye uğramadı. Bu kişiyle -tamam, bizim vatandaşımız olmuş, yasal prosedürü tamamlamış ama- bizim hiçbir ortak tarafımız yok, dil birliğimiz yok, anlayış birliğimiz yok, tasa, kıvanç ortaklığımız yok; bir bu tarafı var.

İkincisi, bu rakamların açıklanmasıyla ilgili neden bu kadar ciddi bir hassasiyet gösteriliyor? Yani Resmî Gazete’de yayımlanması daha önce kanuni zorunluluktu. Şimdi kanuni zorunluluk değil ama biliyorsunuz, Türkiye’de kaç kişi vatandaş oldu, bu vatandaş onlardan kaç oy kullandı üzerine biz uzun uzun konuşuyoruz, her seçim döneminde konuşuyoruz. Bunlar uzun tartışmalara neden oluyor. Bu sayıları açıklamakla ilgili özel bir engel var mı? Yani yasal anlamda bir engel yok benim bildiğim. Şu kadar kişi vatandaş oldu, şu yıllarda oldu, bu kadarı istisnai durumlardan dolayı oldu, bunlar da istisnai olmayan durumlardan, diğer yollardan oldu diye bunu açıklamakla ilgili bir şey olmaması lazım bildiğim kadarıyla.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Kaan Bey, sanki sayı açıklanıyor ama isimler verilmiyor.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Şöyle: Yani tartışmayı bitirecek şekilde bir açıklama olmuyor. Şimdi tartışma, bir kere sayılar tutmuyor yani kamuoyunda konuşulan, özellikle bazı siyasi parti liderlerinin vurguladığı, söylediği... Yani bu, sığınmacılarla ilgili de vatandaş olanlarla ilgili de var.

Vatandaş olanlarla ilgili mesele şu: Seçmen oluyor, seçmen olma üzerinden böyle bir şey var, böyle bir tartışma var. Bunu bir açıklığa kavuşturmakta fayda var. Kaç kişi vatandaş oldu, dolayısıyla seçmen oldu ya da gayrimenkulü aldınız, aileyle beraber vatandaş oluyorsunuz, kaç kişi oldu, bunlardan kaç seçmen oldu yani yaş durumundan dolayı? Bir onu ben şey yapıyorum.

Bu Türkçe meselesi bence önemli. Yani Türkçe biliyor olması ya da yeterli derecede Türkçe biliyor olması, bunu biz nasıl şey yapıyoruz, nasıl görüyoruz, ispathyoruz.

Gayrimenkul alarak yani istisnai meseleler üzerinden kaç kişi vatandaş oldu? Bir de tabii şöyle ilginç bir durum var: Pandemi... İşte 2018 yılında 250 bin dolara gayrimenkul aldı, üç yıl satmadı, vatandaşlık işlemi yapıldı, beş yıl satmadı, vergiden de muaf hâle geldi, 2024'te gayrimenkulünü sattı; gayrimenkul bire 4, bire 5 değer kazanmış durumda dolar bazında. Şimdi, biz bu gayrimenkul karşılığında vatandaşlık meselesini niye yaptık? Ekonomik gerekçelerle yaptık. Şimdi oturup çıkaralım, 2018 yılında kaç kişi 250 bin dolar vererek vatandaş olmuş, almış oldukları gayrimenkullerin bugünkü piyasa değeri nedir? Vallahi, Türkiye Cumhuriyeti devleti açık ara içinde, hem vatandaş oldu hem de para verdik arkadaşlara. Bunun izahını nasıl yapıyor? Belki bunu İçişleri Bakanlığı yapmıyordur da ekonomiden sorumlu olan kesimler bunun izahını nasıl yapıyor?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Aydın, söz talebiniz var zannediyorum.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Ben de kısa bir soru sormak istiyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kamil Bey, buyurun lütfen.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Şimdi, tabii, yoğunluğumuz özellikle istisnai vatandaşlık üzerine Sayın Genel Müdürüm. Burada mesela -Allah korusun- kötüye kullanıma açık bir alan. Siz tabii ki gerekli incelemeleri, araştırmayı yapıyorsunuz, istihbarat raporları geliyor, uluslararası INTERPOL aracılığıyla birtakım yazışmalar söz konusu ama mesela üç yıl sonra -Allah korusun- bu bir saadet zincirine dönüşüyor mu? Hani satma belki doğrudan olmayabilir ama çok yakın birine, o ona, o ona, o ona devrederek bu gayrimenkulü böyle, bir çoklu vatandaşlık sistemine dönüştürme gibi bir “abuse” etme, bir kötüye kullanma şeyi doğurabilir mi?

Bir de ben daha önce sanki bu rakamsal verileri İçişleri Bakanının kendisinin basın üzerinden, hem görsel hem yazılı basın üzerinden açıkladığını hatırlıyorum. Teyide muhtaç bir şey, eğer varsa siz bu rakamları bir anımsatma anlamında tekrarlarsanız çok mutlu olurum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Sayın Canbey, buyurun.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Genel Müdürüm, ben de teşekkür ediyorum.

Bu gayrimenkulü alıp değer kazandıktan sonra satılmasıyla ilgili bir şeyden bahsetti Oğuz Bey. Şimdi, diğer ülkelerde de muhtemelen aynı şey vardır, dünyada bunun örnekleri vardır diye düşünüyorum, sadece Türkiye’ye özgü bir şey değildir bu. Mesela, İngiltere’de, Avrupa ülkelerinde ya da diğer ülkelerde benzer bir durumu nasıl çözüyorlar, nasıl oluyor ya da bunun bir yaptırımı var mı? Ben de bunu bir sormak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

Başka soru veya görüş yoksa...

METİN ERGUN (Muğla) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sayın Ergun’a söz vereceğim, sonrasında Sayın Çakırözer’e söz vereceğim.

Buyurun.

METİN ERGUN (Muğla) – Hepsi birbirine bağlantılı sorular. Bu “üç yıl” uluslararası bir standart mıdır? Çok kısa bir süre “üç yıl” yani bunun uluslararası boyutu nedir, onu bir öğrenebilir miyim? Çok kısa çünkü.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çakırözer...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Genel Müdür İbrahim Bey’e teşekkür ediyorum bilgilendirmesi için.

Sayın Başkan, size de teşekkür ediyorum böyle bir konuda bizim bilgilenmemize imkân sağladığınız için.

Şimdi, bizim geçen toplantıda... Bilmiyorum, tutanaklara bakma fırsatınız oldu mu?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TAŞYAPAN – Baktım.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Bu konunun nereden gündeme geldiğini biliyorsunuz, tekrar izah etmeme gerek yok ama sorularımı bir daha soracağım.

Şimdi, Oğuz Bey’in sorularına devam anlamında, istisnai vatandaşlıkla ilgili şeyi anlattınız, güvenlik soruşturması olmadan hiç kimse olamaz, olamıyor. Peki, şimdi, hem kendi basınımda hem de yabancı basında çıkan yayınlar size geliyordur, Türkiye’nin uyuşturucu kaçakçıları için bu istisnai vatandaşlık sayesinde ya da yoluyla bir güvenilir mekân hâline geldiğine ilişkin hem Türkiye’deki basın organlarında -değerli gazeteciler- hem de yurt dışında yayınlar yapılıyor çok sayıda. Bazı isimler vereyim, not alırsanız, sorulara da belki şimdi ya da yazılı yanıt verirsiniz. Maksimilyen Rifkin, kırmızı bültenle aranmasına karşın sahte kimlikle TC vatandaşı olmuş. Nasıl olmuş? Sorumlular hakkında soruşturma açıldı mı? Rawa Majid, İsveçli mafya lideri, kırmızı bültenle aranırken Miran Othman adıyla T.C. vatandaşı nasıl olabiliyor? Sorumlular hakkında soruşturma açıldı mı? Vatandaşlıktan çıkarıldı mı bu söylediğim isimler sonrasında? Christopher Mark Grogan, Hollandalı uyuşturucu baronu Joseph Leijdekkers’le bağlantılı uyuşturucu kaçakçısı, Türk vatandaşı olup Can Yavuz adını nasıl aldı? Vatandaşlıktan çıkarıldı mı? Sorumlular hakkında işlem yapıldı mı? Hırvat baron Nenad Petrak nasıl T.C. vatandaşı olabildi, vatandaşlıktan çıkarıldı mı? Sorumlular hakkında işlem yapıldı mı? Bu Joseph dediğim Hollandalı, kendisi vatandaşı değil ama kırmızı bültenle aranırken oturum izniyle Türkiye’deydi, ayrıca T.C. vatandaşlığı için başvurdu mu? Yanıtı ne oldu? “Kara Mamba” lakaplı Isaac Bignan, Hollandalı, eşi ve çocukları nasıl Türk vatandaşı oldu? Isaac Bignan’ın kendisi başvurdu mu? Bu konuda bir soruşturma açıldı mı? Comanchero çetesi lideri Yeni Zelandalı Duax Ngakuru bir vatandaşlık danışma şirketinde pazarlama danışmanı olarak nasıl çalışabiliyor? Nasıl çalışma izni aldı? Yeni Zelandalı baron kimlere vatandaşlık verilmesine aracılık etti? Bu konular soruşturuldu mu, ihmali olanlar bulundu mu?

Ben isimleri verdim ama genel olarak bu konularda Bakanlığımız... Belki suç bölümüne girince sizi aşılıyor, başka ama hani, burada bir şey olduğu belli, belki birden fazla büyük bir boşluk, bir zaaf var, bunu kapatabildiniz mi ya da bu konuda bir çalışmanız var mı? Bu önemli bir konu. Yani hiç kimse, hani, milletimiz de istemez, milletin vekilleri de istemez ülkemizin ama yerli ama yabancı basında bu

şekilde adlandırılmasını. Bu konunun kapanması gerekiyor yani her yakalanan T.C. vatandaşı çıkıyor ve hepsinin de arkası büyük olasılıkla bu istisnai vatandaşlığa gidiyor. Bu konuda bizi bilgilendirirseniz sevinirim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Oğuz Kaan Bey, buyurun lütfen.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Son soru yani benim son sorum.

İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü haziran ayının sonlarında evlendirme dairelerine bir yazı gönderdi, orada gerekçelerinden bahsettikten sonra dediniz ki: “Evlilik işlemlerinin gerçekleştirilmesi yani nikahla ilgili bir müracaat durumunda o kişilerin Türkiye’de yasal kalma... Pasaport ya da ona benzer bir belge arayın.” Şimdi, daha önce aranmıyor muydu ya da bu konuda bir aksaklık mı vardı? Sizin bahsetmiş olduğunuz ilgili madde 16’ncı madde, üç yıl boyunca evli kaldıktan sonra vatandaşlık için başvurabileceğini söylüyor ama diyelim ki bir Türk erkekle yabancı bir kadın evleniyor. O kadının Türkiye’de yasal kalma müsaadesi, izni olmadan -işte son yıllarda biz ciddi düzensiz göç aldığımız için soruyorum bunu- böyle bir evlilik işlemi yapılıyor muydu?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, teşekkür ediyorum.

İbrahim Bey, buyurun lütfen.

Diğer arkadaşların da ilave bilgileri olursa devreye girebilirler.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TAŞYAPAN – Sayın Başkanım, ben de sayın milletvekillerimize bu soruları için teşekkür ediyorum.

Şimdi, sayın vekilimizin bahsettiği Türkçe bilme konusu... Bu sadece genel alınma ve evlenme yoluyla müracaat edenlerde aranan bir şey. Bunun için bizim illerimizde komisyonlarımız var, vali yardımcısının başkanlığında, Göç İdaresinden, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğünden ve valinin uygun gördüğü diğer birimlerden oluşan bir komisyonumuz var. Zaten bu genel alınma ve evlenme yoluyla müracaatlar illerimizde yapıldığı zaman ilde bir çalışma yapılıyor; hem Emniyet orada yerel araştırma yapıyor hem de bu kişilerin yerel araştırmaları tamamlandıktan sonra ve evliliklerinin gerçek olup olmadığı da kolluk vasıtasıyla, başka vasıtalarla, Aile Sosyal Politikalarımızın uzmanları vasıtasıyla –Burada muvazaa var mıdır yok mudur, araştırmak için çünkü bazen muvazaa evlilikle vatandaş olmaya çalışanlar oluyor- araştırıldıktan sonra bir mülakata çağrılıyor bu adaylar, daha doğrusu başvurular, Türkçe konuşarak tabii ki bu mülakat yapılıyor. Burada yaşayabilmesi için veyahut da yeterli düzeyde olup olmadığına bu komisyon karar veriyor. Bu komisyonun kararı olumsuz olursa o dosya zaten bize hiç gelmiyor, İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık Genel Müdürlüğüne gelmiyor, olumsuz görüş olduğu için orada kalıyor ama istisnai yolla vatandaşlıkta böyle bir şart yok. İstisnai vatandaşlıkta, biraz önce de arz ettiğim gibi, millî güvenlik ve kamu düzeni açısından bir sakıncası var mı yok mu, tek temel şeyimiz bu; bir de yatırım kanuna uygun olarak yapılmış mı, yapılmamış mı? Onu da ilgili bakanlıklarımız bize yatırım uygunluk belgesi vererek gönderdikleri için... Biz burada Türkçe bilme şartı aramıyoruz yani yatırımcılara biraz daha burada belki bir pozitif ayrımcılık yapılması düşüncesiyle de... Bizim mevzuatımızda olan bir şey değil.

Burada üç yıl meselesi... Tabii, biz, uygulayıcı bir birimiz; kanunlarımız, mevzuatlarımız, yönetmeliklerimiz “üç yıl” dediği için... Tabii, bu bizim de dışımızda bir şey, buna tapu kendi şerh koyar orada, tapunun şerhinde bu “üç yıl” konuluyor, o uygunluk belgesi bize geldiği zaman biz onu zaten otomatikman veri olarak kabul ediyoruz. Dolayısıyla mevzuatımız buna “beş yıl” derse beş yıl olur.

Bir soru daha oldu mesela “Diğer ülkelerde nasıl?” diye. Bütün ülkelerde sonradan vatandaşlık hakkı hemen hemen var. Bazı ülkeler, mesela Körfez ülkeleri gibi, onlar vatandaşlık vermiyor, uzun süre ikamet veriyorlar. Bütün ülkelerin şartları kendilerine göre. Mesela, rakamların bizden düşük olduğu ülkeler var, bizden daha yüksek olduğu ülkeler var; bu şartlar oluştuğundan sonra, önce bir ikamet dönemi verip - üç yıl, beş yıl gibi- daha sonra vatandaşlığını değerlendirenler var, bizim gibi doğrudan vatandaşlık verenler var. Dolayısıyla bütün ülkelerde ülkenin kendi yasal düzenlemesine ve buradan beklediği amaca yani bu yatırımla vatandaşlığı getirirken neyi amaçladığına göre değişik uygulamalar yapılıyor.

Bu saadet zinciri meselesine gelince, tabii, bu, tamamen tapuyla alakalı bir şey. “Üç yıl dolmadan kişi gayrimenkulünü satamaz.” diye bir şey yok, satarsa biz vatandaşlığını geri alıyoruz zaten, şart ortadan kalkmış oluyor yani. Ama üç yıl geçtikten sonra da Türkiye’deki yasal mevzuatımıza göre satıyorsa, vergilerini falan da ödeyerek satıyorsa buna bizim zaten müdahil olmamız mümkün değil ve oradaki satışta -normal bir Türk vatandaşı zaten kendisi- malında tasarruf etme hakkına sahip olarak bunları yapabiliyor. Ama bunları yakınına mı satıyor, uzağına mı satıyor, onlar tamamen bizim dışımızda olan bilgiler olduğu için bu konuyla ilgili söyleyeceklerim bundan ibaret. Bu “üç yıl” uluslararası bir standart değil, “üç yıl” tamamen her ülkenin kendi yerel mevzuatına göre yaptığı şeyler.

Sayıların açıklanması mevzusuna gelince, şöyle: Ben bir yıldır Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdüriyüm, daha önce Bingöl ve Van Valilikleri yaptım. Tabii, bu istatistikler değişik kanallardan açıklandığı zaman yorumlamada sıkıntılar çıkıyor sayın vekillerim. Dolayısıyla bizim bakanlarımız, önceki bakanlarımız da şimdiki Bakanımız da... Biz şunu orada gözetiyoruz: Sayın Bakanlarımızın bu rakamları açıklamasını önceliyoruz ve onun açıkladığı rakamları biz de kullanıyoruz dolayısıyla bir karışıklığa meydan vermemek için, yoksa rakamlarımız tabii ki gizli değil. Mesela Bakanımız Plan ve Bütçe Komisyonunda açıkladı rakamları. Mesela çok tezviri yapılan veyahut da kamuoyunda değişik yorumlanan işte “Suriyelilere ne kadar vatandaşlık verdiniz? “Bunların ne kadarı oy kullanıyor?” gibi çok afaki rakamlar dolanıyordu Sayın Başkanım, biz de kendilerine bilgi arz ettik, dedik ki: “Sayın Bakanım, bunlar şöyledir; rakamlar çok afaki, isterseniz gerçek rakam budur.” Kendisi de bunu aralık ayındaki bütçe görüşmelerimizde açıkladı.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Şu an yanınızda var mı rakamlar, varsa bir daha açıklayabilir misiniz? Yani bende ki bilgi de o rakamların açıklandığıyla alakalı, defalarca açıklandığıyla alakalı.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TAŞYAPAN – Sayın Başkanım, Bakanımızın orada açıkladığı rakam, 17 Aralık 2023’te Genel Kurulda açıkladığı son rakam 238.055 kişi -Suriyeliler soruldu orada- Suriyeliler, çocukları dâhil buna ve bu rakamın 134 bin kişinin reşit olduğu ve oy kullanacak yaşta olduğu ama oy kullanıp kullanmadığını biz bilemiyoruz, tabii ki o tamamen YSK’nin ve sandıklardaki...

KAMİL AYDIN (Erzurum) – 200 küsur bin vatandaşlık hakkı elde eden kişilerin sayısı mı?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TAŞYAPAN – Evet, elde eden sayı, 134 bini de reşit bunun yani oy kullanacak yaşta.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Suriyeliler mi?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TAŞYAPAN – Suriyeliler. Zaten tartışma o zaman oydu.

Şimdi, Suriyeliler de istisnaya giriyor biliyorsunuz uluslararası geçici koruma altında oldukları için, onlar da istisnadan ancak vatandaş olabiliyor, başka türlü olması mümkün değil zaten. Dolayısıyla bizim burada gözettiğimiz odur yani Sayın Bakanımız açıkladığı zaman biz de onları kullanıyoruz

bir karışıklığa meydan vermemek için. Bir de biz her yıl faaliyet raporu düzenliyoruz Bakanlığımızın faaliyetleriyle alakalı, o da bizim Bakanlığımızın Strateji Başkanlığının sayfasında bir kitap hâlinde, pdf formatında duruyor, orada da bu rakamları...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani bu rakamlar 2011 yılından bu yana yani on üç yıl içerisindeki toplam rakam.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TAŞYAPAN – Tabii efendim, evet, 2013’ten bu yana. Tabi, onlar geldikten sonraki süreçlerde...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Onu söylüyorum yani o krizin başlamasından itibaren.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TAŞYAPAN – Oradaki hassasiyetimiz de oradan kaynaklanıyor. Tabii ki bu vatandaşlık meselesinde, sayın vekilimin de dediği gibi, gönül bağı, ortak yaşama idealleri, bunlar çok önemli şeyler ama ülkemiz bu yatırım yoluyla vatandaşlığı çıkarırken bir hedefi olduğu için bunu çıkarmıştı. Tabii ki bunların yeri geldiği zaman değerlendirmeleri yapılabilir. Bu değerlendirmeler neticesinde hakikaten sizin de dediğiniz gibi eğer zararı faydasından fazlaysa artık bir yasal düzenlemeyle bu kaldırılabilir, yenilenebilir, rakamlar değiştirilebilir ki değiştiriliyor, 3 defa değiştirildi şu ana kadar.

Burada süreçleri mümkün olduğu kadar şeffaf olarak işletmeye çalışıyoruz ve bu süreçlerin içerisinde de bir daha, tekrar vurgulayarak söylüyorum, sayın vekilimizin söylediği isimler var, biliyorsunuz zaten bu söylenen isimlerin çoğunu Sayın Bakanımız da “tweet”lerinde açıkladı. Tabii, bunların içerisinde vatandaş olanlar da var, olmayanlar da var ama Türkiye’ye bir şekilde gelmişler. Türkiye’ye gelen bir kişi tabii ki mutlaka yasal olarak girmek zorundadır, zaten yasal olarak girmedeği zaman yakalandığında sınır dışı edilmesi gerekir. Şimdi, Türkiye’ye gelmek için biliyorsunuz öncelikle vize almak gerekiyor, vize alırken de nihayetinde bir araştırma yapılıyor ve o araştırmanın neticesinde vize verilirse Türkiye’ye gelebiliyor bir kişi. Zaten bizim vatandaşlığımıza müracaat etmek için de bir vizeyle gelip Türkiye’de bulunuyor olması gerekiyor çünkü biz bizzat müracaat şartını getirmişiz vatandaşlık için. Bunların içerisinde vatandaşlığa müracaat etmeyen de var, belki de kendini bildiği için etmiyor olabilir, ikametle kalıyor.

Bir soru daha vardı hatta bu ikametle alakalı, onu da atlamayayım, cevaplandırayım.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Bu istisnailikle ilgili rakamı, Bakan Bey’i mi bekleyeceğiz? Doğru mu anladım?

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – “Gayrimenkul olarak vatandaşlığa geçen kaç kişi var?” için Bakan Bey’i mi bekleyeceğiz?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Bakan Bey’den ziyade, sonradan yazılı olarak da bildirilebilir.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TAŞYAPAN – Yazılı da bildirebiliriz Sayın Vekillerim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani Bakandan ziyade orada zaten o rakamlar vardır.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TAŞYAPAN – En son olarak da sayın vekilimizin bahsettiği Vatandaşlık Genel Müdürlüğümüzün bir yazısıyla alakalı olan konu... Aslında bu yeni bir şey değil Sayın Vekilim, bize hem Emniyet Genel Müdürlüğümüz hem Göç İdaresi Başkanlığımız... Değişik ülkelerden tabii gelip ülkemizde evlenenler var, Suriyelilerden de evlenenler çok sayıda var ama tabii bir kişi Türkiye’de yasal ikametle kalıyorsa, şartlarını taşıyorsa ve evlendirme memurluğuna belgelerini getirmişse evlenmesinde hiçbir sakınca yok ve evlenmeler yapılıyor ama tabii Suriyelilerin vatandaş olması istisnanın dışında olmadığı için, geçici ikametle

Türkiye’de kalıyorlar, geçici koruma altında olduklarından dolayı onların vatandaşlıkları zaten istisnanın dışında mümkün değil. Biz orada sadece, bu kaçak göçmenlerle mücadele babında o hükmü sadece hatırlattık valiliklerimize “Bunu evlendirme memurluklarına bir daha duyurun. Türkiye’de herhangi bir yasal ikametle veya yasal bir statüyle kalmıyorsa kişilerin, bunların evlenmelerini yapmayın.” diye ki zaten kural böyle, yeni bir kural hiç koymadık, hatta basın açıklamamızda da biz yeni bir kural koymadığımızı, sadece kaçak göçle mücadele ve onun bir devamı olarak da bunları bir daha hatırlatmak için evlendirme memurluklarına yazdık. Orada yeni getirdiğimiz hiçbir düzenleme yok. Zaten bizim yönetmeliğimizde kişi yasal olarak Türkiye’de kalıyorsa evlenme yapabilir. Hatta bazen bazı ülkeler bize nota veriyor, mesela, Fas bize nota verdi, dedi ki: “Benim vatandaşlarım yasal belge getirirse bile evlendirme yapmayacaksınız ve benim Türkiye’deki konsolosluklarımdan veya büyükelçiliğimden onu tekrar teyit edeceksiniz.” Şimdi öyle yapıyoruz mesela Faslıların evlenmelerini. Dolayısıyla bu uluslararası bir durum. Orada bizim sadece hatırlatma babında göndermiş olduğumuz bir belgeydi.

Sanıyorum cevaplandırmadığım bir şey kalmadı.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Aslında çok şey var da şimdi ne diyeyim, böyle dediniz diye yanıt verdim, siz demesiniz yanıt vermezdim, siz öyle dediniz diye...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TAŞYAPAN – Başkanım, müsaade ederseniz şunu da cevaplayayım: Bizim mevzuatımızda vatandaş olanların burada ikamet etmesi gibi bir zorunluluğumuz zaten yok. Dolayısıyla biz ne kadarının dışarıda, ne kadarının içeride olduğunu bilemiyoruz ama bizim MERNİS sistemimizden çok detaylı arama yaparsak adreslerden bunları bulabiliriz ama kişi orada mı yaşıyor, burada mı yaşıyor, onu bilmemiz mümkün değil.

Sayın Vekilim, kusura bakmayın, onlar isimler bazında olduğu için, gerekirse onlara yazılı da cevap verme imkânına sahip olabiliriz yanlış bir şey söylememek için.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Evet, teşekkür ediyorum.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Son cümle söyleyebilir miyim?

Şimdi, bu sorduğumuz soruların büyük bir kısmı aslında soru önergesi olarak İçişleri Bakanlığına verilmiş şeyler. Soru önergelerimize niye cevap vermiyorlar?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Veriyorlardır, vermiyorlar değildir. Bu genelde...

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Allah’a şükür, ben şimdiye kadar cevap verdiğinizi görmedim.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TAŞYAPAN – Yok, soru önergelerine cevap veriyoruz, hatta Sayın Bakanımız da...

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Ben çıkarken verdiğimiz ve cevapları gelmeyen soru önergelerini de size zarf içinde vereyim, belki bu sayede cevabı da almış oluruz.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TAŞYAPAN – Sayın Bakanımız da çok hassas, biliyorsunuz Bütçede de söz verdi, çok hassas duruyor üzerinde, hakikaten çalışıyoruz Sayın Başkanım, cevap veriyoruz yani.

BAŞKAN FUAT OKTAY – İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürü Sayın İbrahim Taşyapan, teşekkür ediyoruz değerlendirmeleriniz ve verdiğiniz bilgiler için.

Utku Bey, kifayetimüzakere demeyelim mi?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Tabii tabii, diyelim Sayın Başkanım.

Ben teşekkür ediyorum geldiler ama şunu hani hatırlatayım: Sayın Bakan Yardımcısı da burada. Mesela, Sayın Genel Müdür dedi ki: “Ben ne yapayım, vize alıp gelmiş.” Bunun ne demek olduğunu hepimiz anlıyoruz. O zaman ben bu tarafa dönerim ama dönmeyeyim şimdi, şey olmasın ama şunu

söylemek istiyorum: Bu konu bir şekilde ele alınması gereken bir konu. Siz bunu bizimle paylaşırsanız iyi olurdu ama paylaşmazsanız da yani bu adamlar gelip bu vatandaşlığı aldığına göre, elin oğlu gazetesine yazdığına göre burada bir sıkıntı var, siz bunu bizimle paylaşmasanız da var.

Ben size şunu da sordum: “Ne yapıyorsunuz çözmek için?” Yani sizden olur, MİT’ten olur, bir yerden bir kaçak var, bu açık açık burada görünüyor, belli. Bu kaçağı giderebildiniz mi, gidermek için ne yapıyorsunuz? Bunu sormak benim sorumluluğum yani ben bu milletin vatandaşı olarak hepimiz adına, sizler de dâhil... Bunun itibarımızla alakalı olduğunu tahmin ediyorsunuz. O yüzden bizimle “Ya, evet, doğru, bunları...” Bunları siz benden çok önce biliyorsunuz zaten ben burada söylemeden, ben on söylediysem siz bin tanesini biliyorsunuz ama ne yaptınız? Dersiniz ki: “Şu kadar soruşturma açtık, şu kadar kişi görevden alındı, şu kadar kişi yargılandı, bunların şu kadarını da defettik.” Ama bunları söylemeden... Biz bunları Bakan Bey’e de sorarız ama bu mesele ortadan kaybolmuyor, onu demek istiyorum.

Yani özür diliyorum anlayışınıza sığınarak, çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Belki buradan şunu ifade etmekte fayda var, belki bizim bunu takip etmemizde de fayda var: Sürecin bir bütün olarak tekrardan gözden geçirilmesi, gerçekten bu tür kaçaklar var mı yani vatandaşlıkla ilgili bir suç unsuruna bulaşmış şu veya bu şekilde ama bizim vatandaşlık verme sürecinde bizim bunu fark edemediğimiz süreçte boşluklar var mı, varsa bunlarla alakalı tedbirleri nasıl alabiliriz? Sadece Nüfus İşleri boyutunda söylemiyorum, bütün kurumlarımız nezdinde aslında belki buna bir bütün olarak bakıp tekrardan onunla ilgili tedbirler boyutunu değerlendirmekte fayda olabilir. Sizin Sayın Bakana da Bakanlığa da tekrar buradan götüreceğiniz geri bildirimin bu olmasında fayda var. Bunu ben Sayın Bakanla da ayrıca Komisyon Başkanı olarak da görüşeceğim. Yani buna bir bütün olarak bakılmasında, değerlendirilmesinde fayda var. Eğer “Hiçbir kaçak yok, hiçbir sorun yok.” şeklinde bir sonuç olursa çok daha güzel olur ama varsa da gerekli tedbirler alınmış olur yani her hâlükârda bunun bir gözden geçirilmesinde fayda var diye düşünüyoruz.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Bir cümle de ben ilave edebilir miyim?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun lütfen.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Sayın Genel Müdürüm, şimdi, ben uluslararası ilişkilerden sorumlu genel başkan yardımcılığı yaptım altı yıl, Türk dünyası ve uluslararası ilişkilerden. Gerçekten çok sıkıntılı bir alan, özellikle turistik bölgelerimizdeki şikâyetlerin doğası farklı, mahiyeti farklı, sınır bölgelerinde farklı ve soydaş ülkelerden gelen insanların sıkıntıları farklı. Sadece genel bir cümle: Ne olur size gelen her türlü şikâyeti dikkate alıp takipçisi olun. Çok mağdur olan vatandaşımız ya da insanımız var yani o kadar garip şeylerle karşılaştık ki. Sağ olun, bireysel, mesela, ben size ulaşmaya çalıştığımda sonuç alabiliyorum ama her vatandaşın size ulaşma imkânı yok. Bu bağlamda, en ufak bir şikâyeti dahi hizmet sunan alt birimlerde -isim vermiyorum, neresi olursa olsun, özellikle il merkezli düşünerek söylüyorum- ne olur dikkate alın. Hakikaten, bu, bizim hem dışarıdaki prestijimiz açısından hem de ülkemizin saygınlığı açısından çok önemli.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkanım, kapatacaksınız biliyorum, 2 Bakanlığın konusuyla ilgili olduğu için söylüyorum, Dışişleri Bakanlığımız ve İçişleri Bakanlığımız, sizin de uygun göreceğiniz bir tarihte ama çok da uzak olmadan... Biliyorsunuz Almanya’da çifte vatandaşlık yasası devreye girdi. 2 Bakanlığın mesailerinin önemli bölümünü buna harcıyor olduklarını tahmin ediyorum. Bir gün yine böyle bir teferuatlı oturabilirsek... Sanırım 600 bin Türk vatandaşlığımıza geçecek olan,

mavi kartlı olan vatandaşımızın olduğunu tahmin ediyorum ama bunun ötesinde de yine 500-600 bini bulan rakamlardan yani toplam 1 milyon Tabii, rakamlar Sayın Genel Müdürde vardır ama onlara da bizim Türkiye olarak çağında bulunmamız lazım, neler yapılacak... Eminim önemli mesai harcıyorlar şu anda o başvurularla ilgili. O durumu bize bir anlatsalar, “Vatandaşlarımızın kaybı ne, kazancı ne?” Çünkü sizler, bizler, sık sık yurt dışına gidiyoruz hem Komisyon olarak hem parti olarak, orada da vatandaşlarımızla bir araya geldiğimizde belki onlara doğru tavsiyeleri, uyarıları yapma fırsatı da olur. Uygun göreceğiniz bir zamanda...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Memnuniyetle.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Şimdi uzadı bugün ama belki başka bir gün. Önemli bir husus olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY – O konuda bir hazırlık yaparsa arkadaşlarımız, olur, memnuniyetle. Belki Dışişlerinin de bu konuda yine katkısı olur. Ayrı bir oturumda yine bilgi alalım.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN – Bu çerçevede yapılacak komisyon görüşmesinin tarihi bize de bildirilirse biz de hazırlıklı olarak gelip katkı vermekten memnuniyet duyuyoruz.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TAŞYAPAN – Sayın Başkanım, kısaca bir şey söyleyebilirim, şöyle: Biliyorsunuz, Alman devleti çifte vatandaşlığı yeniden yasalaştırdı.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Yani çok kısa olursa memnun oluruz, daha detaylı bilgilendirmeyi sonrasında alalım.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TAŞYAPAN – Kısa arz edeyim efendim.

27 Nisanda çıkmıştı kanun, Haziranın 27’sinde de yürürlüğe girdi. Biliyorsunuz, daha önce Almanlar 2000 yılında çifte vatandaşlığı kaldırdılar ve biz Türkiye Cumhuriyeti olarak bu vatandaşlarımıza bizim vatandaşlığımızdan çıkma iznini artırdık ve bizden izin alarak vatandaşlıktan çıktılar ve biz onlara “mavi kart” diye bir şey düzenledik ve bu mavi kart hemen hemen kimlik kartının bütün işlemlerini yapabiliyor, bir oy kullanamıyorlar, askere gidemiyorlar, işte, askerlik yapmıyorlar falan, birkaç tane mevzunun dışında aynen nüfus cüzdanı gibi veyahut da kimlik kartı gibi işlem görüyor. Onların işini kolaylaştırdık ama tabii, Alman devletinin bazı uygulamalarında sıkıntılar yaşadı vatandaşlarımız. Şimdi, vatandaşlarımız rahatlıkla iki vatandaşlığı alabilir, Türkiye vatandaşlığına dönecekler. Biz burada dönen rakamı sayın vekilimizin de belirttiği gibi 630 bin falan tahmin ediyoruz yani bizim elimizdeki mavi kartlar kütüğüne göre yapıyoruz bunu ve bu rakamın da bize peyderpey geleceğini düşünüyoruz çünkü gençler falan hem askerlik hizmeti hem başka şeyler var, belki itibar etmeyecekler demeyelim, ihtiyaç duymayacaklar diyelim ve Türkiye’de de işlerini mavi kartla gördükleri için. Bunların tabii ilk planda biz vatandaşlık müracaatlarını “Ne yaparız?” diye Dışişleri Bakanlığıyla çalıştık ve oradaki süreçleri kolaylaştıracğız. Tabii, bunlar, bu müracaatları konsolosluklarımızdan yapacaklar büyük oranda. Onları zamana yayararak ve belli bir sırayı da gözeterek en hızlı şekilde çözmenin yollarını iki Bakanlık olarak çalıştık, Sayın Zafer Sarıkaya Başkanımız da eşlik ettiler. Elektronik ortamda en hızlı şekilde alıp sonuçlandırmayı düşünüyoruz. Tabii, bu konuda detaylı bilgiler istenecek olursa da arz etmek için her zaman hazırız, Dışişleriyle uyumlu bir çalışmamız var o konuda Sayın Başkanım.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Tamam. Tamamen buna özel bir oturumda özel bir brifing alalım.

Ben teşekkür ediyorum tekrar değerlendirmeler için, görüşler için.

V.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)*A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

12.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2101) (Devam)

BAŞKAN FUAT OKTAY – (2/2101) esas numaralı Kanun Teklifi hakkında Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutup oylamayı atladık zannediyorum.

Müsaadelerinizle ben önergeyi okutup oylarınıza sunmak istiyorum.

Önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/2101) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporu hakkında Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük'ÜN özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yine, bir başka konu vardı, Sayın Salıcı'nın gündeme getirdiği konu vardı özellikle hani Kayseri'de başlayıp Suriye'de devam eden veya açıklamanın muhatabıyla alakalı, Dışişlerinin, Sayın Duran'ın bu konuda söyleyeceği bir şey yoksa, Sayın Bakanı da davet edeceğiz, istersen orada da görüşebilirsiniz bunu. Zaten büyük ihtimal orada da gündeme gelebilecek bir konu olabilir. Arzu ederseniz...

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkanım, ne zaman davet edeceksiniz?

BAŞKAN FUAT OKTAY – Meclis tatile girmeden önce yapalım diyoruz, temmuz ayı içerisinde.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Dışişleri Bakanlığının bir açıklaması var demiştim ya, o konuda eğer Sayın Duran bir...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Bir açıklamanız var mı Sayın Duran?

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Dışişleri Bakan Yardımcısı Burhanettin Duran'ın, İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın açıklamasındaki Kayseri'de yaşanan olaylarla ve Dışişleri Bakanlığının açıklamasıyla ilgili bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

DİŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN – Sayın Başkanım, kıymetli milletvekilleri; tabii, geçici koruma statüsü altında Türkiye'de bulunan Suriyeliler meselesi Türkiye'nin birçok yönden hassas ele aldığı bir konudur, hassas ve nazik bir konudur. Bu temmuz ayının ilk haftasında Kayseri'de yaşanan olayları ve akabinde Suriye'nin kuzeybatısındaki bizim operasyon bölgelerinde ortaya çıkan protestoların varlığını gördük ve bu çerçevede hem bizim oradaki varlığımız hem de Suriye'yi...

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben müdahale edeceğim, Genel Kurulda yine bir yoklama söz konusu zannediyorum, dolayısıyla biraz hızlı alabilirsek bilgilendirmeyi, şöyle bir iki dakikayla sınırlandırabilirseniz memnun olurum.

DİŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN – Tabii ki Başkanım.

Dolayısıyla bu konu önemli bir husustur; bu konunun detayına girmeyeyim o zaman, sadece Dışişleri Bakanlığımızın bildirisine dair, açıklamasına dair sorulan soruya cevap vereyim.

Tabii, bu kadar hassas bir meselenin Türkiye’de farklı şekillerde istismar edilmesine yönelik çabaların olduğu görülmektedir ve Dışişleri Bakanlığımızın yaptığı açıklamada tam metin olarak okursam “Salt siyasi rant amacıyla mesnetsiz ithamlarda bulunan kesimlerin, bölgemize nüfuz etmeye çalışan egemen güçlerin vekilleri hâline geldikleri de gözden kaçırılmamalıdır.” Burada görüldüğü üzere “Hedef kimdir?” sorusunun cevabı cümlelerin içerisinde var. “Siyasi rant amacıyla mesnetsiz ithamlarda bulunan kesimler.” Dolayısıyla bu değerlendirmenin muhatabı olan kişiler. Bildirinin tabii biraz siyasi bir karşılığı olduğu söylendi. Bu konunun çok hassas olması sebebiyle Bakanlığımızın ortaya koymuş olduğu kararlılığı ifade etmek için bu şekilde vurgulu bir metin ortaya çıkmıştır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Ben teşekkür ediyorum.

3.- İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı’nın, Dışişleri Bakan Yardımcısı Burhanettin Duran’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkanım, Sayın Bakan Yardımcımız tabii Bakan Yardımcılığına yeni atandı, tekrardan hayırlı olsun ama gördüğüm kadarıyla bakanlık geleneklerini taşıyor çünkü bir şey söylememeyi başardı yani bu cümle sorunlu bir cümle. Yani şu açıdan sorunlu bir cümle: Şimdi “Salt siyasi rant amacıyla...” Şimdi, kim siyasi rant devşirmek ister?

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Siyasiler.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Siyasiler, değil mi?

BAŞKAN FUAT OKTAY – İllaki siyasiler olmak zorunda değil, uluslararası boyutta da rant devşirilmek istenebilir, sivil toplum örgütleri boyutunda da bu mümkün...

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkanım, ilk akla gelecek şey siyasilerdir.

BAŞKAN FUAT OKTAY – ...farklı çerçevede de bu mümkün yani bunu bir siyasi parti boyutunda dememek... Yani öyle bir ifade yok burada.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Şimdi, buradaki rahatsız edici nokta şu: Birileri Dışişleri Bakanlığının politikalarıyla ilgili ya da başka şeylerle ilgili eleştiride bulunabilir, bunlar illa siyasi olmak zorunda değil; sivil toplum da olur, başka bir yer de olur. Şimdi, rant devşirebilmesi için bir güç ilişkisine girmiş olması lazım. Buradaki sorunlu şey şu: “Bölgemize nüfuz etmeye çalışan egemen güçlerin -yani işte Türkiye’de bilinen tabiriyle dış güçlerin- vekilleri...” Şimdi, vekil, “proxy” mi milletvekili mi? Şimdi, cümle öyle bir yazılmış ki neyi isterseniz onu anlayabilirsiniz, istediğiniz yere çekebilirsiniz. Açıklamanın yapıldığı gün, bir gün sonra, iki gün sonra bizim partimizden yapılmış açıklamalar var Suriye ve Orta Doğu politikasıyla ilgili -hani, bu kadar yakıcı bir mesele- başka siyasi partilerden de vardır. Şimdi, Dışişleri Bakanlığının şeyi bu değil, eğer bir siyasi partiyi ya da siyasi bir grubu hedef alan bir şey yapılmıyor ise Dışişleri Bakanlığı bunları niye ciddiye alır? Yani gelen eleştirilere cevap vermek... Yani açıkçası ben çok... Bu kalem başka bir kalem.

BAŞKAN FUAT OKTAY – Sayın Salıcı, sizin şeyiniz anlaşıldı. Burada “Siyasi rant uğruna gerçeklerin çarpıtılması ve ideolojik bağnazlığa dayalı ithamlarda bulunulması bu kapsamda değerlendirilemez.” dediğinde sizin üzerinize alınmanızı gerektiren hiçbir şey yok yani siyasi rant uğruna gerçekleri çarpıtıyor musunuz veya ideolojik bağnazlığınız mı var? Ben böyle olmadığını düşünüyorum, eğer varsa bilmiyorum. Dolayısıyla niye üzerinize alındınız, onu anlamadım.

Evet, teşekkür ediyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, görüşülen kanun teklifleriyle ilgili muhalefet şerhlerine ve tüm katılımcılara teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY – Komisyonumuzun gündemindeki tüm maddeleri ve konuları görüşmüş ve tamamlamış bulunuyoruz.

Komisyonumuzda bugün kabul edilen kanun tekliflerine ilişkin hazırlanacak raporlara muhalefet şerhi vermek isteyen üyelerimizin şerhlerini en geç 12 Temmuz Cuma günü saat 15.00'e kadar Başkanlığa göndermelerini rica ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, değerli katılımcılar; gündemimizde görüşülecek başka bir kanun teklifi bulunmamaktadır.

Komisyon üyelerimize, Sayın Bakan Yardımcımıza, Bakanlıklarımızın çok değerli temsilcilerine ve tüm katılımcılarımıza tekrar teşekkür ediyorum. İyi çalışmalar diliyorum, iyi günler diliyorum.

Sizler tarafından da gündeme getirilecek ilave bir husus yoksa Dışişleri Komisyonunun 28'inci Yasama Dönemi 10'uncu Toplantısını kapatıyorum.

Kapanma Saati: 18.06

